

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ειρήνη Μπάστα, ΑΜ: 02318

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Αιγάλεω, 2021

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Σχολή Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών

Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Π.Μ.Σ. «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική»

ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ειρήνη Μπάστα, ΑΜ: 02318

Επιβλέπουσα: Σταματίνα Χατζηδήμα, Καθηγήτρια, Πανεπιστημίου Πειραιώς, Τμήμα
Οικονομικής Επιστήμης

Διπλωματική Εργασία υποβληθείσα στο Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής
του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος
Ειδίκευσης στη Δημόσια Οικονομική και Πολιτική.

Ατγάλεω, 2021

University of West Attica
School of Administration, Economic, and Social Sciences
Department of Accounting & Finance
M.Sc. in Public Economics and Policy

THE TAX SYSTEM AS A MEANS OF EXERCISING SOCIAL POLICY

Eirini Basta, R.N. 02318

Supervisor: Stamatina Hadjidema, Professor, University of Piraeus, Department of
Economics

Master Thesis submitted to the Dept. of Accounting & Finance of the University of West
Attica in partial fulfilment of the requirements for the degree of M.Sc. in Public Economics
and Policy

Aigaleo, Greece, 2021

Τίτλος εργασίας

Το Φορολογικό Σύστημα ως μέσο άσκησης Κοινωνικής Πολιτικής

Μέλη Εξεταστικής Επιτροπής

Εγκρίθηκε από την εξεταστική επιτροπή την 27/05/2021

A/α	ΟΝΟΜΑ ΕΠΩΝΥΜΟ	ΒΑΘΜΙΑΔΑ/ΙΔΙΟΤΗΤΑ	ΨΗΦΙΑΚΗ ΥΠΟΓΡΑΦΗ
1	Σταματίνα Χατζηδύμα	Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Πειραιώς	
2	Θεόδωρος Παπαλιάς	Καθηγητής Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	
3	Αλίνα Χυζ	Καθηγήτρια Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής	

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη Ειρήνη Μπάστα του Βασιλείου, με αριθμό μητρώου 02318 φοιτήτρια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημόσια Οικονομική & Πολιτική» του Τμήματος Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, δηλώνω ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της μεταπτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της, είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Επιθυμώ την απαγόρευση πρόσβασης στο πλήρες κείμενο της εργασίας μου μέχρι και έπειτα από αίτηση μου στη Βιβλιοθήκη και έγκριση του επιβλέποντα καθηγητή.

Η Δηλούσα

Στην οικογένειά μου

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την συγγραφή της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στην επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κ. Σταματίνα Χατζηδήμα για τις συμβουλές, την υποστήριξη αλλά και την πολύτιμη καθοδήγηση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια εκπόνησης της εργασίας. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω το σύνολο των καθηγητών που συμμετέχουν στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα, η συμβολή τω οποίων ήταν καθοριστική.

Το φορολογικό σύστημα ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής

Περίληψη

Η φορολογία είναι πολύ σημαντική για τη λειτουργία της κάθε κοινωνίας και αποτελεί βασικό μέσο της δημόσιας πολιτικής σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Αποτελεί την κύρια πηγή εσόδων για τις κυβερνήσεις και έχει κεντρική σημασία για την εξασφάλιση αποδοτικής και σταθερής οικονομίας σε μια δίκαιη κοινωνία χωρίς αποκλεισμούς. Επομένως, ένα καλά σχεδιασμένο σύστημα φορολογικών παροχών και παροχών κοινωνικής πρόνοιας, το οποίο ελαχιστοποιεί τις στρεβλώσεις ενώ αυξάνει τα απαιτούμενα έσοδα και παρέχει κατάλληλη κοινωνική ασφάλιση, είναι βασικό στοιχείο μιας προηγμένης οικονομίας.

Σκοπός της παρούσας Διπλωματικής εργασίας είναι σε θεωρητικό επίπεδο να αναλύσει το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας και να καταδείξει πώς με τη φορολογία επιτελείται ο κοινωνικός ρόλος του κράτους, ενώ παράλληλα σε ερευνητικό επίπεδο είναι να διερευνήσει αν το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας, μέσα από την επίτευξη του οικονομικού σκοπού του, επιτυγχάνει και τον κοινωνικό του σκοπό.

Λέξεις – Κλειδιά: Φορολογικό σύστημα, Κοινωνική πολιτική, Αναδιανομή Εισοδήματος, Ανισότητα, Φτώχεια.

The tax system as a means of exercising social policy

Abstract

Taxation is very important for the functioning of any society and is a key tool of public policy at all levels of government. It is the main source of revenue for governments and is central to ensuring an efficient and stable economy in a fair society without exclusions. Therefore, a well-designed system of tax benefits and social welfare benefits, which minimizes distortions while increasing the required income and provides adequate social security, is a key element of an advanced economy.

The purpose of this dissertation is at a theoretical level to analyze the tax system of Greece and to show how taxation fulfills the social role of the state, while at the research level it is to investigate whether the tax system of Greece, through the achievement its economic purpose, also achieves its social purpose.

Keywords: Tax system, Social policy, Income redistribution, Inequality, Poverty.

Περιεχόμενα

	Σελ.
Περίληψη	xi
Abstract	xiii
Κατάλογος Πινάκων	xvii
Κατάλογος Διαγραμμάτων	xxi
Κατάλογος Γραφημάτων	xxiii
Εισαγωγή	xxv

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Εισαγωγή	1
1.2 Η έννοια του φόρου	1
1.2.1 Οι διακρίσεις των φόρων	2
1.2.2 Οι βασικές λειτουργίες των φόρων	4
1.3 Η έννοια του φορολογικού συστήματος	4
1.3.1 Παρουσίαση του ελληνικού φορολογικού συστήματος	6
1.3.2 Φορολογικά συστήματα σε χώρες μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης	10

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 Εισαγωγή	15
2.2 Ανισοκατανομή του εισοδήματος και χρόνια κοινωνικά προβλήματα της Ελλάδας	15
2.3 Η έννοια της κοινωνικής πολιτικής	19
2.4 Ο ρόλος των φόρων ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής	21
2.5 Δημοσιονομική πολιτική και φορολογικές δαπάνες	23
2.6 Προβλήματα και αδυναμίες του ελληνικού φορολογικού συστήματος	26

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Σκοπός και ερευνητικές υποθέσεις	31
3.2. Επιλογή μεθόδου και ερευνητικό εργαλείο	32
3.2.1 Μέθοδος δειγματοληψίας και διαδικασία έρευνας	33
3.2.2 Πιλοτική έρευνα	33
3.3 Στατιστική επεξεργασία στοιχείων	34

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Αποτελέσματα Έρευνας

4.1 Περιγραφική Στατιστική	37
4.2 Επαγωγική Στατιστική	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Σύνθεση Συμπερασμάτων

5.1 Συμπεράσματα έρευνας	111
5.2 Προτάσεις βελτίωσης	117
5.3 Περιορισμοί έρευνας	121
5.4 Μελλοντικές προτάσεις περαιτέρω έρευνας	121

Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο	123
---------------------------	-----

Βιβλιογραφία	127
--------------	-----

Κατάλογος Πινάκων

	Σελ.
Πίνακας 1.1: Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων	7
Πίνακας 1.2: Φορολογικοί συντελεστές για εισόδημα από ακίνητη περιουσία	8
Πίνακας 4.1: Φύλο	37
Πίνακας 4.2: Ηλικία	38
Πίνακας 4.3: Εκπαίδευση	39
Πίνακας 4.4: Οικογενειακή Κατάσταση	40
Πίνακας 4.5: Επαγγελματική Κατάσταση	41
Πίνακας 4.6: Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής	43
Πίνακας 4.7: Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη δίκαιη κατανομή εισοδήματος	44
Πίνακας 4.8: Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη μείωση των ανισοτήτων	45
Πίνακας 4.9: Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής	46
Πίνακας 4.10: Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας	47
Πίνακας 4.11: Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας	48
Πίνακας 4.12: Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής	49
Πίνακας 4.13: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής	50
Πίνακας 4.14: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος	51
Πίνακας 4.15: Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους	52
Πίνακας 4.16: Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των ασθενέστερων πολιτών	54
Πίνακας 4.17: Ικανοποίηση από το φορολογικό σύστημα	55
Πίνακας 4.18: Η συμβολή των φορολογικών δαπανών στην κοινωνική πολιτική	56
Πίνακας 4.19: Η συμβολή των άμεσων δαπανών στην κοινωνική πολιτική	57
Πίνακας 4.20: Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; * Φύλο Crosstabulation	58
Πίνακας 4.21: Symmetric Measures	59
Πίνακας 4.22: Chi-Square Tests	59
Πίνακας 4.23: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος * Φύλο Crosstabulation	60
Πίνακας 4.24: Symmetric Measures	61
Πίνακας 4.25: Chi-Square Tests	61
Πίνακας 4.26: Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής; * Φύλο Crosstabulation	62
Πίνακας 4.27: Symmetric Measures	63
Πίνακας 4.28: Chi-Square Tests	63
Πίνακας 4.29: Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό	64

σύστημα της χώρας μας; * Ηλικία Crosstabulation	
Πίνακας 4.30: Symmetric Measures	65
Πίνακας 4.31: Chi-Square Tests	66
Πίνακας 4.32: Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής; * Ηλικία Crosstabulation	66
Πίνακας 4.33: Symmetric Measures	68
Πίνακας 4.34: Chi-Square Tests	68
Πίνακας 4.35: Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής; * Εκπαίδευση Crosstabulation	69
Πίνακας 4.36: Symmetric Measures	70
Πίνακας 4.37: Chi-Square Tests	71
Πίνακας 4.38: Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών; * Εκπαίδευση Crosstabulation	72
Πίνακας 4.39: Symmetric Measures	73
Πίνακας 4.40: Chi-Square Tests	74
Πίνακας 4.41: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος * Εκπαίδευση Crosstabulation	74
Πίνακας 4.42: Symmetric Measures	76
Πίνακας 4.43: Chi-Square Tests	76
Πίνακας 4.44: Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους; * Εκπαίδευση Crosstabulation	77
Πίνακας 4.45: Symmetric Measures	78
Πίνακας 4.46: Chi-Square Tests	78
Πίνακας 4.47: Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών; * Εκπαίδευση Crosstabulation	79
Πίνακας 4.48: Symmetric Measures	80
Πίνακας 4.49: Chi-Square Tests	81
Πίνακας 4.50: Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; * Οικογενειακή κατάσταση Crosstabulation	81
Πίνακας 4.51: Symmetric Measures	82
Πίνακας 4.52: Chi-Square Tests	83
Πίνακας 4.53: Επαγγελματική κατάσταση * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος; Crosstabulation	84
Πίνακας 4.54: Symmetric Measures	85
Πίνακας 4.55: Chi-Square Tests	86
Πίνακας 4.56: Επαγγελματική κατάσταση * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών; Crosstabulation	86
Πίνακας 4.57: Symmetric Measures	88
Πίνακας 4.58: Chi-Square Tests	88
Πίνακας 4.59: Επαγγελματική κατάσταση * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής; Crosstabulation	89
Πίνακας 4.60: Symmetric Measures	90
Πίνακας 4.61: Chi-Square Tests	91

Πίνακας 4.62: Επαγγελματική κατάσταση * Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; Crosstabulation	92
Πίνακας 4.63: Symmetric Measures	93
Πίνακας 4.64: Chi-Square Tests	94
Πίνακας 4.65: Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών; * Το φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος; Crosstabulation	95
Πίνακας 4.66: Symmetric Measures	96
Πίνακας 4.67: Chi-Square Tests	96
Πίνακας 4.68: Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής; * Το φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος; Crosstabulation	97
Πίνακας 4.69: Symmetric Measures	98
Πίνακας 4.70: Chi-Square Tests	99
Πίνακας 4.71: Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας; * Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας; Crosstabulation	99
Πίνακας 4.72: Symmetric Measures	101
Πίνακας 4.73: Chi-Square Tests	101
Πίνακας 4.74: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο; * Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας; Crosstabulation	102
Πίνακας 4.75: Symmetric Measures	103
Πίνακας 4.76: Chi-Square Tests	104
Πίνακας 4.77: Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; * Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας; Crosstabulation	104
Πίνακας 4.78: Symmetric Measures	106
Πίνακας 4.79: Chi-Square Tests	106
Πίνακας 4.80: Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους; * Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας; Crosstabulation	107
Πίνακας 4.81: Symmetric Measures	108
Πίνακας 4.82: Chi-Square Tests	108

Κατάλογος Διαγραμμάτων

	Σελ.
Διάγραμμα 1.1: Ανώτεροι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων σε χώρες της ΕΕ, 1995-2016	9
Διάγραμμα 2.1: Δείκτες Οικονομικής Ανισότητας: 2005, 2009, 2011-2018	17
Διάγραμμα 2.2: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό: 2005, 2008-2018	18

Κατάλογος Γραφημάτων

	Σελ.
Γράφημα 2.1: Ποσοστό φορολογούμενου εισοδήματος και συνολικού φόρου ανά κατηγορία φορολογούμενων	28
Γράφημα 4.1: Φύλο	37
Γράφημα 4.2: Ηλικία	38
Γράφημα 4.3: Εκπαίδευση	39
Γράφημα 4.4: Οικογενειακή Κατάσταση	40
Γράφημα 4.5: Επαγγελματική Κατάσταση	42
Γράφημα 4.6: Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής	43
Γράφημα 4.7: Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη δίκαιη κατανομή εισοδήματος	44
Γράφημα 4.8: Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη μείωση των ανισοτήτων	45
Γράφημα 4.9: Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής	46
Γράφημα 4.10: Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας	47
Γράφημα 4.11: Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας	48
Γράφημα 4.12: Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής	49
Γράφημα 4.13: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής	50
Γράφημα 4.14: Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος	52
Γράφημα 4.15: Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους	53
Γράφημα 4.16: Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των ασθενέστερων πολιτών	54
Γράφημα 4.17: Ικανοποίηση από το φορολογικό σύστημα	55
Γράφημα 4.18: Η συμβολή των φορολογικών δαπανών στην κοινωνική	56

πολιτική

Γράφημα 4.19: Η συμβολή των άμεσων δαπανών στην κοινωνική
πολιτική

57

Εισαγωγή

Η λειτουργία της κατανομής, της διανομής, και η λειτουργία της σταθεροποίησης και ανάπτυξης της οικονομίας, είναι οι τρεις βασικότερες οικονομικές λειτουργίες του Κράτους. Η πρώτη αναφέρεται στην παροχή δημόσιων αγαθών και αγαθών κοινωνικής ωφέλειας, η αναδιανεμητική, στα μέτρα και τις μεθόδους που ακολουθεί το κράτος προκειμένου οι εισοδηματικές ανισότητες να αμβλυνθούν και η σταθεροποιητική, η οποία αναφέρεται στα μέτρα που λαμβάνει το Κράτος, με στόχο την προώθηση της οικονομικής κατάστασης και τη σταθεροποίηση της οικονομίας.

Με ένα απλό, ευέλικτο και κατά συνέπεια αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα, το οποίο θα συγκεντρώνει σε ικανοποιητικό βαθμό έσοδα, με όσο το δυνατό λιγότερες στρεβλώσεις στην κοινωνία και στην οικονομία, θα επιτευχθούν οι τρεις αυτοί στόχοι.

Λαμβάνοντας υπόψη τα προρρηθέντα, με την παρούσα εργασία καταβάλλεται μία προσπάθεια που σε θεωρητικό επίπεδο έχει στόχο να αναλύσει το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας και να καταδείξει πώς με τη φορολογία επιτελείται ο κοινωνικός ρόλος του κράτους, ενώ παράλληλα σε ερευνητικό επίπεδο στόχο έχει να διερευνήσει αν το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας πραγματοποιεί τον οικονομικό και κοινωνικό του σκοπό.

Ειδικότερα, η εργασία αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια. Στο πρώτο κεφάλαιο, μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης, επιχειρείται μία παρουσίαση του φορολογικού συστήματος της Ελλάδας αλλά και των χωρών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης. Πιο συγκεκριμένα, στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η έννοια του φόρου, παρουσιάζονται τα είδη των φόρων και οι βασικές λειτουργίες τους. Εν συνεχεία, αποτυπώνεται η έννοια του φορολογικού συστήματος και πραγματοποιείται μία σύντομη αναφορά στο φορολογικό σύστημα της Ελλάδας και των χωρών μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, με έμφαση στη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, στη φορολογία ακίνητης περιουσίας και στη φορολογία επί αγαθών και υπηρεσιών, καθώς σύμφωνα με στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (2019), οι τρεις αυτές κατηγορίες φορολογίας επέφεραν, για το 2019, το 92,4% των συνολικών εσόδων από φόρους.

Εν συνεχεία, στο δεύτερο κεφάλαιο εξηγείται η έννοια της κοινωνικής πολιτικής και υπογραμμίζεται ο ρόλος της φορολογίας ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Επιπροσθέτως, στο κεφάλαιο αυτό σκιαγραφούνται τα κοινωνικά προβλήματα της Ελλάδας, τα οποία σχετίζονται με τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την εισοδηματική ανισότητα, όπως αυτά αποτυπώνονται στο Δείκτη κατανομής εισοδήματος, το Δείκτη άνισης κατανομής εισοδήματος και στους Δείκτες κοινωνικής ευημερίας και φτώχειας, καθώς και οι αδυναμίες του φορολογικού της συστήματος.

Ακολούθως, στο τρίτο κεφάλαιο παρατίθεται η Μεθοδολογία της έρευνας, όπου αναλύονται λεπτομερώς η επιλογή της μεθόδου, το ερευνητικό εργαλείο, η μέθοδος δειγματοληψίας και η στατιστική ανάλυση που θα ακολουθηθούν.

Στη συνέχεια, στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της ερευνητικής διαδικασίας μέσω της περιγραφικής και της επαγωγικής στατιστικής.

Ολοκληρώνοντας, στο πέμπτο κεφάλαιο παρατίθενται τα συμπεράσματα της έρευνας, τα οποία σε συνδυασμό με τη βιβλιογραφική ανασκόπηση αποτυπώνουν το γενικότερο συμπέρασμα που αντλείται από την έρευνα. Τέλος, στο ίδιο κεφάλαιο παρουσιάζονται προτάσεις βελτίωσης, προτάσεις για μελλοντική έρευνα αλλά και οι περιορισμοί της παρούσας έρευνας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1:

ΤΟ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Εισαγωγή

Οι φόροι συνιστούν υποχρεωτικές εισφορές χωρίς ανταπόδοση, δεν καταβάλλονται δηλαδή, για μια συγκεκριμένη παροχή, ως αντάλλαγμα. Συνιστούν, στις σύγχρονες οικονομίες, την κυριότερη πηγή κρατικών εσόδων.

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύεται η έννοια του φόρου και του φορολογικού συστήματος, παρουσιάζονται τα είδη των φόρων και οι βασικές λειτουργίες τους. Ακολούθως, πραγματοποιείται μία σύντομη αναφορά στο φορολογικό σύστημα της Ελλάδας και των χωρών μελών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, με έμφαση στη φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, στη φορολογία ακίνητης περιουσίας και στη φορολογία επί αγαθών και υπηρεσιών, καθώς σύμφωνα με στοιχεία της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (2019), οι τρεις αυτές κατηγορίες φορολογίας επέφεραν, για το 2019, το 92,4% των συνολικών εσόδων από φόρους.

1.2 Η έννοια του φόρου

Ο όρος «φόρος» είναι σύμφωνα με τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (εφεξής ΟΟΣΑ), «μια υποχρεωτική, χωρίς ανταπόδοση, πληρωμή προς το Κράτος, από άτομα ή οργανισμούς, καθώς το Κράτος με αυτούς καλύπτει τα έξοδά του για διάφορες δημόσιες λειτουργίες». Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει άμεση επιστροφή στον φορολογούμενο για αυτό που πληρώνει, αν και γενικά η κοινωνία στο σύνολο της αποκομίζει κοινό όφελος». (Heij, 2001).

Ο κλασικός ορισμός της έννοιας του φόρου, ωστόσο, διατυπώθηκε από τον G. Jeze (αναφέρεται στο Φινοκαλιώτης, 2014). Σύμφωνα με αυτόν «ο φόρος αποτελεί άμεση και οριστική παροχή των ιδιωτών προς τη δημόσια εξουσία, που είναι αναγκαία για την κάλυψη των δημοσίων βαρών".

Σύμφωνα με τα όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, καθίσταται σαφές ότι οι φόροι έχουν δύο βασικά χαρακτηριστικά: α) αποτελούν υποχρεωτικό μέσο μεταφοράς πόρων από τους ιδιωτικούς στους δημόσιους φορείς και β) αποτελούν μονομερές μέσο, δηλαδή μέσο που απαιτεί μόνο απόδοση από τον ιδιωτικό στο δημόσιο τομέα χρηματικών πόρων, χωρίς ανάλογη αντιπαροχή από πλευράς του Κράτους (Γεωργακόπουλος & Πατσουράτης, 1994).

1.2.1 Οι διακρίσεις των φόρων

Οι φόροι που επιβάλλονται διακρίνονται σε κατηγορίες με βάση διάφορα κριτήρια, εκ των οποίων το κριτήριο της Φορολογικής Βάσης και του χαρακτήρα του Φορολογικού Συντελεστή, είναι από τα επικρατέστερα εξ' αυτών (Μπάρμπας & Φινοκαλιώτης, 2011). Επομένως, οι φόροι μπορούν να διακριθούν:

- Ως προς τη Φορολογική Βάση,
- Ως προς το χαρακτήρα του Φορολογικού Συντελεστή.

Όσον αφορά το πρώτο κριτήριο, Φορολογική Βάση καλείται το μέγεθος επί του οποίου προσδιορίζεται η φορολογική επιβάρυνση, είναι δηλαδή το ποσό του φόρου που θα κληθεί να καταβάλλει ο φορολογούμενος βάση του καθαρού εισοδήματός του. Οι άμεσοι και οι έμμεσοι φόροι συμπεριλαμβάνονται σε αυτή την κατηγορία (Γεωργακόπουλος & Πατσουράτης, 1994).

Άμεσοι θεωρούνται οι φόροι που επιβάλλονται στους υπόχρεους κατά το νόμο (φυσικά ή νομικά πρόσωπα) και ευθύνονται οι ίδιοι για την καταβολή τους. Είναι οι φόροι που καταβάλλονται απευθείας στο Κράτος και υπολογίζονται με βάση το αποκτώμενο εισόδημα, την αποκτώμενη περιουσία και τυχόν προσαύξηση αυτής (Παπαηλίας 2018). Τέτοιοι φόροι άμεσης φορολόγησης είναι ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων, οι φόροι πλοίων, οι φόροι ακίνητης περιουσίας, ο φόρος κληρονομιάς, δωρεών και γονικών παροχών.

Από την άλλη, ως έμμεσοι θεωρούνται οι φόροι που επιβάλλονται στον κατά το νόμο υπόχρεο, αλλά εν τέλει το οικονομικό βάρος το επιβαρύνεται ο τρίτος. Είναι οι φόροι που προσδιορίζονται στο στάδιο της δαπάνης του εισοδήματος ή επί των συναλλαγών (Παπαηλίας 2018). Έμμεσοι φόροι αποτελούν ο Φόρος Προστιθέμενης

Αξίας, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης στα καύσιμα, τα ποτά και στα προϊόντα καπνού, τα τέλη χαρτοσήμου, αλλά και οι δασμοί.

Η σχέση μεταξύ άμεσων και έμμεσων φόρων αποτελεί αντικείμενο προβληματισμού για κάθε κυβέρνηση, αφού μεγάλο ποσοστό άμεσων φόρων, υποδηλώνει μεγαλύτερο επίπεδο ανάπτυξης, ενώ απεναντίας μεγάλο ποσοστό έμμεσων φόρων, εμφανίζουν αναπτυσσόμενα ή υποανάπτυκτα κράτη. (Γκίνογλου, 2004).

Από τις δύο ανωτέρω κατηγορίες φόρων, οι έμμεσοι φόροι, από ταμειευτική άποψη, έχουν μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα. Η υπεροχή των έμμεσων έναντι των άμεσων φόρων, ως προς την ταμειευτική αποτελεσματικότητά τους, οφείλεται στο ότι: α) το πλήθος των υπόχρεων για την καταβολή των έμμεσων φόρων είναι αριθμητικά μεγαλύτερο από το πλήθος των υπόχρεων για την καταβολή του άμεσου φόρου, β) η δυσκολία ορισμού αλλά και τα έξοδα εξακρίβωσης της φορολογικής βάσης, είναι περιορισμένα συγκριτικά με τους άμεσους φόρους, γ) για την επιβολή ενός άμεσου φόρου (εισοδήματος), λαμβάνονται υπόψη οι προσωπικές συνθήκες των φορολογουμένων, κάτι το οποίο δεν εξετάζεται κατά τον υπολογισμό των έμμεσων φόρων (Κοψίδα, 2019).

Αναφορικά με το δεύτερο κριτήριο, το ποσό του φόρου που αναλογεί σε καθενιά μονάδα της φορολογικής βάσης, καλείται Φορολογικός Συντελεστής. Διακρίνεται σε μέσο φορολογικό συντελεστή, όπου είναι το σύνολο του φόρου που καταβάλλεται, διαιρεμένο με τη φορολογική βάση και σε οριακό φορολογικό συντελεστή, όπου είναι ο πρόσθετος φόρος που εισπράττεται από μια αύξηση, κατά μία μονάδα, της φορολογικής βάσης. Οι φόροι διακρίνονται, με βάση τον φορολογικό συντελεστή, σε αναλογικούς, προοδευτικούς, αντίστροφα προοδευτικούς και εφάπαξ (Φινοκαλιώτης, 2014).

Αναλογικός φόρος είναι ο φόρος, του οποίου ο φορολογικός συντελεστής παραμένει σταθερός, ανεξαρτήτως του ύψους της φορολογητέας ύλης, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων. (Φινοκαλιώτης, 2014).

Προοδευτικός είναι ο φόρος, του οποίου ο φορολογικός συντελεστής αυξάνεται, στο μέτρο που αυξάνεται και η φορολογική βάση, με χαρακτηριστικά παραδείγματα τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων και τη φορολογία δωρεών και κληρονομιών. Αντίστροφα προοδευτικός είναι ο φόρος, του οποίου ο

φορολογικός συντελεστής ελαττώνεται όσο αυξάνεται η φορολογητέα ύλη. Κάποια αντίστροφη προοδευτικότητα εμφανίζεται στους έμμεσους φόρους (Φινοκαλιώτης, 2014).

1.2.2 Οι βασικές λειτουργίες των φόρων

Οι φόροι, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, αποτελούν ένα μέσο άμεσης, αναγκαστικής μεταβίβασης χρηματικών πόρων των ιδιωτικών φορέων προς το Κράτος, προκειμένου οι δημόσιοι φορείς να μπορέσουν να καλύψουν τις χρηματικές δαπάνες τους, αλλά και να καταφέρουν να ανταποκριθούν στις υποχρεώσεις τους, να συγκεντρώσουν δηλαδή τα απαιτούμενα έσοδα και να διαθέσουν δωρεάν τις υπηρεσίες τους στο σύνολο της κοινωνίας. Η λειτουργία αυτή των φόρων είναι γνωστή ως ταμειυτική και θεωρείται ως η βασικότερη και αρχαιότερη λειτουργία των φόρων, δεν είναι όμως και η μόνη. Επιτελούν και μη ταμειυτικές λειτουργίες όπως την οικονομική και κοινωνική λειτουργία, οι οποίες χρησιμοποιούνται για την άσκηση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής (Γεωργακόπουλος & Πατσουράτης, 1994).

Οι στόχοι της κυβερνητικής οικονομικής πολιτικής, όπως ανάπτυξη της οικονομίας, πλήρης απασχόληση, καθώς και μείωση του πληθωρισμού και της ανεργίας, επιτυγχάνεται μέσω της οικονομικής λειτουργίας των φόρων (Γεωργακόπουλος & Πατσουράτης, 1994).

Στο χρόνιο πρόβλημα της άνισης κατανομής του εισοδήματος και του πλούτου συμβάλλει η φορολογία, όπου προκειμένου να βελτιώσει τη διανομή αυτή, χρησιμοποιεί τους φόρους, τόσο τους άμεσους όσο και του έμμεσους, ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Η λειτουργία αυτή των φόρων είναι η λεγόμενη κοινωνική (Γεωργακόπουλος & Πατσουράτης, 1994). Εκτενής αναφορά θα πραγματοποιηθεί στο επόμενο κεφάλαιο.

1.3 Η έννοια του φορολογικού συστήματος

Οι δημόσιοι φορείς για να πετύχουν τους στόχους τους, επιβάλλουν περισσότερους από ένα φόρο. Αυτό είναι απαραίτητο γιατί κάποιοι φόροι είναι περισσότερο

αποτελεσματικοί στην πραγματοποίηση ορισμένων στόχων, ενώ κάποιοι άλλοι είναι αποτελεσματικοί σε άλλους στόχους. Αυτό με άλλα λόγια σημαίνει ότι η ανομοιογένεια αυτή των φόρων έχει ως επακόλουθο οι φόροι να παρουσιάζουν τόσο πλεονεκτήματα όσο και μειονεκτήματα. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να συνδυάζονται με εύστοχο τρόπο έτσι ώστε να ενισχυθούν τα πλεονεκτήματα της φορολογίας και να περιοριστούν τα μειονεκτήματα της. Για παράδειγμα, οι άμεσοι φόροι, δηλαδή οι φόροι εισοδήματος και οι φόροι περιουσίας, υπερέχουν έναντι των έμμεσων από την άποψη της κοινωνικής δικαιοσύνης, γιατί οι πρώτοι είναι, συνήθως, προοδευτικοί και κατανέμουν με πιο δίκαιο τρόπο το φορολογικό βάρος από τους δεύτερους, οι οποίοι είναι αναλογικοί, δηλαδή επιβάλλονται με ένα συντελεστή και δημιουργούν αντίστροφη προοδευτικότητα ως προς το εισόδημα. Αντίθετα, οι έμμεσοι φόροι δαπάνης πλεονεκτούν των άμεσων φόρων, γιατί δεν επηρεάζουν αρνητικά τα κίνητρα οικονομικής δραστηριότητας, όπως για παράδειγμα το κίνητρο για εργασία, αποταμίευση και επένδυση, στο βαθμό που το πράττουν οι άμεσοι φόροι και ιδιαίτερα οι φόροι εισοδήματος (Φινοκαλιώτης, 2014).

Το σύνολο των διαφόρων φόρων που επιβάλλει μια χώρα σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή, αποτελούν το φορολογικό της σύστημα. Κατά μια άλλη έννοια, φορολογικό σύστημα είναι το συγκρότημα των επιμέρους φόρων, δια των οποίων το Κράτος αντλεί από τη φορολογική πηγή τα έσοδά του (Κοψίδας, 2019). Παρά το γεγονός ότι η φορολογική πολιτική που εφαρμόζουν τα Κράτη διαφέρει, η πλειονότητα αυτών επιβάλλει αναλογικούς φόρους. Αυτό συμβαίνει διότι τα φορολογικά συστήματα χρησιμοποιούνται από τις κυβερνήσεις για την επίτευξη ποικίλων στόχων, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως (αναδιανομή εισοδήματος, σταθεροποίηση της οικονομίας, χρηματοδότηση αγαθών και υπηρεσιών που παρέχονται δημόσια και προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης). Η στάθμιση αυτών των στόχων είναι πιθανό να διαφέρει από χώρα σε χώρα και με την πάροδο του χρόνου, ανάλογα με παράγοντες όπως το οικονομικό περιβάλλον και οι πολιτικές προοπτικές, επιβάλλουν στα διάφορα κράτη τη διαφοροποίηση των φορολογικών συστημάτων τους. Οι διαφορές με τις οποίες φορολογούνται διαφορετικά νοικοκυριά, επιχειρήσεις ή τομείς εντός μιας οικονομίας δημιουργούν, επίσης, πολλές εναλλακτικές προδιαγραφές συγκεκριμένων φόρων που ενδέχεται να έχουν διαφορετικές σχετικές οικονομικές επιπτώσεις (Gemmell, 1988). Προς επιβεβαίωση αυτού, οι Paboya & Ohotha (2013) (όπως αναφέρεται στο Hakim, 2020), τόνισαν ότι

«οι διαφορετικοί τύποι φορολογικών δομών έχουν διαφορετική επίδραση στους μακροοικονομικούς δείκτες».

1.3.1 Παρουσίαση του ελληνικού φορολογικού συστήματος

Οι άμεσοι και οι έμμεσοι φόροι, οι οποίοι και αποτελούν τα κυριότερα είδη φόρων, συνθέτουν το Ελληνικό φορολογικό σύστημα. Σύμφωνα με την «Έκθεση Φορολογικών Δαπανών 2020» του Υπουργείου Οικονομικών:

Στους άμεσους φόρους συμπεριλαμβάνονται: «ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων, ο φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, ο Ενιαίος Φόρος Ιδιοκτησίας Ακινήτων, ο Ειδικός φόρος επί των ακινήτων, η φορολογία πλοίων, η φορολογία κερδών από τυχερά παίγνια, ο φόρος κληρονομιών και η φορολογία δωρεών και γονικών παροχών».

Στους έμμεσους φόρους συγκαταλέγονται «ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων, ο φόρος πολυτελείας, ο φόρος ασφαλιστρών, ο φόρος μεταβίβασης ακινήτων, οι ειδικοί φόροι κατανάλωσης, τα τέλη κυκλοφορίας, το τέλος ταξινόμησης οχημάτων και τα τέλη χαρτοσήμου».

Ο φόρος εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων είναι ο κυριότερος από τους άμεσους φόρους. Ο Νόμος 4172/2013 είναι ο νόμος που ρυθμίζει τη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων. Για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν το 2020, θα εφαρμοστεί ο Νόμος 4646/2019, στον οποίο περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων και αλλαγές στους συντελεστές φορολόγησης. Ως εκ τούτου, η ανάλυση που ακολουθεί είναι βασιζόμενη στο Ν.4172/2013 (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

Το καθαρό εισόδημα που λαμβάνουν οι φορολογικοί κάτοικοι της Ελλάδας, τόσο στην ημεδαπή όσο και στην αλλοδαπή, καθώς και τα πρόσωπα που δεν είναι φορολογικοί κάτοικοι της Ελλάδας, αλλά πραγματοποιούν εισόδημα στην Ελλάδα, αποτελεί το φορολογητέο εισόδημα τους, βάση του οποίου προσδιορίζεται ο φόρος. Η φορολογούμενη μονάδα είναι το άτομο, ωστόσο προβλέπεται ότι κατά τη διάρκεια του γάμου, αλλά και όσα άτομα έχουν συνάψει σύμφωνο συμβίωσης, υποβάλλουν κοινή δήλωση - με εξαίρεση την περίπτωση όπου ένας εκ των συζύγων επιλέξει, καταθέτοντας ανέκκλητη δήλωση, να υποβάλλει χωριστά - ο φόρος όμως προσδιορίζεται για τον κάθε φορολογούμενο χωριστά. Σύμφωνα με τον Κώδικα

Φορολογίας Εισοδήματος οι κατηγορίες εισοδήματος που υπόκεινται σε φόρο είναι: α) εισόδημα από μισθωτή εργασία και συντάξεις, β) κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα, γ) εισόδημα από κεφάλαιο (μερίσματα, τόκοι, δικαιώματα καθώς και εισόδημα από ακίνητη περιουσία) και δ) εισόδημα από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου – ακίνητης περιουσίας (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

Σύμφωνα με το τον Νόμο 4172/2013 οι φορολογικοί συντελεστές με βάση τους οποίους προσδιορίζεται το εισόδημα των φυσικών προσώπων από μισθούς και συντάξεις, αποτυπώνονται στον ακόλουθο πίνακα.

Πίνακας 1.1: Φορολογικοί συντελεστές εισοδήματος φυσικών προσώπων

Σύνολο Εισοδήματος	Φορολογικός συντελεστής
0 - 20.000	22%
20.001 – 30.000	29%
30.001 – 40.000	37%
40.001-	45%

Πηγή: Καραγιάννης, Δ. Ιωαν., Καραγιάννη, Δ. Αικ. & Καραγιάννης Ι.Δ., 2017.

Τα φυσικά πρόσωπα (μισθωτοί, συνταξιούχοι και επαγγελματίες αγρότες), ανάλογα με το ύψος του φορολογητέου εισοδήματός τους και προκειμένου να διατηρήσουν τη μείωση του φόρου που δικαιούνται, είναι απαραίτητο να πραγματοποιούν ανάλογες δαπάνες αγοράς αγαθών και παροχής υπηρεσιών, πληρώνοντας με κάρτες ή άλλα μέσα ηλεκτρονικής πληρωμής (Καραγιάννης, Καραγιάννη & Καραγιάννης, 2017).

Στα εισοδήματα από επιχειρηματική δραστηριότητα, δεν εφαρμόζεται η μείωση του φόρου, όπως συμβαίνει στα φυσικά πρόσωπα, με αποτέλεσμα τα εισοδήματα της κατηγορίας αυτής να επιβαρύνονται περισσότερο. Τα κέρδη από επιχειρηματική δραστηριότητα φορολογούνται αθροιστικά με τυχόν εισοδήματα από μισθούς και συντάξεις (Καραγιάννης, Καραγιάννη & Καραγιάννης, 2017).

Ακολουθώς, το εισόδημα από ακίνητη περιουσία φορολογείται αυτοτελώς, σύμφωνα με την παρακάτω κλίμακα.

Πίνακας 1.2: Φορολογικοί συντελεστές για εισόδημα από ακίνητη περιουσία

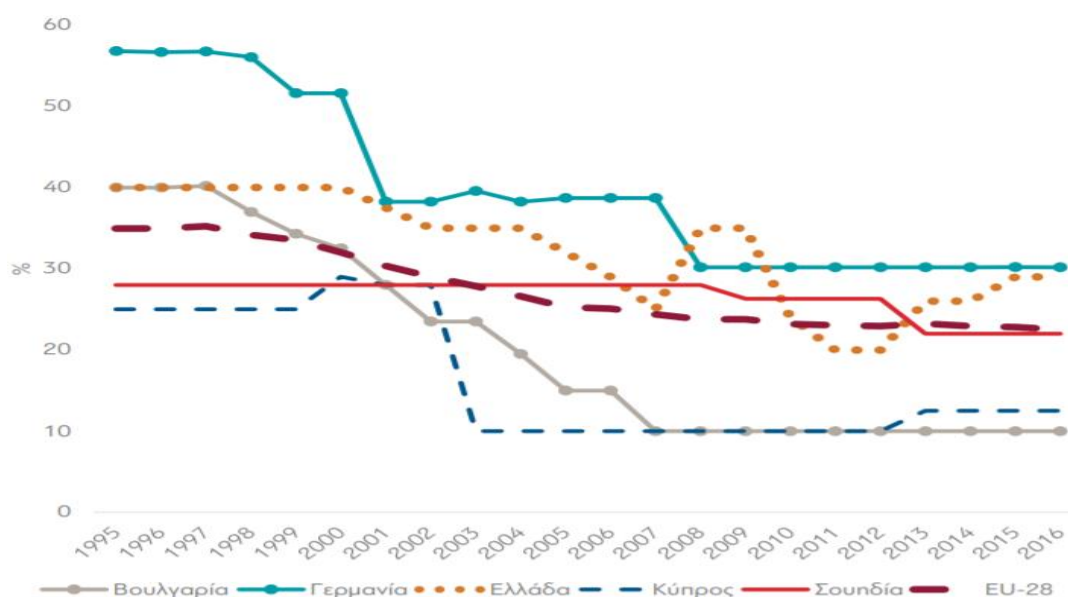
Εισόδημα από ακίνητη περιουσία	Φορολογικός συντελεστής
0-12.000	15%
12.001-35.000	35%
35.001-	45%

Πηγή: Καραγιάννης, Δ. Ιωαν., Καραγιάννη, Δ. Αικ. & Καραγιάννης Ι.Δ, 2017.

Τέλος, οι τόκοι και τα μερίσματα φορολογούνται με συντελεστή 15%, τα δικαιώματα με συντελεστή 20%, ενώ το εισόδημα που δημιουργείται από υπεραξία μεταβίβασης κεφαλαίου φορολογείται με συντελεστή 15% (Καραγιάννης, Καραγιάννη & Καραγιάννης, 2017).

Περαιτέρω, σε ότι αφορά τη φορολογία εισοδήματος των νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων, για τα φορολογικά έτη που αρχίζουν από 1.1.2019 και εφεξής, ο φορολογικός συντελεστής μειώνεται από 29% σε 28% και για το φορολογικό έτος 2020 σε 27% (Υπουργείο Οικονομικών, 2019).

Γενικότερα, στη φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων, εμφανίζεται συχνή αλλαγή των συντελεστών και οι μεταβολές αυτές καθιστούν αβέβαιο το φορολογικό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις. Στο ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνει η μεταβλητότητα των συντελεστών στην Ελλάδα, την ώρα που στην ΕΕ28 (2016) παρατηρείται μια πτωτική τάση των συντελεστών στις επιχειρήσεις (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

Διάγραμμα 1.1: Ανώτεροι συντελεστές φορολογίας εισοδήματος νομικών προσώπων σε χώρες της ΕΕ, 1995-2016

Πηγή: IOBE & ΔιαΝΕΟσις, (2018).

Από τους έμμεσους φόρους, ο πιο σημαντικός είναι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ στην Ελλάδα την 01/01/1987. Πρόκειται για έναν έμμεσο φόρο, ο οποίος επιβαρύνει τόσο τα αγαθά όσο και τις υπηρεσίες. Επιβάλλεται τμηματικά σε κάθε στάδιο της παραγωγής ή διανομής τους, αυξάνοντας την τελική αξία με συνέπεια το βάρος αυτό να μετακυλιέται στον τελικό καταναλωτή. Από 01/06/2016 οι συντελεστές Φ.Π.Α. που εφαρμόζονται στις συναλλαγές είναι ο κανονικός 24%, ο μειωμένος 13% και ο υπερμειωμένος 6%. Επιπλέον, στα νησιά του Αιγαίου εφαρμόζονται οι προαναφερθέντες συντελεστές μειωμένοι κατά 30% (Υπουργείο Οικονομικών, 2019).

Στην Έκθεση της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων για την εξέλιξη και τη διακύμανση των εσόδων από φόρους, παρουσιάζεται ενίσχυση των φορολογικών εσόδων κατά το έτος 2019, η οποία οφείλεται στην αύξηση των εσόδων τόσο από φόρους εισοδήματος κατά 162,57 εκ. €, όσο και στην ενίσχυση των εσόδων από φόρους επί αγαθών και υπηρεσιών κατά 576,78 εκ. €, συγκριτικά με το 2018. Η συμβολή των ανωτέρω φόρων στα συνολικά φορολογικά έσοδα για το 2019, ανέρχεται στο ποσοστό του 87% .

Το 92,4% των συνολικών εσόδων από φόρους για το 2019, σύμφωνα με την ίδια πηγή, συνθέτουν οι τρεις ακόλουθες κατηγορίες φόρων:

- Φόροι επί αγαθών και υπηρεσιών (54,5%). Η αυξητική πορεία που καταγράφουν τα έσοδα από Φ.Π.Α., τα οποία εισπράττονται μέσω των Δ.Ο.Υ., έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση των εσόδων αυτής της κατηγορίας για το 2019 (Α.Λ.Ε. 11101, +823,34 εκ. €). Αύξηση παρουσιάστηκε επίσης και στους φόρους ταξινόμησης οχημάτων (Α.Λ.Ε. 11106, +25,95 εκ. €) και στους λοιπούς φόρους επί συγκεκριμένων υπηρεσιών (Α.Λ.Ε. 11108, +72,77 εκ. €),
- Φόρος εισοδήματος (32,5%). Τα έσοδα από φόρο εισοδήματος εμφανίζουν ανοδική τάση, η οποία οφείλεται στην αυξητική πορεία των εσόδων από φόρο εισοδήματος καταβλητέο τόσο από φυσικά πρόσωπα όσο και από νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες, και συμβάλλουν στο 93% των συνολικών εσόδων από τους φόρους εισοδήματος.
- Τακτικοί φόροι ακίνητης περιουσίας (5,4%). Για το 2019 οι φόροι της κατηγορίας αυτής, ανήλθαν στα 2,79 δις €, εμφανίζοντας, σε σύγκριση με το 2018 , πτωτική τάση κατά 295,76 εκ. €, ποσοστό που ανέρχεται στο 9,6% (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, 2019).

1.3.2 Φορολογικά συστήματα σε χώρες μέλη του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

Σύμφωνα με το Κέντρο Παγκόσμιας Φορολογικής Πολιτικής, στην Εσθονία εφαρμόζεται ο καλύτερος φορολογικός κώδικας συγκριτικά με τις 36 χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ. Τα στοιχεία με βάση τα οποία το φορολογικό σύστημα της Εσθονίας κατατάσσεται στην πρώτη θέση είναι: α) ο εταιρικός φορολογικός συντελεστής που εφαρμόζεται μόνο στα κέρδη από διανομή, ανέρχεται στο 20% β) οι φόροι επί των ακινήτων υπολογίζονται με βάση την αξία της γης, χωρίς να περιλαμβάνεται η αποκόμιση κέρδους από αυτά, γ) το εισόδημα φυσικών προσώπων, με εξαίρεση τα έσοδα από μερίσματα, φορολογείται με ενιαίο συντελεστή 20%, δ) τέλος, η φορολογία των νομικών προσώπων εφαρμόζεται μόνο στα κέρδη στο στάδιο της διανομής τους στους μετόχους. Εξαίρεση αποτελεί, η πλήρης απαλλαγή από τη φορολογία των διανεμόμενων κερδών (μερισμάτων) που έχουν προέλθει από εγχώριες εταιρείες οι οποίες εδρεύουν σε άλλη χώρα (Bumm & Asen, 2019).

Άλλες χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, όπως η Λετονία, η Σουηδία η Νέα Ζηλανδία, η Ελβετία και η Λιθουανία, βρίσκονται ψηλά στο Δείκτη Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας¹, εξαιτίας των σωστά δομημένων φορολογικών συστημάτων τους. Πιο συγκεκριμένα, στην Λετονία, η φορολογική νομοθεσία που διέπει την απασχόληση είναι πλήρως αποδοτική. Στην Σουηδία, ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων αλλά και ο φόρος προστιθέμενης αξίας είναι σωστά δομημένοι, οι εταιρείες υπόκεινται σε φόρο με συντελεστή 21,4%, κάτω του μέσου όρου, και δεν επιβάλλεται κανένας φόρος στην ιδιοκτησία. Στη Νέα Ζηλανδία, ο συντελεστής φορολόγησης είναι χαμηλός (με υψηλότερο το 33%), με εξαίρεση τα κέρδη από διάθεση μετοχών και ακίνητης περιουσίας και έναν φόρο περιουσίας κατάλληλα σχεδιασμένο. Στην Ελβετία ο συντελεστής φορολόγησης των εταιρειών είναι χαμηλός (21,1%), ενώ για τα φυσικά πρόσωπα εφαρμόζεται ένας ενιαίος φορολογικός συντελεστής, ο οποίος δεν φορολογεί τα κεφαλαιουχικά κέρδη. Στην Λιθουανία, η φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι σωστά δομημένη και ο συντελεστής φορολόγησης των νομικών προσώπων, που ανέρχεται στο ποσοστό του 15%, συγκαταλέγεται στους τρεις χαμηλότερους, Η Γαλλία από την άλλη, εμφανίζει, συγκριτικά με τις άλλες χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, έναν από τους υψηλότερους συντελεστές φορολόγησης εταιρειών (34,4%) και συντελεστές φορολόγησης φυσικών προσώπων, καθώς και υψηλούς φόρους περιουσίας.(Bumm & Asen, 2019).

Τον ανώτερο φορολογικό συντελεστή στον ΟΟΣΑ για τα μερίσματα, εμφανίζει η Ιρλανδία με ποσοστό 51%, την ώρα που ο μέσος όρος του Οργανισμού ανέρχεται στο 24%, σε αντίθεση με τη Λετονία και την Εσθονία όπου τα κέρδη από μερίσματα δεν φορολογούνται.

Περαιτέρω, όσον αφορά τον φόρο κατανάλωσης, η Ουγγαρία έχει τον ανώτερο συντελεστή φορολόγησης (27%), ενώ ο χαμηλότερος συντελεστής εφαρμόζεται στις Ηνωμένες Πολιτείες και ανέρχεται στο 7,4%. Στον ΟΟΣΑ, ο μέσος συντελεστής φορολόγησης της κατηγορίας αυτής είναι 19,1%.

¹ Ο Δείκτης Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας (ΔΔΦΑ) στοχεύει στον υπολογισμό του βαθμού στον οποίο το φορολογικό σύστημα που εφαρμόζεται σε μια χώρα τηρεί τις δύο βασικές αρχές της φορολογικής πολιτικής: την ουδετερότητα και την ανταγωνιστικότητα. Ο ΔΔΦΑ μελετάει πάνω από 40 μεταβλητές φορολογικής πολιτικής για να εκτιμήσει κατά πόσο το φορολογικό σύστημα μιας χώρας είναι ανταγωνιστικό και ουδέτερο. Οι μεταβλητές αυτές αξιολογούν το επίπεδο των φόρων αλλά και το πώς οι φόροι αυτοί είναι συγκροτημένοι. Ο Δείκτης εξετάζει τους φόρους εισοδήματος φυσικών προσώπων, τους φόρους κατανάλωσης, τους φόρους περιουσίας, τους εταιρικούς φόρους και την αντιμετώπιση των κερδών από το εξωτερικό (Bumm & Asen ,2019).

Σημειωτέων, ότι σε πολλά κράτη η φορολογική βάση δεν είναι εξιδανικευμένη, εξαιτίας του γεγονότος ότι ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας και ο φόρος πωλήσεων απαιτείται να επιβάλλονται στην τελική κατανάλωση. Αυτό συμβαίνει διότι τα κράτη αυτά, είτε προβαίνουν στην εφαρμογή υψηλότερου από τον απαιτούμενο φορολογικό συντελεστή, εξαιρώντας ορισμένες υπηρεσίες και αγαθά, είτε επιβάλλουν φόρο σε ενδιάμεσα αγαθά και πρώτες ύλες, με συνέπεια την αύξηση του κόστους κεφαλαίου. Επιπρόσθετα, στις πιο πολλές χώρες του ΟΟΣΑ, τίθενται για το Φ.Π.Α. ή τον φόρο πωλήσεων κατώτατα όρια. Τούτο συνεπάγεται ότι για την καταβολή Φ.Π.Α. απαιτείται οι πωλήσεις των φορολογητέων προϊόντων της επιχείρησης να υπερβαίνουν κάποια αξία. Παρότι η εξαίρεση των επιχειρήσεων μικρής κλίμακας επιφέρει εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος ως προς τη φορολογική συμμόρφωση, η πρόβλεψη τέτοιου είδους κατώτατων ορίων προκαλεί στρέβλωση στον ανταγωνισμό προς όφελος μικρότερων επιχειρήσεων.

Αναφορικά με τους φόρους περιουσίας στο κεφάλαιο, οι τριάντα από τις τριάντα τρεις χώρες μέλη του ΟΟΣΑ, εφαρμόζουν φόρους περιουσίας. Εξαίρεση αποτελούν η Αυστραλία, η Νέα Ζηλανδία και η Εσθονία, στις οποίες φορολογείται μόνο η αξία της γης. Σε δεκαπέντε χώρες του ΟΟΣΑ οι φόροι περιουσίας μειώνουν το φορολογητέο εισόδημα των εταιρειών (Bumm & Asen, 2019).

Τέλος, στην πλειονότητά τους, τα φορολογικά συστήματα των χωρών εφαρμόζουν προοδευτική φορολογία. Η Λιθουανία έχει τον χαμηλότερο οριακό συντελεστή φορολόγησης στο 24% και τα φυσικά πρόσωπα που βρίσκονται στο ανώτερο κλιμάκιο φορολόγησης, καταβάλλουν τοπικό φόρο εισοδήματος και φόρο για μισθωτές υπηρεσίες, με αθροιστικά μέγιστο συντελεστή 46%, ενώ η Σλοβενία έχει τον υψηλότερο στο 61,1% (Bumm & Asen, 2019).

Οι χώρες μέλη του ΟΟΣΑ που εμφανίζουν τις καλύτερες επιδόσεις και καταλαμβάνουν τις πέντε πρώτες θέσεις στο Δείκτη Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας είναι η Νέα Ζηλανδία, η Λετονία, η Ελβετία και η Λιθουανία. Στον αντίποδα, στις πέντε τελευταίες θέσεις στο δείκτη, βρίσκεται η Ιταλία, η Χιλή, η Πορτογαλία η Γαλλία και η Πολωνία. Στον δείκτη αυτό, η Ελλάδα βρίσκεται στην τριακοστή θέση (Bumm & Asen, 2019).

Συμπερασματικά και με βάση όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, μπορούμε να πούμε ότι κανένα από τα φορολογικά συστήματα των χωρών μελών του ΟΟΣΑ δεν θεωρείται

ιδανικό και σωστά δομημένο, αφού όλα εμφανίζουν κάποια πλεονεκτήματα αλλά και ορισμένες αδυναμίες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΩΣ ΜΕΣΟ ΑΣΚΗΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

2.1 Εισαγωγή

Η φορολογία, είναι η «καρδιά» για τη λειτουργία ολόκληρου του συστήματος της δημόσιας διοίκησης. Μέσα απ' αυτή εκφράζονται όλες οι πολιτικές ενός κράτους.

Ένα φορολογικό σύστημα πρέπει να ικανοποιεί τρεις στόχους:

- α) τη μεγιστοποίηση των δημοσίων εσόδων,
- β) τη διοικητική απλότητα για αποφυγή άσκοπων γραφειοκρατικών διαδικασιών,
- γ) την κοινωνική δικαιοσύνη ανάμεσα στις εισοδηματικές τάξεις.

Το φορολογικό σύστημα μπορεί να υποβοηθήσει στην ορθολογική άσκηση κοινωνικής πολιτικής κυρίως μέσω χαμηλών φορολογικών συντελεστών στην άμεση και έμμεση φορολογία.

Συνεπώς, η κοινωνική πολιτική πρέπει να στοχεύει στη διασφάλιση της ευημερίας των ατόμων μέσω νομοθετικών κανονισμών ή με διαφορετικά λόγια στην παροχή λύσεων για την αντιμετώπιση των αναγκών της κοινωνικής ζωής, ανάγκες οι οποίες αλλάζουν ανάλογα με τις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες (Aravasik, 2018).

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, στο παρόν κεφάλαιο επισημαίνονται τα κοινωνικά προβλήματα της Ελλάδας, αποσαφηνίζεται η έννοια της κοινωνικής πολιτικής, ο τρόπος με τον οποίο το κράτος, διαμέσου της φορολογίας (άμεσες δημόσιες δαπάνες) και των φορολογικών δαπανών, ασκεί κοινωνική πολιτική και παρουσιάζονται τα προβλήματα και οι αδυναμίες του ελληνικού φορολογικού συστήματος.

2.2 Ανισοκατανομή του εισοδήματος και χρόνια κοινωνικά προβλήματα της Ελλάδας

Ακόμα και όταν οι ρυθμοί ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας ήταν υψηλοί, πριν δηλαδή την εκδήλωση της οικονομικής κρίσης, ο κοινωνικός αποκλεισμός, η

οικονομική ανισότητα και η φτώχεια, αποτελούσαν τα περισσότερο εμφανή και σημαντικότερα προβλήματα στην Ελλάδα (Κατσίκας, 2014).

Πιο συγκεκριμένα, την περίοδο πριν την οικονομική κρίση, τόσο η φτώχεια όσο και ο κοινωνικός αποκλεισμός, βρίσκονταν, συγκριτικά με το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε υψηλά επίπεδα. Στις χειρότερες επιδόσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης έρχεται να προστεθεί και εισοδηματική (οικονομική) ανισότητα (Κατσίκας, 2014).

Λαμβανομένης υπόψη και της υπογεννητικότητας αλλά και της γήρανσης του πληθυσμού, προκύπτει ότι το κοινωνικό προφίλ της Ελλάδας εμφάνιζε πάντα ουσιαστικές αδυναμίες. Καταδεικνύει ότι στην ελληνική οικονομία υφίσταντο διαρθρωτικοί παράγοντες, που αποτέλεσαν πρόσκομμα για τη βελτίωση της κατανομής του εισοδήματος, προκειμένου να ευνοηθούν τα χαμηλότερα κοινωνικά στρώματα. Παράλληλα, εμφανίζετε και η αδυναμία μείωσης του επιπέδου φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού στα πλαίσια του κοινωνικού κράτους. Η οικονομική κρίση επέφερε την επιδείνωση της ήδη αρνητικής κατάστασης (Γραβάλου, 2003).

Αναλυτικότερα, με την εισέλευση της Ελλάδας στην κρίση, υφίστατο εισοδηματική ανισότητα σε υψηλό βαθμό συγκριτικά με τα άλλα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ανισότητα αυτή διαμορφώθηκε σε ακόμη υψηλότερο επίπεδο στα πρώτα στάδια της κρίσης και διατηρήθηκε και για τα επόμενα έτη (Μιτράκος, 2018).

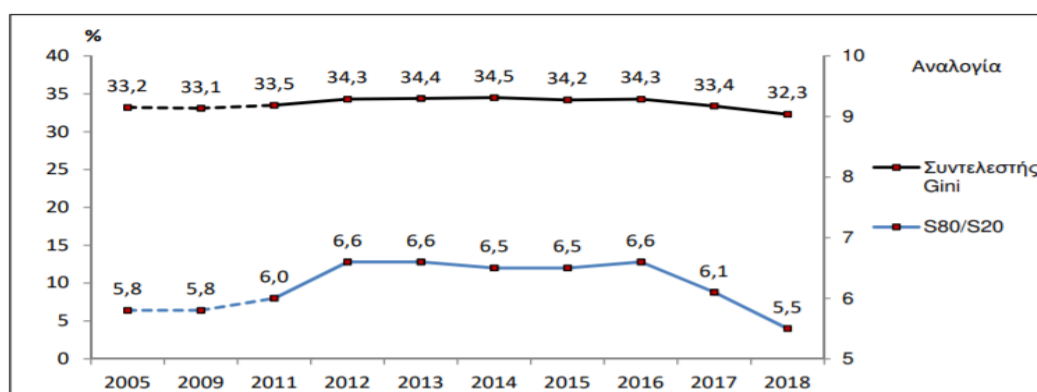
Η έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ (2019) με τίτλο «Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών: Έτος 2018 (Περίοδος αναφοράς εισοδήματος 2017)», συνιστά σημαντική πηγή άντλησης στατιστικών στοιχείων ως προς τον κοινωνικό αποκλεισμό και την κατανομή του εισοδήματος, ενισχύοντας τα ανωτέρω. Οι δείκτες Οικονομικής Ανισότητας, οι οποίοι αναφέρονται στην έρευνα αυτή, εμπεριέχουν το Δείκτη κατανομής εισοδήματος $(S80/S20)^2$ σε πεμπτημόρια εισοδήματος και το Δείκτη άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής GINI).

Αναφορικά με το δείκτη κατανομής εισοδήματος $(S80/S20)$ έτους 2018 (εισοδήματα 2017), η τιμή ανήλθε στο 5,5, παρουσιάζοντας μείωση κατά 0,6 μονάδες, συγκριτικά με το έτος 2017. Αυτό καταδεικνύει ότι ποσοστό 20% του

² Ο δείκτης $S80 / S20$ σε πεμπτημόρια εισοδήματος καταγράφει τη σχετική ανισότητα στη διανομή του εισοδήματος, αντιπαραβάλλει το ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα που έχει στην κατοχή του το 20% των πιο πλούσιων με αυτό που κατέχει το 20% των πτωχότερων. Οι ακραίες τιμές της κατανομής του εισοδήματος επηρεάζουν το δείκτη αυτό (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2019).

πλουσιότερου πληθυσμού, αναφορικά με το εισόδημα που κατέχουν, είναι 5,5 φορές μεγαλύτερο από το 20% του φτωχότερου πληθυσμού,(Διάγραμμα 2.1). Επιπρόσθετα, στα άτομα ηλικιακής κατηγορίας 65 ετών και άνω, η εισοδηματική ανισότητα εμφάνισε μείωση κατά 0,3 μονάδες και διαμορφώθηκε στο 3,9, εν αντιθέσει με το 2017 που βρισκόταν στο 4,2. Αντίστοιχα μείωση κατά 0,6 μονάδες καταγράφηκε και στα άτομα που ανήκαν στην ηλικιακή κατηγορία κάτω των 65 ετών, συγκριτικά με το έτος 2017 (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2019).

Αναφορικά με το δείκτη άνισης κατανομής εισοδήματος ο συντελεστής Gini³ εμφάνισε μείωση κατά 1,1 ποσοστιαίες μονάδες, συγκριτικά με το έτος 2017 και ανήλθε στο ποσοστό του 32,3% (Διάγραμμα 2.1). Συνεπάγεται δηλαδή ότι το εισόδημα δύο τυχαία επιλεγμένων ατόμων του πληθυσμού, προσδοκούμε ότι θα διαφέρει κατά 32,3% του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος (Το 1994, η συνολική εισοδηματική ανισότητα ήταν 37,4%, ενώ τα επόμενα έτη εμφάνισε μείωση κατά 5,1 ποσοστιαίες μονάδες) (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2019).

Διάγραμμα 2.1. Δείκτες Οικονομικής Ανισότητας: 2005, 2009, 2011 –2018

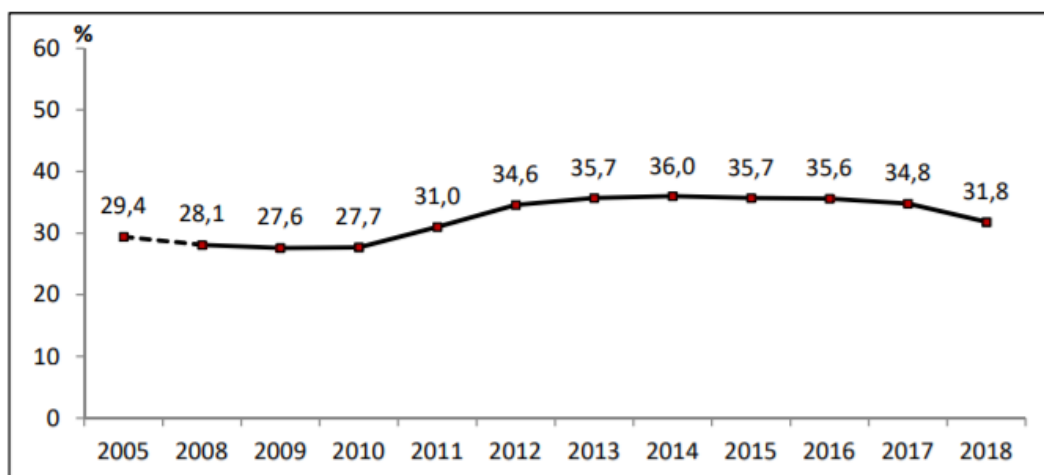
Σημείωση: Η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλ. στα αντίστοιχα έτη 2004 και 2007-2017.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2019.

³ Ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) νοείται ο λόγος των μεριδίων (αθροιστικά) του πληθυσμού, διαμοιραζόμενου ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος, προς το μερίδιο (αθροιστικό) του συνολικού εισοδήματος όλου του πληθυσμού. Κυμαίνεται από 0 (ή 0%), που εκφράζει την τέλεια εισοδηματική ισότητα έως 1 (ή 100%) που εκφράζει την μέγιστη εισοδηματική ανισότητα, και ορίζεται ως η προσδοκώμενη στατιστικά διαφορά του αποτελέσματος που θα προκύψει από την σύγκριση δύο τυχαίων εισοδημάτων. Στην περίπτωση που ο συντελεστής Gini ήταν 1, αυτό θα σήμαινε πως όλο το εθνικό εισόδημα θα ήταν συγκεντρωμένο σε ένα άτομο. Αν για παράδειγμα ο συντελεστής Gini ήταν 20,0%, το εισόδημα 2 τυχαίων ατόμων θα παρουσίαζε διαφορά κατά 20,0% του μέσου ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος

Ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) εφαρμόζεται συμπληρωματικά για την καλύτερη παρουσίαση της οικονομικής ανισότητας και εν αντιθέσει με το δείκτη κατανομής εισοδήματος (S80/S20) σε πεμπτημόρια εισοδήματος, δεν επηρεάζεται από τις ακραίες τιμές (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2019).

Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την ίδια πηγή (ΕΛΣΤΑΤ, 2019), για το έτος 2018 το ποσοστό του πληθυσμού που αντιμετώπιζε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικό αποκλεισμό έφτανε το 31,8% ήτοι 3.348.500 άτομα, εμφανίζοντας πτώση τριών ποσοστιαίων μονάδων, συγκριτικά με το έτος 2017. Στο Διάγραμμα 2.2 παρουσιάζεται η εξέλιξη του δείκτη την δεκαετία 2008-2018 (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2019).

Διάγραμμα 2.2: Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό: 2005, 2008 - 2018

Σημείωση: Η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά στο προηγούμενο έτος διενεργείας της έρευνας, δηλαδή στα αντίστοιχα έτη 2004 και 2007-2017.

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2019.

Εν κατακλείδι, αναφορικά με άλλους δείκτες κοινωνικής ευημερίας, σύμφωνα με την μελέτη του 2017 για τα κράτη μέλη του ΟΟΣΑ (How's Life? Measuring Well-Being, 2017) διαπιστώνεται ότι η χώρα μας, σε σύγκριση με τις άλλες χώρες, στα περισσότερα από τα 25 κριτήρια που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής (όπως για παράδειγμα εισόδημα, εκπαίδευση, ασφάλεια εργασία, υγεία, κατοικία, κ.λπ.), κατατάσσεται σε αρκετά χαμηλό επίπεδο. Επίσης η Ελλάδα, αναφορικά με τις μεταβολές σε βασικούς δείκτες συνθηκών (material conditions), παρουσίασε καταγραφή χειρότερης εικόνας το έτος 2015 συγκριτικά με το έτος 2005 ως προς το 80% των δεικτών. Ακόμη, εμφανίζει τη μεγαλύτερη επιδείνωση στους δείκτες φτώχειας και στέρησης, αφού το 75% εκ των 20 δεικτών φτώχειας χειροτέρευσε. Ομοίως και με τους δείκτες ποιότητας ζωής (Mitrakos, 2018).

Από όλα όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, εμφανίζεται ότι η Ελλάδα εμφανίζει χρόνια κοινωνικά προβλήματα τα οποία απαιτούν ριζικές αλλαγές και βαθιές διαρθρωτικές δημοσιονομικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά.

2.3 Η έννοια της κοινωνικής πολιτικής

Αν και κατά καιρούς έχει υποστηριχθεί ότι η κοινωνική πολιτική αποτελεί ένα ξεχωριστό επιστημονικό αντικείμενο, σήμερα γίνεται ευρύτερα αποδεκτό ότι πρόκειται για ένα διεπιστημονικό πεδίο. Αυτό σημαίνει ότι για την ανάπτυξη του θεωρητικού της υπόβαθρου, και των μεθόδων έρευνας, ανάλυσης και παρέμβασης στην πράξη, αντλεί από ένα φάσμα άλλων – κοινωνικών – επιστημών. Η κοινωνιολογία, η δημογραφία, η νομική, η πολιτική και η οικονομική επιστήμη, η κοινωνική ανθρωπολογία, η κοινωνική ψυχολογία, η οικολογία, η στατιστική, είναι οι κυριότερες (Στασινοπούλου, 2006).

Η κοινωνική πολιτική εμφανίστηκε μαζί με την έννοια του κράτους πρόνοιας μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Είναι εκείνο το μέρος της δημόσιας πολιτικής που ασχολείται με τα κοινωνικά ζητήματα. Αναφέρεται δηλαδή, κυρίως, σε κατευθυντήριες γραμμές και παρεμβάσεις για την αλλαγή, τη διατήρηση ή τη δημιουργία συνθηκών διαβίωσης που ευνοούν την ανθρώπινη ευημερία. Τέτοια ζητήματα είναι, μεταξύ άλλων, η εκπαίδευση, η υγεία, η στέγαση, η απασχόληση και η τροφή για όλους τους ανθρώπους, η καταπολέμηση της ανεργίας και της φτώχειας, η αναδιανομή του εισοδήματος (Vargas-Hernández, Noruzi & Irani, 2011). Σε γενικές γραμμές, ο τελικός στόχος όλων αυτών των πρακτικών είναι η διασφάλιση της κοινωνικής ειρήνης, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ισότητας μεταξύ διαφορετικών ομάδων (Aravasik, 2018).

Στο βιβλίο του για την παγκόσμια διάσταση της κοινωνικής ευημερίας, ο Midgley (1997) (όπως αναφέρεται στο Σακελαρόπουλος, 2011) διατυπώνει ένα συνθετικό ορισμό για την κοινωνική πολιτική. Η τελευταία έχει τέσσερις κατευθύνσεις δράσης: α) την περιγραφή των κοινωνικών συνθηκών και των κοινωνικών προγραμμάτων, β) την ανάλυση και εξήγηση των παραγόντων που επηρεάζουν τις κοινωνικές συνθήκες και τις κοινωνικές παροχές, γ) τη διατύπωση μιας θεωρητικής βάσης για παρέμβαση και έλεγχο της αποτελεσματικότητας των

κοινωνικών μέτρων και δ) την προώθηση της κοινωνικής ευημερίας με εφαρμοσμένες πολιτικές. Η κοινωνική ευημερία, δε, ορίζεται ως η κατάσταση όπου «τα κοινωνικά προβλήματα διευθετούνται, οι ανθρώπινες ανάγκες καλύπτονται και οι κοινωνικές ευκαιρίες μεγιστοποιούνται» (Σακελαρόπουλος, 2011).

Προς την ίδια κατεύθυνση οι Lampert & Althammer (2001) (όπως αναφέρεται στο Κόφφας 2009), ορίζουν πρακτικά την κοινωνική πολιτική *«ως κάθε πολιτική δραστηριότητα, η οποία είναι προσανατολισμένη, πρώτον στην βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής θέσης οικονομικά ή και κοινωνικά απόλυτα ή και σχετικά αδύναμων ομάδων, μέσω της χρήσης των ενδεδειγμένων μέσων, υπό την έννοια των ακολουθούμενων στην κοινωνία επιδιωκόμενων κοινωνικών βασικών σκοπών (ελεύθερη διαμόρφωση της προσωπικής ζωής, κοινωνική ασφάλεια, κοινωνική δικαιοσύνη και ίση μεταχείριση) και δεύτερον, την εξάλειψη της εμφάνισης οικονομικών ή και κοινωνικών αδυναμιών που σχετίζονται με το ρίσκο να εκδηλωθούν υπαρξιακοί κίνδυνοι».*

Οι Βενιέρης & Παπαθεοδώρου (2003), υποστηρίζουν ότι η σύγχρονη κοινωνική πολιτική διερευνά τους παράγοντες που επηρεάζουν την ανταπόκριση των ανθρώπων στις πολιτικές, καθώς και το βαθμό στον οποίο οι κοινωνικοί φορείς ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ανθρώπων. Αναλύει παραμέτρους που επηρεάζουν την αντίληψη των ανθρώπων όσον αφορά τη χρήση υπηρεσιών και την οριοθέτηση των αναγκών τους. Αναδεικνύει πτυχές όπως η διαφορετικότητα σε σχέση με το φύλο ή με την εθνικότητα και άλλες κοινωνικές ιδιαιτερότητες ή εξαρτήσεις. Συνεκτιμά τρόπους με τους οποίους οι διαστάσεις αυτές επηρεάζουν την πολιτική διάρθρωση και ανασυνθέτουν το φάσμα της κοινωνικής προστασίας.

Επί της ουσίας η κοινωνική πολιτική έχει βασικά δύο επιδιώξεις: α) να πετυχαίνει την ενσωμάτωση των ευάλωτων ομάδων στην αγορά εργασίας και στην κοινωνία μέσω προγραμμάτων επανένταξης και β) να παρέχει βοήθεια στις ομάδες αυτές. Δια μέσου της κοινωνικής πολιτικής παρέχεται στις ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες του πληθυσμού: α) διασφάλιση ελάχιστου επιπέδου διαβίωσης, β) πρόσβαση στην παιδεία, γ) πρόσβαση στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Παράλληλα, θα πρέπει να προωθείται η ενθάρρυνση για ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας με ενεργητικά μέτρα επανένταξης στην κοινωνία.

Συνοψίζοντας, η κοινωνική πολιτική μπορεί να οριστεί ως «η κρατική παρέμβαση που επηρεάζει άμεσα την κοινωνική πρόνοια, τους κοινωνικούς θεσμούς

και τις κοινωνικές σχέσεις. Για την επίτευξη των εθνικών κοινωνικών και οικονομικών στόχων, η κοινωνική πολιτική συνεργάζεται με την οικονομική πολιτική, για την ακρίβεια διαδραματίζει κεντρικό ρόλο στον τομέα της οικονομικής πολιτικής (Prasad, 2008). Γενικά η κοινωνική πολιτική είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την οικονομική, η οποία υλοποιείται με την εκάστοτε εφαρμοζόμενη φορολογική πολιτική. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχει αμοιβαία αλληλεπίδραση μεταξύ κοινωνικής και οικονομικής πολιτικής. Διότι η ανάπτυξη μιας χώρας δεν είναι δυνατή μόνο μέσω της οικονομικής ανάπτυξης αλλά και μέσω της επίτευξης μιας δίκαιης και ισορροπημένης ανάπτυξης για την επίλυση κοινωνικών προβλημάτων. Από αυτήν την άποψη, τα προβλήματα στην οικονομία και εκείνα στην κοινωνική πολιτική πρέπει να αντιμετωπίζονται από κοινού» (Aravasik, 2018).

2.4 Ο ρόλος των φόρων ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής

Οι φόροι, όπως αναφέρθηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο, χρησιμοποιούνται για διάφορους σκοπούς. Μπορούν να αυξήσουν τα κρατικά έσοδα, να παράσχουν κίνητρα ή αντικίνητρα για ορισμένες δραστηριότητες και να επιφέρουν διορθώσεις στις αστοχίες της αγοράς (Prasad, 2008). Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2020), ο γενικός στόχος της συλλογής εσόδων και των δαπανών του δημοσίου πρέπει να είναι η μεγιστοποίηση της κοινωνικής πρόνοιας. Αυτό συνεπάγεται την εξασφάλιση χρηματοδότησης για την αποτελεσματικότερη παροχή των δημοσίων αγαθών, ιδίως σε τομείς που τείνουν να βλέπουν σημαντικές αποτυχίες της αγοράς (π.χ. εκπαίδευση, υγειονομική περίθαλψη, κοινωνική προστασία, υποδομές, ρύπανση και κλιματική αλλαγή) (European Commission, 2020). Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, ιδιαίτερης σημασίας είναι το γεγονός ότι οι φόροι και οι δαπάνες μπορούν, επίσης, να χρησιμεύσουν για τη διανομή εισοδήματος και τη μείωση της ανισότητας (Prasad, 2008).

Πράγματι, ο μηχανισμός της φορολογίας και των μεταβιβαστικών πληρωμών είναι ο σημαντικότερος από όλους τους τρόπους πολιτικών αναδιανομής του εισοδήματος. Η φιλοσοφία αυτού του μηχανισμού συνίσταται στο γεγονός ότι το κράτος επιβάλλει φόρους στις υψηλότερες εισοδηματικά τάξεις και ένα μέρος των φόρων που εισπράττει το μεταβιβάζει με διάφορες μορφές - όπως επιδόματα σε

ανέργους, δωρεάν ιατρική, φαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη των απόρων, απαλλαγή από τη φορολογία των χαμηλών εισοδημάτων, δωρεάν παιδεία κτλ. - στα στρώματα του πληθυσμού με χαμηλά εισοδήματα. Σκοπός, επομένως, του Κράτους, όταν λαμβάνει μέτρα αναδιανομής του εισοδήματος, είναι να επιτύχει κοινωνικά πιο αποδεκτή διανομή της συνολικής παραγωγής και να εξαλείψει τις περιπτώσεις μεγάλης φτώχειας σε μεγάλο μέρος του πληθυσμού (Καραγιάννη Σ., 2008).

Ως εκ τούτου, τα φορολογικά συστήματα αποτελούν σημαντική αντανάκλαση των προτεραιοτήτων και των πολιτικών επιλογών μιας χώρας. Ο Musgrave (1959), περιέγραψε με εύστοχο τρόπο τους διάφορους ρόλους που έχει η φορολογία: σταθεροποίηση, κατανομή και διανομή. Η σταθεροποίηση αναφέρεται στα ρυθμιστικά μέτρα που λαμβάνει το Κράτος, με σκοπό τη σταθεροποίηση της οικονομίας και την βελτίωση της οικονομικής κατάστασης. Η κατανομή αναφέρεται στην παροχή δημοσίων αγαθών και αγαθών κοινωνικής ωφελείας και η διανομή στην πολιτική που ακολουθεί το Κράτος περικειμένου να αμβλύνει τις εισοδηματικές ανισότητες, αναφέρεται δηλαδή, στη μεταφορά εισοδήματος από τους πλούσιους στους φτωχούς για μια πιο δίκαιη κοινωνία (Prasad, 2008).

Υπάρχουν τέσσερα κανάλια μέσω των οποίων η φορολογία μπορεί να επηρεάσει την κοινωνική πρόνοια:

1. Κοινωνικές προτιμήσεις. Δεν έχει σημασία μόνο το επίπεδο του συνολικού εισοδήματος, αλλά και ο βαθμός στον οποίο κατανέμεται μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας. Η φορολογία μπορεί να είναι ένα ισχυρό μέσο αναδιανομής. Ανάλογα με τις κοινωνικές προτιμήσεις και τους στόχους πολιτικής, οι αναδιανεμητικοί φόροι μπορούν να βελτιώσουν την ευημερία.

2. Στρέβλωση των οικονομικών αποφάσεων. Ελλείψει αστοχίας της αγοράς, οι περισσότερες μορφές φορολογίας στρεβλώνουν τις κατά τα άλλα αποτελεσματικές οικονομικές αποφάσεις, οδηγώντας σε μη βέλτιστα αποτελέσματα. Η παραμόρφωση μπορεί να επηρεάσει, μεταξύ άλλων:

(α) την κλίμακα, την τοποθεσία και τον τομέα των επενδύσεων ·

(β) τον τρόπο χρηματοδότησης των επενδύσεων, π.χ. δάνειο έναντι ιδίων κεφαλαίων ·

(γ) την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας και

(δ) τη φύση και το χρόνο κατανάλωσης (European Commission, 2020).

Τα φορολογικά συστήματα θα πρέπει να ελαχιστοποιούν αυτές τις στρεβλώσεις και την επακόλουθη «απώλεια βάρους», αυξάνοντας παράλληλα τα απαραίτητα

έσοδα και ικανοποιώντας τις απαιτήσεις (Flevotomou, Haliassos & Kotsogiannis, 2016).

3. Διοικητικό κόστος. Η επιβολή φόρων είναι δαπανηρή για τις διοικήσεις και τους φορολογούμενους. Η αποτελεσματική φορολογική διοίκηση ελαχιστοποιεί αυτά τα κόστη.

4. Αδυναμίες της αγοράς. Μερικές φορές, η λήψη οικονομικών αποφάσεων ελλείπει φορολογίας δεν είναι ούτε αποτελεσματική ούτε δίκαιη. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η φορολογία μπορεί να παίζει ρόλο στη διόρθωση των αναποτελεσματικών οικονομικών επιλογών προς όφελος της κοινωνίας στο σύνολό της.

(European Commission, 2020).

Ένα ιδανικό, επομένως, φορολογικό σύστημα θα πρέπει να δημιουργεί επαρκή έσοδα με ελάχιστες στρεβλώσεις, δηλαδή ανεπιθύμητες αποκλίσεις από την ισορροπία της αγοράς στην κατανομή των πόρων, επιφέροντας δικαιότερη κατανομή εισοδήματος (Karavitis, 2013), και θα πρέπει να επιλέγεται με τέτοιο τρόπο που να μεγιστοποιεί την κοινωνική ευημερία.

Για να θεωρείται δίκαιη μία κατανομή, θα πρέπει να ικανοποιεί την αρχή της οριζόντιας και την αρχή της κάθετης φορολογικής ισότητας. Σύμφωνα με την πρώτη αρχή, όλοι οι φορολογούμενοι που βρίσκονται κάτω από όμοιες συνθήκες, θα πρέπει να υφίστανται την ίδια φορολογική μεταχείριση, ενώ σύμφωνα με τη δεύτερη αρχή, όλοι οι φορολογούμενοι που βρίσκονται κάτω από διαφορετικές συνθήκες, θα πρέπει να υφίστανται διαφορετική φορολογική μεταχείριση. Η αρχή της κάθετης φορολογικής ισότητας παρέχει στήριξη στον αναδιανεμητικό ρόλο του συστήματος φορολογίας για τη στήριξη των φτωχότερων μελών της κοινωνίας, μέσω της μεγαλύτερης επιβάρυνσης των πλουσιότερων, προκειμένου να μειωθούν οι ανισότητες στη διανομή του εισοδήματος ή της περιουσίας (Καραγιάννη Σ., 2008)

2.5 Δημοσιονομική πολιτική και φορολογικές δαπάνες

Τα παραδοσιακά δημοσιονομικά μέσα του προϋπολογισμού, δηλαδή οι φόροι και οι δημόσιες δαπάνες, πολλές φορές κρίνεται σκόπιμο να συμπληρωθούν από φορολογικές δαπάνες ενισχύοντας συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού ή δραστηριότητες (Υπουργείο Οικονομικών, 2018).

Αναλυτικότερα, τούτο σημαίνει πως έκαστο φορολογικό σύστημα περιέχει κάποιες ρυθμίσεις, που καταταίνουν σε ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων κατηγοριών φορολογούμενων. Επί παραδείγματι, ορισμένες ρυθμίσεις ευνοούν κάποια μορφή εισοδήματος συγκριτικά με κάποια άλλη ή κάποιες άλλες παρέχουν προνόμια σε κάποια ομάδα ατόμων σε σχέση με κάποια άλλη ή ακόμη ρυθμίσεις που θέτουν σε ευνοϊκότερο καθεστώς κάποια κατηγορία οικονομικής δραστηριότητας σε σχέση με άλλες (Χατζηδήμα, 2020).

Η εν λόγω προνομιακή μεταχείριση, συντελείται με τη χρήση μειωμένων φορολογικών συντελεστών και με τις φορολογικές απαλλαγές, τις μειώσεις ή εκπτώσεις από το εισόδημα, καθώς και με τις μειώσεις από το φόρο. Οι φορολογικές αυτές ρυθμίσεις αποσκοπούν στο να μειώσουν τις φορολογικές επιβαρύνσεις ή να απαλλάξουν πλήρως από τη φορολογία άτομα που εμπίπτουν σε ειδικές συνθήκες (Χατζηδήμα, 2020).

Οι ανωτέρω φορολογικές απαλλαγές ή μειώσεις, χαρακτηρίζονται «φορολογικές δαπάνες», γιατί συνιστούν δαπάνες του Κράτους που λαμβάνουν χώρα διαμέσω του φορολογικού συστήματος (αρνητική φορολογία). Ήτοι, με τις φορολογικές δαπάνες επέρχεται απώλεια στα φορολογικά έσοδα με άμεσο ή έμμεσο τρόπο, με σκοπό την επιδότηση συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Οι δαπάνες αυτές αποτελούν ουσιαστικά απόκλιση από τη δομή του βασικού φορολογικού συστήματος, καθιερώνοντας φορολογικό καθεστώς που παρέχει προνόμια σε ορισμένες ομάδες φορολογουμένων ή σε κάποιες μορφές οικονομικής δραστηριότητας. Η διάκριση ανάμεσα στις φορολογικές δαπάνες και στις φορολογικές ρυθμίσεις ή ελαφρύνσεις, έγκειται στον ορισμό του βασικού φορολογικού συστήματος. Βασικό, είθισται να χαρακτηρίζεται το φορολογικό σύστημα το οποίο δεν περιέχει ρυθμίσεις προνομιακές για τους φορολογούμενους λαμβάνοντας υπόψη τις επιμέρους ιδιότητές τους, όπως είναι η οικογενειακή κατάσταση, το φύλο, το επάγγελμα, ή ο τόπος διαμονής (Υπουργείο Οικονομικών, 2018).

Οι φορολογικές δαπάνες συμβάλλουν στην επίτευξη εκ μέρους του φορολογικού συστήματος στόχων, που προσιδιάζουν με τους στόχους που επιτυγχάνονται με τα προγράμματα των άμεσων δημοσίων δαπανών, κυρίως στον τομέα άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Οι χώρες επιλέγουν την εφαρμογή φορολογικών δαπανών, δεδομένου ότι η παροχή αυτών συνήθως δεν επιφέρει

πρόσθετο λειτουργικό κόστος, σε αντίθεση με τις «κανονικές» δημόσιες δαπάνες οι οποίες είναι σύνηθες ότι για τη διοικητική τους υποστήριξη προϋποθέτουν μια υφιστάμενη γραφειοκρατική δομή (υπηρεσίας).

Μια ουσιαστική διαφοροποίηση ανάμεσα στις άμεσες δημόσιες δαπάνες και τις φορολογικές δαπάνες συνίσταται στο ότι οι μεν πρώτες διέρχονται της διαδικασίας ψήφισης του προϋπολογισμού, αφού κάθε έτος συζητούνται και εγκρίνονται από τη Βουλή, οι δε δεύτερες αποτελούν αντικείμενο άπαξ συζήτησης και έγκρισης, ισχύουσες έως την ενδεχόμενη κατάργηση ή τροποποίηση τους (Υπουργείο Οικονομικών, 2018).

Οι βασικότερες κατηγορίες φορολογικών δαπανών είναι οι εξής:

- Οι χαμηλοί φορολογικοί συντελεστές,
- Η μείωση ή έκπτωση ή εξαίρεση ή απαλλαγή, που συντείνει στη μείωση της φορολογικής βάσης (π.χ. φορολογητέο εισόδημα),
- Η μείωση ή έκπτωση ή απαλλαγή από τον φόρο,
- Η αναβολή της φορολογικής υποχρέωσης (Υπουργείο Οικονομικών, 2018).

Τέλος, αναφορικά με ορισμένες κατηγορίες φορολογικών δαπανών, σύμφωνα με το Υπουργείο Οικονομικών (2018) ισχύουν τα παρακάτω:

- Στις πλείστες περιπτώσεις φορολογικών απαλλαγών που ισχύουν υπέρ των νομικών προσώπων και των νομικών εν γένει οντοτήτων δεν καθίσταται εφικτή η καταγραφή της απώλειας των φορολογικών εσόδων. Η εν λόγω αδυναμία απορρέει από το γεγονός ότι τα αφορολόγητα έσοδα και οι εκπιπόμενες δαπάνες των επιχειρήσεων, συνιστούν παράγοντες που προσδιορίζουν τα φορολογητέα κέρδη των επιχειρήσεων, αναγράφονται στα τηρούμενα βιβλία κατά τις διατάξεις του Ν. 4308/2014, όμως δεν εμφανίζονται στις σχετικές δηλώσεις εισοδήματος.
- Η πλειονότητα των περιπτώσεων των φορολογικών δαπανών έχει θεσπιστεί στη φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων.
- Ιδιαίτερη δυσχέρεια παρουσιάζεται στην εκτίμηση της απώλειας φορολογικών εσόδων, που επέρχεται λόγω της ισχύος εξαιρέσεων, απαλλαγών και μειωμένων συντελεστών στον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας ως εκ της φύσεως του φόρου αυτού, δεδομένου ότι επιβάλλεται σε κάθε στάδιο της παραγωγής και της διακίνησης υπηρεσιών και αγαθών, με αντίστοιχη έκπτωση του φόρου επί των εισροών σε έκαστο στάδιο.

- Ομοίως, δυσχερής είναι και η εκτίμηση της απώλειας των δημοσίων εσόδων, από φορολογικές δαπάνες αφορώσες τους Ειδικούς Φόρους Κατανάλωσης (ΕΦΚ).
- Εξαιτίας της έλλειψης μηχανογραφικής υποστήριξης, δεν παρέχεται η δυνατότητα υπολογισμού του κόστους των φορολογικών δαπανών που άπτονται της φορολογίας κληρονομιών, δωρεών, γονικών παροχών, μεταβίβασης ακινήτων, καθώς και κερδών από τυχερά παίγνια.
- Η έλλειψη συστηματικής καταγραφής των απαλλαγών αναφορικά με τα τέλη χαρτοσήμου, προκαλεί εξαιρετική δυσκολία στον υπολογισμό του κόστους των οικείων φορολογικών δαπανών .

2.6 Προβλήματα και αδυναμίες του ελληνικού φορολογικού συστήματος

Το φορολογικό σύστημα εκάστης χώρας αναπόδραστα επιδρά στην οικονομική δραστηριότητα, στη διάρθρωση των κοινωνικών δαπανών, αλλά και στη διανομή του εισοδήματος, η οποία συνεπακόλουθα όταν δεν είναι δίκαιη, επιφέρει άλλα προβλήματα, που επηρεάζουν το κοινωνικό σύνολο μακροπρόθεσμα (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

Κύριος σκοπός, της φορολογικής πολιτικής είναι η δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών και η αναδιανομή του εισοδήματος κατά βέλτιστο τρόπο, με την εφαρμογή των αρχών της οριζόντιας και κάθετης φορολογικής ισότητας. Επομένως, προκειμένου ένα φορολογικό σύστημα να δύναται να ανταπεξέλθει στον οικονομικό και κοινωνικό του ρόλο, απαιτείται να εμφανίζει τα παρακάτω χαρακτηριστικά: α) να είναι απλό και κατανοητό, προκειμένου οι φορολογούμενοι να διευκολύνονται να το αφομοιώσουν, β) να είναι αποτελεσματικό, για να συμβάλλει στη συλλογή των απαραίτητων εσόδων, γ) να είναι δίκαιο ως προς την κατανομή των φορολογικών βαρών δ) να είναι σταθερό και ευέλικτο και ε) να συνεπάγεται χαμηλό διοικητικό κόστος (που αποτελεί ένδειξη ότι η φορολογική διοίκηση είναι αποτελεσματική) και κόστος συμμόρφωσης (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018). Η συνδρομή των ανωτέρω προϋποθέσεων και στοιχείων καθιστά το φορολογικό σύστημα αποδοτικό. Ως αποδοτικό χαρακτηρίζεται το φορολογικό σύστημα το οποίο δίνει στο Κράτος τη δυνατότητα να επιτελεί την οικονομική και κατ' επέκταση κοινωνική πολιτική,

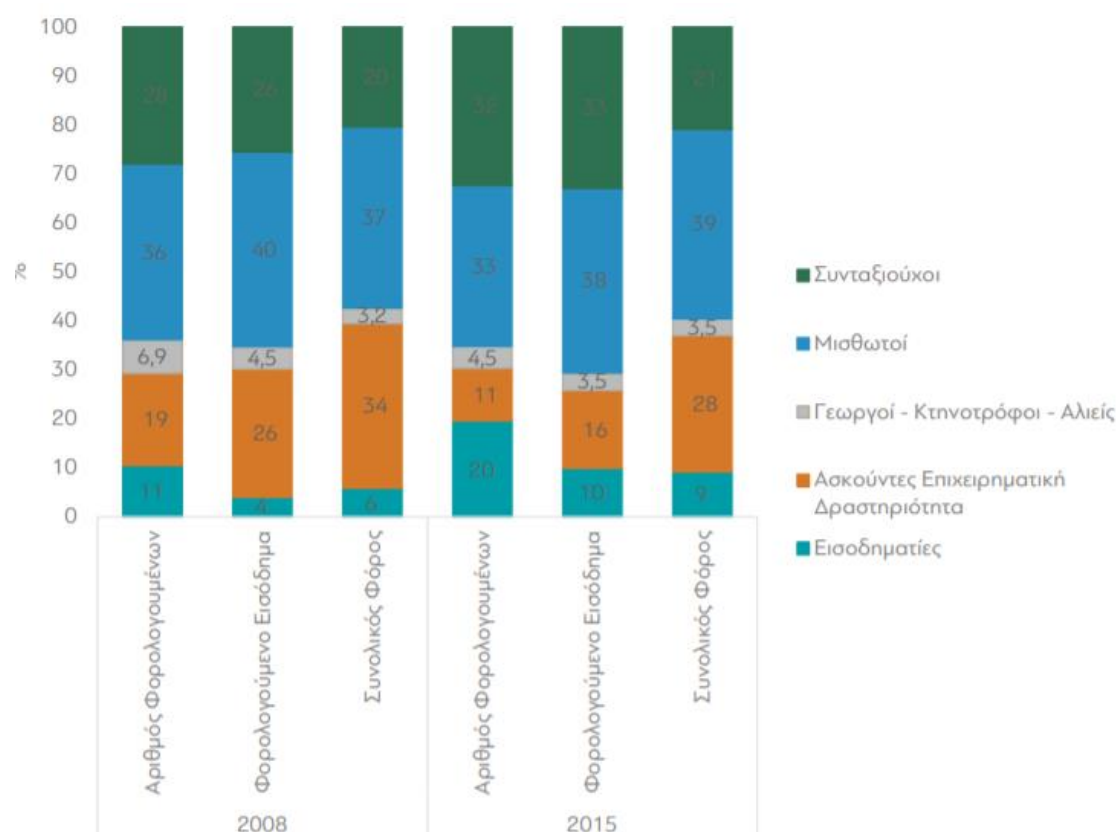
δοθέντος ότι συλλέγει τα απαραίτητα έσοδα και δεν δημιουργεί στρεβλώσεις στην οικονομία.

Το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας, παρότι έχει θετικά στοιχεία, εμφανίζει και αδυναμίες που υπερκεράζουν τα δυνατά σημεία του. Οι πιο σημαντικότερες από αυτές παρατίθενται κατωτέρω:

- Η Ελλάδα έχει φορολογικό συντελεστή για τα νομικά πρόσωπα 28%, ήτοι άνω του μέσου όρου του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, που ανέρχεται σε 23,6% (Bumm & Asen, 2019) και υψηλότερο και από τα 28 κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018), όπου λαμβάνοντας υπόψη και τυχόν επιπλέον επιβαρύνσεις, οι φορολογικοί συντελεστές των νομικών προσώπων (εταιρικών κερδών) διαμορφώνονται από 10% έως 35%, με μέση τιμή 22,5%. Στην περίπτωση αυτή, αν προσθέσουμε και την αποδέσμευση κίνησης των κεφαλαίων, δίνεται η δυνατότητα στους κεφαλαιούχους να μεταβιβάσουν τα κεφάλαιά τους σε άλλες χώρες στις οποίες εφαρμόζεται χαμηλότερος συντελεστής φορολόγησης, έχοντας αυτό σαν επακόλουθο την συρρίκνωση των κρατικών εσόδων (Σακελαρόπουλος, 2011).
- Επιπρόσθετα, στην Ελλάδα ο συντελεστής του Φ.Π.Α. ανέρχεται στο 24%, αποτελώντας έναν από τους ψηλότερους στον ΟΟΣΑ (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018). Η άνοδος των συντελεστών του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας αλλά και του Ειδικού Φόρου Κατανάλωσης στα ποτά, τα τσιγάρα και τα καύσιμα, καθώς και η επιβολή του Ενιαίου Τέλους Ακίνητης Περιουσίας, είχαν ως επακόλουθο τα φτωχότερα νοικοκυριά να υποστούν μεγαλύτερη απομείωση της αγοραστικής τους δύναμης σε σχέση με τα πλουσιότερα. Ως εκ τούτου, οι τιμές στα καύσιμα και στα τρόφιμα αυξήθηκαν, με συνέπεια τα οικονομικά ασθενέστερα στρώματα του πληθυσμού να υποστούν μεγαλύτερο πλήγμα από τα πλουσιότερα (Mitrakos, 2018).
- Επιπλέον, ο ανώτατος συντελεστής φορολόγησης για τα εισοδήματα των φυσικών προσώπων τοποθετείται, στην ΕΕ28, πάνω από τον μέσο όρο. Στην Ελλάδα ο ανώτατος συντελεστής φορολόγησης φυσικών προσώπων, περιλαμβανομένης και της εισφοράς αλληλεγγύης, για το 2016, ανερχόταν στο 48%, ποσοστό κατά πολύ υψηλότερο από τον μέσο όρο της ΕΕ που διαμορφωνόταν στο 39% και της Ευρωζώνης στο 42%. Αυξημένο ανώτερο συντελεστή φορολόγησης καταγράφει η Δανία (55,8%), η Σουηδία (57,1%) και η Πορτογαλία (56,5%), εν αντιθέσει με την

Ουγγαρία, την Τσεχία και τη Λιθουανία, που εφαρμόζουν συντελεστή φορολόγησης 15% και την Βουλγαρία η οποία χρησιμοποιεί έναν ενιαίο συντελεστή φορολόγησης 10%, (flat tax rate)(IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

- Στο ακόλουθο γράφημα παρουσιάζεται η εισφορά των μισθωτών και των ασκούντων επιχειρηματική δραστηριότητα στο μερίδιο των φόρων, όπου όπως εμφανίζεται είναι και η μεγαλύτερη.

Γράφημα 2.1: Ποσοστό φορολογούμενου εισοδήματος και συνολικού φόρου ανά κατηγορία φορολογούμενων

Πηγή: IOBE & ΔιαΝΕΟσις, (2018).

- Η πολυνομία είναι αυτή που χαρακτηρίζει το ελληνικό φορολογικό σύστημα. Η έρευνα του IOBE (2018) κατέδειξε ότι το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας, όσον αφορά τη φορολογία εισοδήματος, είναι εξαιρετικά ασταθές και πολύπλοκο, εξαιτίας του μεγάλου αριθμού των φοροαπαλλαγών και των εκπτώσεων, αλλά και των συχνών τροποποιήσεων των συντελεστών φορολόγησης. Στην Ελλάδα ετησίως ψηφίζονται 2,5 φορολογικά νομοσχέδια. Πιο συγκεκριμένα, τη χρονική περίοδο 2002-2015 υιοθετήθηκαν 36 νόμοι που αφορούσαν τη φορολογία, οι οποίοι περιείχαν κατά μέσο όρο 68 σελίδες ανά νόμο και 78 άρθρα (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

Η πολυνομία, η οποία συνεπάγεται πολυπλοκότητα του φορολογικού συστήματος, μαζί με τους υψηλούς συντελεστές φορολόγησης, επιφέρουν την επαύξηση της αδιαφάνειας του συστήματος φορολογίας και διογκώνουν τα φαινόμενα φοροδιαφυγής και φοροαποφυγής. Στα ζητήματα αυτά πρέπει να προστεθεί και η μη αποτελεσματικότητα της φορολογικής διοίκησης, γεγονός το οποίο είναι εξαιρετικής σημασίας, δεδομένου του ότι μια αναποτελεσματική φορολογική διοίκηση επιφέρει μη επιτυχείς λειτουργία των εισπρακτικών μηχανισμών του Κράτους (Ραπάνος & Καπλάνογλου, 2014). Σημειωτέων ο φορολογικός μηχανισμός της Ελλάδας συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των λιγότερο ικανών στη συλλογή φόρων στον ΟΟΣΑ (Dean, 2009).

Όλα τα ανωτέρω στοιχεία αποτυπώνονται στους δείκτες Ανισότητας και φτώχειας, που σχολιάστηκαν προτίστως. Είναι σημαντικό στο σημείο αυτό να σχολιαστούν δύο περαιτέρω σημεία. Το πρώτο έγκειται στο γεγονός ότι το αφορολόγητο όριο το 2016 βρισκόταν πάνω από το όριο φτώχειας (άλλες χώρες που εμφανίζεται αυτό είναι η Κροατία και η Κύπρος) και το δεύτερο ότι για το ίδιο έτος η Ελλάδα είχε από τις χαμηλότερες στην ΕΕ, παρέμβαση στη μείωση της ανισότητας μέσω φόρων, εισφορών και παροχών. Οι φόροι εισοδήματος και οι εισφορές επιβαρύνουν τον κίνδυνο φτώχειας κατά 7,7 μ. στην Ελλάδα (5 μ. στην ΕΕ). Δηλαδή, η Ελλάδα έχει τη χειρότερη επίδοση των μέτρων κοινωνικής προστασίας στην ΕΕ σε όρους μείωσης κινδύνου φτώχειας (IOBE & ΔιαΝΕΟσις, 2018).

Συνοψίζοντας, πέρα από τους συντελεστές, τα κυριότερα προβλήματα του φορολογικού μας συστήματος φαίνεται να είναι δομικά και συνδέονται με τις συχνές αλλαγές στους φόρους, την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας, την αναποτελεσματικότητα των μηχανισμών επίλυσης φορολογικών διαφορών, τις αδυναμίες της φορολογικής διοίκησης και βεβαίως το μεγάλο πρόβλημα της Ελλάδας το οποίο συνδέεται με την εκτεταμένη φοροδιαφυγή σε όλες σχεδόν τις μορφές φορολογίας (Ραπάνος & Καπλάνογλου, 2014). Όλα αυτά τα προβλήματα στερούν έσοδα από το Δημόσιο Τομέα, προκαλούν αναποτελεσματικότητες στην κατανομή των πόρων, μεγεθύνουν τα κοινωνικά προβλήματα γιατί το κράτος δεν μπορεί να βοηθήσει τις ασθενέστερες οικονομικές μονάδες και εν τελεί δεν του επιτρέπουν να ενισχύσει την ανάπτυξη της οικονομίας και να ασκήσει κοινωνική πολιτική,

ΜΕΡΟΣ Β: ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 Σκοπός και ερευνητικές υποθέσεις

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ένα αποτελεσματικό φορολογικό σύστημα καταφέρνει να συγκεντρώσει επαρκή έσοδα με τις λιγότερες στρεβλώσεις, στην αποτελεσματικότητα κατανομής των πόρων και την επίτευξη διανομής του εισοδήματος που θεωρείται δίκαιη, σκοπός της παρούσας ερευνητικής προσπάθειας είναι να διερευνήσει αν το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας επιτελεί τον οικονομικό και κοινωνικό του σκοπό.

Η διερεύνηση του θέματος θα πραγματοποιηθεί ερειδόμενη στα κριτήρια που πρέπει να ένα έχει ένα φορολογικό σύστημα για να πραγματοποιεί τους σκοπούς του. Συνεπώς, οι ερευνητικές υποθέσεις που τίθενται είναι:

- 1) Η οικονομική αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής.
- 2) Το φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, στη μείωση των ανισοτήτων και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής.
- 3) Η απλότητα, η αξιοπιστία και η διαφάνεια του φορολογικού συστήματος, συμβάλλουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.
- 4) Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής.
- 5) Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής και αναδιανεμητικής πολιτικής, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο.
- 6) Οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.
- 7) Ποιοι επιμέρους δημογραφικοί παράγοντες (φύλο, ηλικία, εκπαιδευτικό επίπεδο κλπ.) μπορεί να σχετίζονται με τις φορολογικές απόψεις των ερωτώμενων.

3.2 Επιλογή μεθόδου και ερευνητικό εργαλείο

Η έρευνα συνιστά το σύνολο των δράσεων δια μέσου των οποίων επιτυγχάνεται η αναζήτηση, παραγωγή αλλά και επέκταση της γνώσης και αυτό έχει ως επακόλουθο η επιστήμη να εξελίσσεται. Ως εκ τούτου, η έρευνα λογίζεται ως το πολυτιμότερο βοήθημα της επιστήμης (Λαγουμιντζής, Βλαχόπουλος, Κουτσογιάννης, 2015).

Τις μεθόδους έρευνας τις διακρίνουμε σε ποιοτικές και ποσοτικές. Η ποιοτική έρευνα έχει ως πεδίο εφαρμογής τα κοινωνικά φαινόμενα και λογίζεται ως η διερευνητική μέθοδος τα αποτελέσματα της οποίας δεν στηρίζονται σε μαθηματικούς υπολογισμούς και σε αριθμητικά δεδομένα.

Από την άλλη, η ποσοτική έρευνα διερευνά τα φαινόμενα βασιζόμενη σε αριθμητικά και στατιστικά δεδομένα, καθώς και σε μαθηματικούς υπολογισμούς, στοχεύοντας στον έλεγχο προκαθορισμένων ερευνητικών υποθέσεων του υπό εξέταση φαινομένου (Κορρές, 2011).

Στην παρούσα ερευνητική προσπάθεια, η μέθοδος που ενδείκνυται είναι η ποσοτική, διότι, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, στόχο έχει να δώσει απάντηση σε συγκεκριμένα ερευνητικά ερωτήματα, εφαρμόζοντας αριθμητικά δεδομένα και στατιστικά εργαλεία (Νομικού, 2016).

Το ερωτηματολόγιο είναι το πιο διαδεδομένο μέσο για τη συλλογή στοιχείων στην ποσοτική έρευνα. Περιέχει κατάλληλες ερωτήσεις, βάση των οποίων τα αποτελέσματα που θα εξαχθούν από αυτή και που θα αναφέρονται στο υπό μελέτη φαινόμενο, είναι εμπειριστατωμένα. Οι ερωτήσεις πρέπει να συνδέονται:

- με το σκοπό και τις ερευνητικές υποθέσεις και
- να περιέχουν τα βασικά δημογραφικά γνωρίσματα του δείγματος,

έτσι ώστε μέσα από τους συσχετισμούς των επιμέρους μεταβλητών, να καθίσταται εφικτός ο προσδιορισμός χαρακτηριστικών και τάσεων συγκεκριμένων ομάδων (Κορρές, 2011).

Το παρόν ερωτηματολόγιο περιέχει 19 ερωτήσεις κλειστού τύπου και αποτελείται από δύο μέρη. Συγκεκριμένα, το πρώτο μέρος περιέχει πέντε ερωτήσεις που αφορούν στα Δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων. Το δεύτερο μέρος περιέχει δεκατέσσερις ερωτήσεις που αναφέρονται στις απόψεις των ερωτώμενων για την αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος της Ελλάδας ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Το πλήθος των ερωτήσεων αυτών καλύπτουν το σκοπό και τα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν από τον ερευνητή.

3.2.1 Μέθοδος δειγματοληψίας και διαδικασία έρευνας

Πληθυσμός ή Στατιστικός πληθυσμός νοείται η ομάδα των ατόμων ή φαινομένων ή πραγμάτων που παρατηρείται αναφορικά με ορισμένες ιδιότητές τους, από τον διενεργών την έρευνα. Το δείγμα αποτελείται από ένα τμήμα του στατιστικού πληθυσμού. Το δείγμα της παρούσας μελέτης, αποτελείται από φορολογούμενους φυσικά πρόσωπα.

Η διαδικασία της έρευνας εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων (Covid 19) διεξήχθη online. Τα στοιχεία του δείγματος επιλέχθηκαν με κριτήριο την ευκολία. Το δείγμα δηλαδή, συλλέχτηκε μέσω διαφόρων διαδικτυακών εφαρμογών (e-mail, messenger, viber).

3.2.2 Πιλοτική έρευνα

Πριν οριστικοποιηθεί το ερωτηματολόγιο, διενεργήθηκε πιλοτική έρευνα, με στόχο να εξεταστεί το ερωτηματολόγιο. Η έρευνα αυτή βοηθάει στο να εξακριβωθεί κατά πόσο οι ερωτήσεις που περιέχονται σε αυτό είναι κατανοητές και εύκολα αντιληπτές από τους ερωτώμενους, κυρίως στις κλειστές ερωτήσεις όπου οι απαντήσεις είναι προκαθορισμένες, κατά πόσο μας δίνει τη δυνατότητα να συλλέξουμε τα επιθυμητά στοιχεία, αλλά και κατά πόσο η έκταση του ερωτηματολογίου είναι η κατάλληλη (Κορρές, 2013).

Μετά την πιλοτική έρευνα που πραγματοποιήθηκε και με τη σύμφωνη γνώμη της επιβλέπουσας καθηγήτριας οριστικοποιήθηκε το ερωτηματολόγιο και ο ερευνητής προέβη στην αποστολή του ερωτηματολογίου. Η διαδικασία της έρευνας πραγματοποιήθηκε τους μήνες Οκτώβριο και Νοέμβριο του έτους 2020.

3.3 Στατιστική επεξεργασία στοιχείων

Τα συλλεχθέντα με τα ερωτηματολόγια στοιχεία, υπέστησαν κωδικοποίηση και με τη χρήση του στατιστικού πακέτου SPSS, αναλύθηκαν και ερμηνεύθηκαν τα αποτελέσματα.

Στο πρώτο μέρος της ανάλυσης περιέχεται η Περιγραφική Στατιστική, στην οποία απεικονίζονται οι σχετικοί πίνακες συχνοτήτων με τα αντίστοιχα ποσοστά και γραφήματα.

Στο δεύτερο μέρος περιέχεται η Επαγωγική Στατιστική. Στο μέρος αυτό αποτυπώνονται οι πίνακες συνάφειας των μελετούμενων μεταβλητών. Ο πίνακας συνάφειας είναι ένας δισδιάστατος πίνακας εντός του οποίου αναγράφονται οι συχνότητες που εμφανίζονται σε όλους τους συνδυασμούς των δύο μεταβλητών. Στη συνέχεια εφαρμόζεται το στατιστικό τεστ μέσω του οποίου διενεργείται ο έλεγχος συσχέτισης κατηγορικών-διατάξιμων μεταβλητών. Οι υποθέσεις που διερευνώνται είναι:

H_0 = Οι μεταβλητές X και Y είναι ασυσχέτιστες,

H_1 = Οι μεταβλητές X και Y σχετίζονται

Το επίπεδο σημαντικότητας επί του οποίου εφαρμόζεται το στατιστικό τεστ είναι $\alpha=0,05$ και:

- Αν το p-value για το test (δηλαδή το asymptotic significance που δίνει ο πίνακας συσχέτισης) είναι $\leq 0,05$, στην περίπτωση αυτή η συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική απορρίπτοντας τη H_0 , και ως εκ τούτου οι μεταβλητές σχετίζονται,
- Αν το p-value για το test $> 0,05$, στην περίπτωση αυτή η συσχέτιση δεν είναι στατιστικά σημαντική (δηλαδή έτυχε) και δεν απορρίπτεται η H_0 . Επομένως, οι μεταβλητές δεν σχετίζονται μεταξύ τους.

Εφόσον διαπιστωθεί συσχέτιση, ο αριθμός του δείκτη Kendall's-tau-b, αποσαφηνίζει το είδος της συσχέτισης. Τα όρια μέσα στα οποία κυμαίνεται ο δείκτης είναι: $-1 \leq \text{kendall's tau} \leq 1$. Το θετικό πρόσημο δείχνει ότι όταν η μία μεταβλητή εμφανίσει αύξηση, τότε σημειώνει αύξηση και η άλλη μεταβλητή, ενώ στην περίπτωση που το πρόσημο είναι αρνητικό μας δείχνει ότι όταν η μία μεταβλητή αυξάνεται, η άλλη μειώνεται. Το πόσο ασθενής ή ισχυρή είναι μια συσχέτιση, μας τη δίνει το μέγεθος του αριθμού.

Η ολοκλήρωση της Επαγωγικής στατιστικής πραγματοποιείται με το στατιστικό έλεγχο χ^2 (Pearson chi-square). Ο έλεγχος χ^2 συνιστά επαγωγικό έλεγχο που επιτρέπει τον έλεγχο της υπόθεσης ότι δεν υπάρχει εξάρτηση μεταξύ των δύο μεταβλητών του πίνακα συνάφειας (δηλαδή ότι οι μεταβολές στις τιμές της μίας μεταβλητής δεν επιφέρουν μεταβολές στις τιμές της άλλης ή αλλιώς όταν η γνώση της μίας μεταβλητής δεν ασκεί επίδραση στην τιμή της άλλης).

Οι υποθέσεις που διερευνώνται είναι οι ακόλουθες:

H_0 = δεν υφίσταται σχέση μεταξύ των μελετώμενων μεταβλητών, είναι δηλαδή ανεξάρτητες,

H_1 = υφίσταται σχέση μεταξύ των υπό μελέτη μεταβλητών (υπάρχει επίδραση).

Το επίπεδο σημαντικότητας επί του οποίου εφαρμόζεται το χ^2 test είναι $\alpha=0,05$ και

- Στην περίπτωση που το p-value για το χ^2 test $> 0,05$, τότε η H_0 γίνεται αποδεκτή και οι μεταβλητές κατά συνέπεια είναι ανεξάρτητες,
- στην περίπτωση που το p-value για το χ^2 test $\leq 0,05$, τότε η H_0 απορρίπτεται και οι μεταβλητές κατά συνέπεια είναι εξαρτημένες (όταν χ^2 test $\leq 0,05$ υποδηλώνει ότι αν δεν κάνουμε αποδεκτή τη μηδενική υπόθεση (H_0), το σφάλμα είναι μικρό, επομένως απορρίπτεται. Ως εκ τούτου οι μεταβλητές μας είναι εξαρτημένες),

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αποτελέσματα Έρευνας

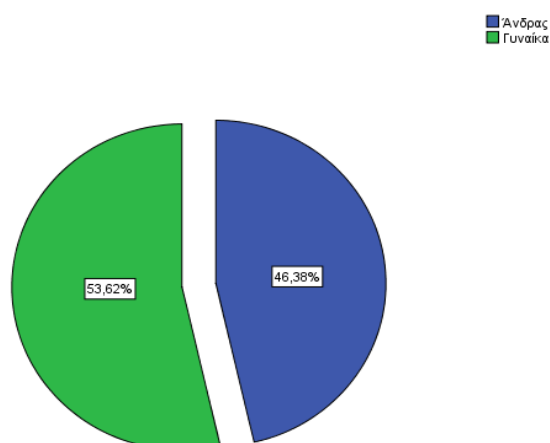
4.1 Περιγραφική Στατιστική

Η στατιστική ανάλυση αρχίζει με την Περιγραφική Στατιστική όπου για κάθε ερώτηση παρατίθεται ο σχετικός πίνακας συχνοτήτων με τα αντίστοιχα ποσοστά και το αντίστοιχο γράφημα.

Αρχικά, οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν το Φύλο τους. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, από τους 304 ερωτώμενους, το 46,4%, δηλαδή 141 άτομα ήταν Άνδρες και το 53,6%, δηλαδή 163 άτομα, ήταν Γυναίκες. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.1
Φύλο

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Άνδρας	141	46,4	46,4	46,4
Valid Γυναίκα	163	53,6	53,6	100,0
Total	304	100,0	100,0	

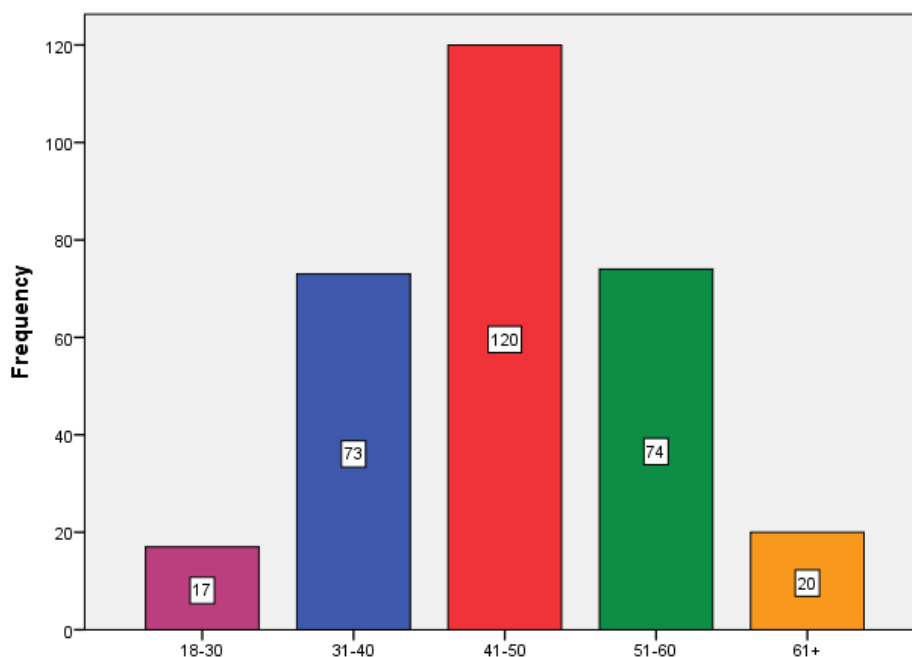

Γράφημα 4.1
Φύλο

Στη συνέχεια οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν την Ηλικία τους. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα, το μεγαλύτερο μέρος των ερωτώμενων ήταν ηλικίας 41-50. Πιο συγκεκριμένα στο διάστημα αυτό συγκεντρώνεται το 39,5% του δείγματος, ήτοι 120 άτομα, ακολουθεί το διάστημα 51-60 ετών, με ποσοστό 24,3%, δηλαδή 74 άτομα, το διάστημα 31-40 ετών, με ποσοστό 24%, δηλαδή 73 άτομα, το διάστημα 61+ έτη, με ποσοστό 6,6%, δηλαδή 20 άτομα και τέλος το διάστημα 18-30 έτη, με ποσοστό 5,6%, δηλαδή 17 άτομα. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.2
Ηλικία

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid 18-30	17	5,6	5,6	5,6
31-40	73	24,0	24,0	29,6
41-50	120	39,5	39,5	69,1
51-60	74	24,3	24,3	93,4
61+	20	6,6	6,6	100,0
Total	304	100,0	100,0	

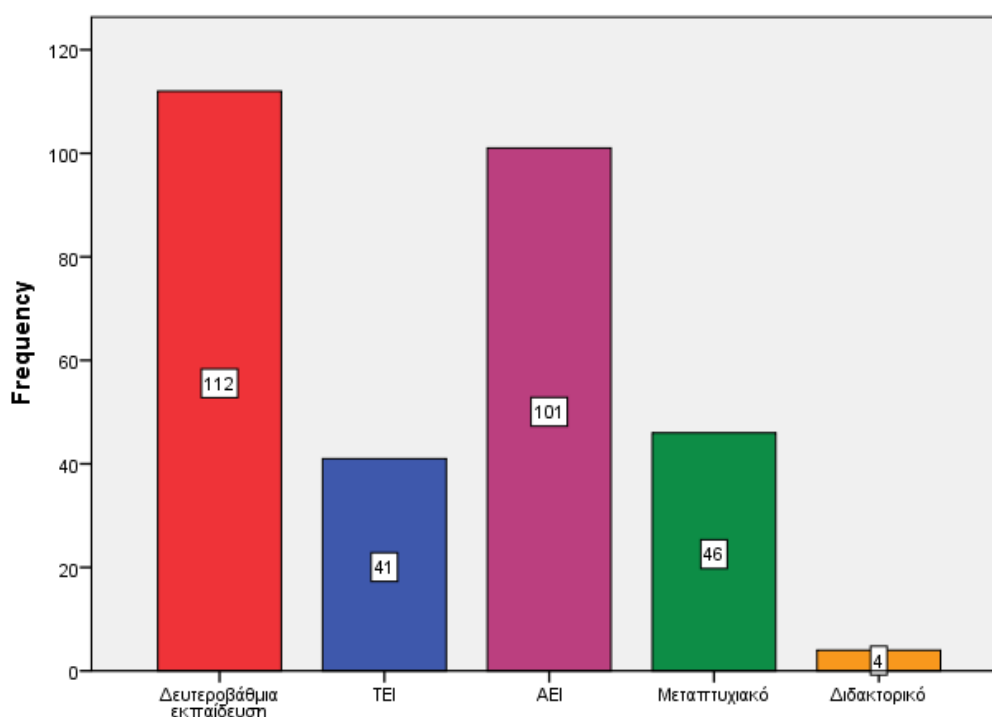

Γράφημα 4.2
Ηλικία

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν την Εκπαίδευση τους. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 36,8%, δηλαδή 112 άτομα, έχουν Δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 46,7%, δηλαδή 142 άτομα, έχουν φοιτήσει στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.), το 15,1%, δηλαδή 46 άτομα, είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου και τέλος το 1,3%, δηλαδή 4 άτομα είναι κάτοχοι Διδακτορικού τίτλου. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.3
Εκπαίδευση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	112	36,8	36,8	36,8
ΤΕΙ	41	13,5	13,5	50,3
ΑΕΙ	101	33,2	33,2	83,6
Μεταπτυχιακό	46	15,1	15,1	98,7
Διδακτορικό	4	1,3	1,3	100,0
Total	304	100,0	100,0	

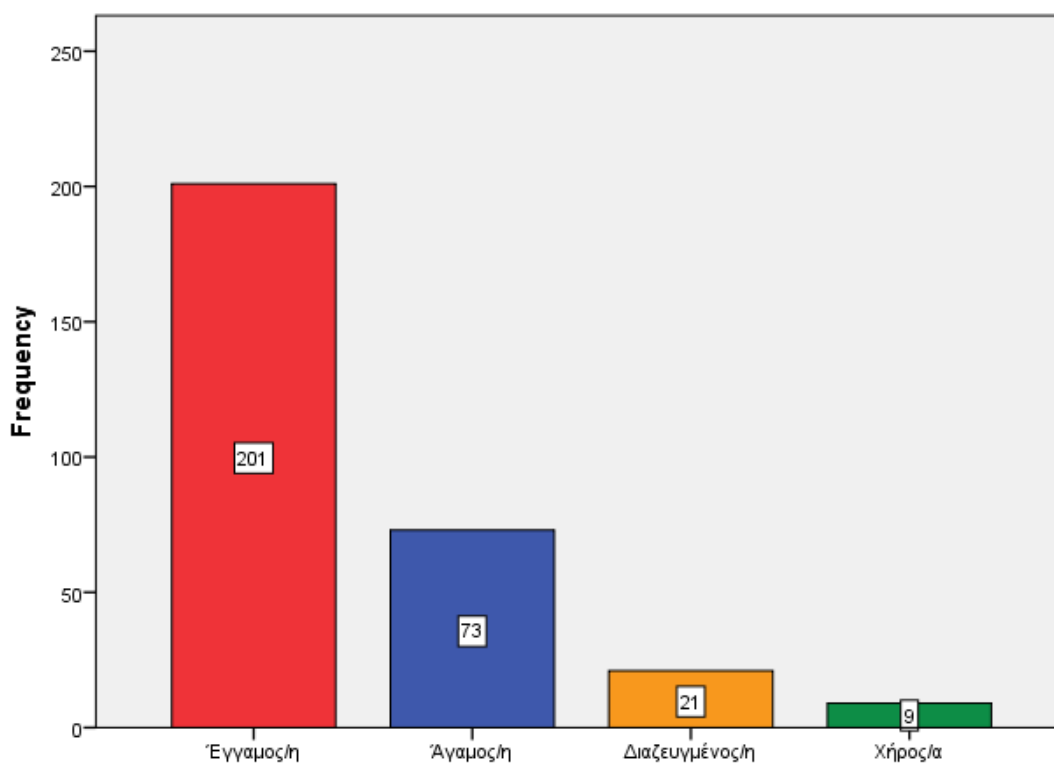

Γράφημα 4.3
Εκπαίδευση

Η επόμενη ερώτηση αφορά την Οικογενειακή κατάσταση των ερωτώμενων. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 66,1% των ερωτηθέντων, δηλαδή 201 άτομα είναι Έγγαμοι, το 24%, δηλαδή 73 άτομα είναι Άγαμοι, το 6,9%, δηλαδή 21 άτομα, είναι Διαζευγμένοι και τέλος, το 3%, δηλαδή 9 άτομα έχουν χάσει το/τη σύζυγο. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.4
Οικογενειακή Κατάσταση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Έγγαμος/η	201	66,1	66,1	66,1
Άγαμος/η	73	24,0	24,0	90,1
Valid Διαζευγμένος/η	21	6,9	6,9	97,0
Χήρος/α	9	3,0	3,0	100,0
Total	304	100,0	100,0	

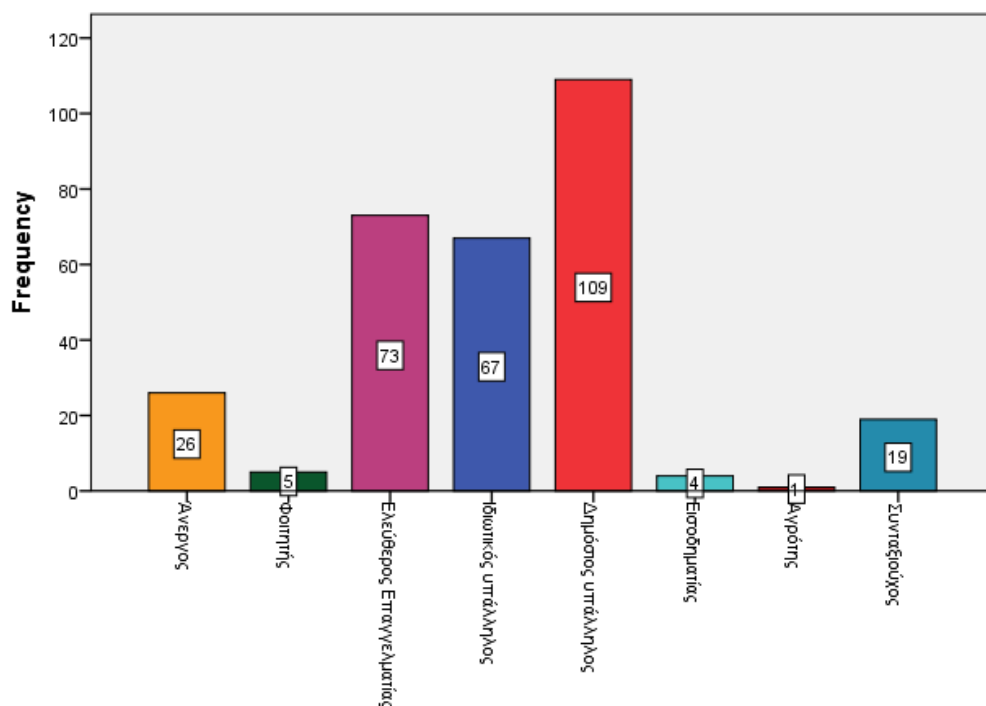

Γράφημα 4.4
Οικογενειακή Κατάσταση

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να δηλώσουν την επαγγελματική τους κατάσταση. Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 35,9%, δηλαδή 109 άτομα, είναι Δημόσιοι υπάλληλοι, το 24%, δηλαδή 73 άτομα, είναι Ελεύθεροι Επαγγελματίες, το 22%, δηλαδή 67 άτομα, είναι Ιδιωτικοί Υπάλληλοι, το 8,6%, δηλαδή 26 άτομα, είναι Άνεργοι και το 6,3% Συνταξιούχοι, δηλαδή 19 άτομα. Επιπλέον υπάρχουν 5 Φοιτητές, 4 Εισοδηματίες και 1 Αγρότης. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.5
Επαγγελματική Κατάσταση

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Άνεργος	26	8,6	8,6	8,6
Φοιτητής	5	1,6	1,6	10,2
Ελεύθερος Επαγγελματίας	73	24,0	24,0	34,2
Ιδιωτικός υπάλληλος	67	22,0	22,0	56,3
Valid Δημόσιος υπάλληλος	109	35,9	35,9	92,1
Εισοδηματίας	4	1,3	1,3	93,4
Αγρότης	1	,3	,3	93,8
Συνταξιούχος	19	6,3	6,3	100,0
Total	304	100,0	100,0	

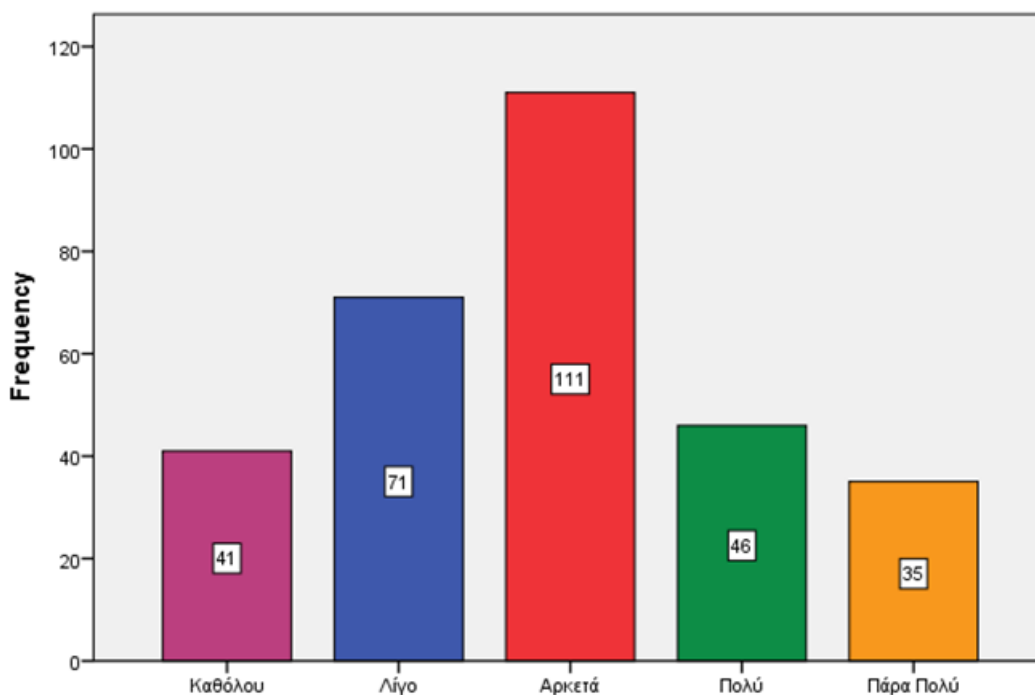

Γράφημα 4.5
Επαγγελματική Κατάσταση

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι αν «Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 36,9%, δηλαδή 112 άτομα, υποστηρίζουν ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος δεν οδηγεί ή οδηγεί Λίγο, στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, το 36,5% δηλαδή 111 άτομα, υποστηρίζουν ότι οδηγεί Αρκετά στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων και τέλος το 26,6%, δηλαδή 81 άτομα, υποστηρίζουν ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί Πολύ ή Πάρα πολύ, στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.6
Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	41	13,5	13,5	13,5
Λίγο	71	23,4	23,4	36,8
Αρκετά	111	36,5	36,5	73,4
Πολύ	46	15,1	15,1	88,5
Πάρα Πολύ	35	11,5	11,5	100,0
Total	304	100,0	100,0	

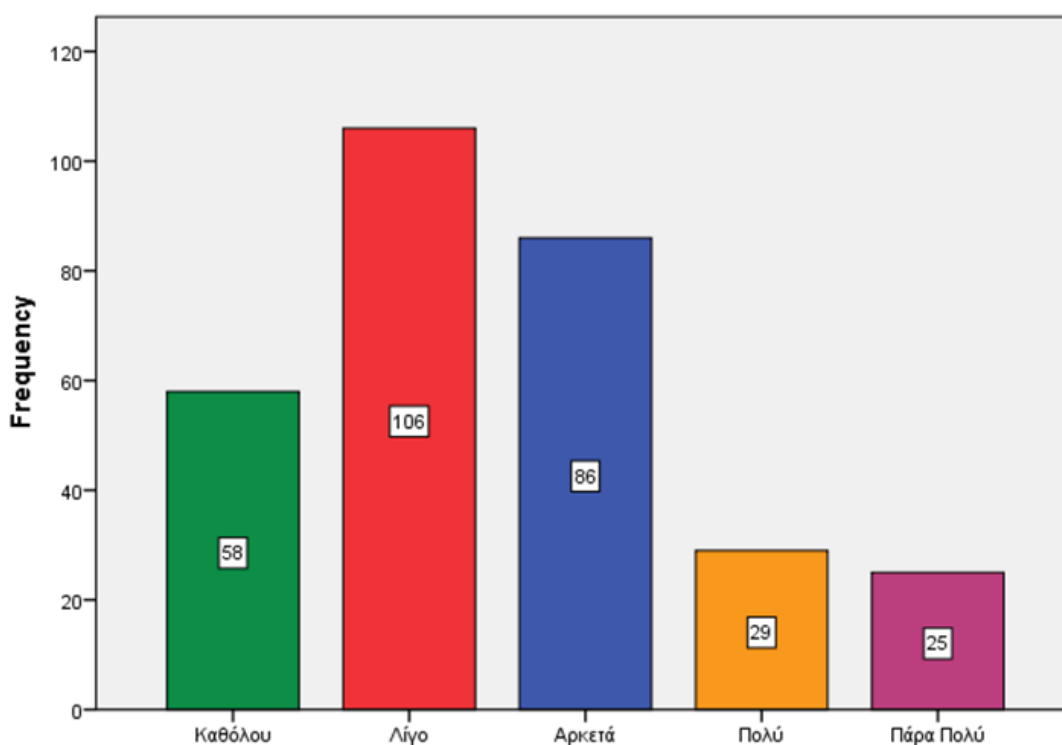
Γράφημα 4.6
Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι αν «Το ισχόν φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή (παροχή δημοσίων αγαθών και αγαθών κοινωνικής ωφέλειας) του εισοδήματος;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 54%, δηλαδή 164 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχόν φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, το 28,3% δηλαδή 86 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλει Αρκετά στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος και τέλος το 17,7%, δηλαδή 54 άτομα,

υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.7
Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη δίκαιη κατανομή εισοδήματος

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	58	19,1	19,1	19,1
Λίγο	106	34,9	34,9	53,9
Αρκετά	86	28,3	28,3	82,2
Πολύ	29	9,5	9,5	91,8
Πάρα Πολύ	25	8,2	8,2	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.7
Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη δίκαιη κατανομή εισοδήματος

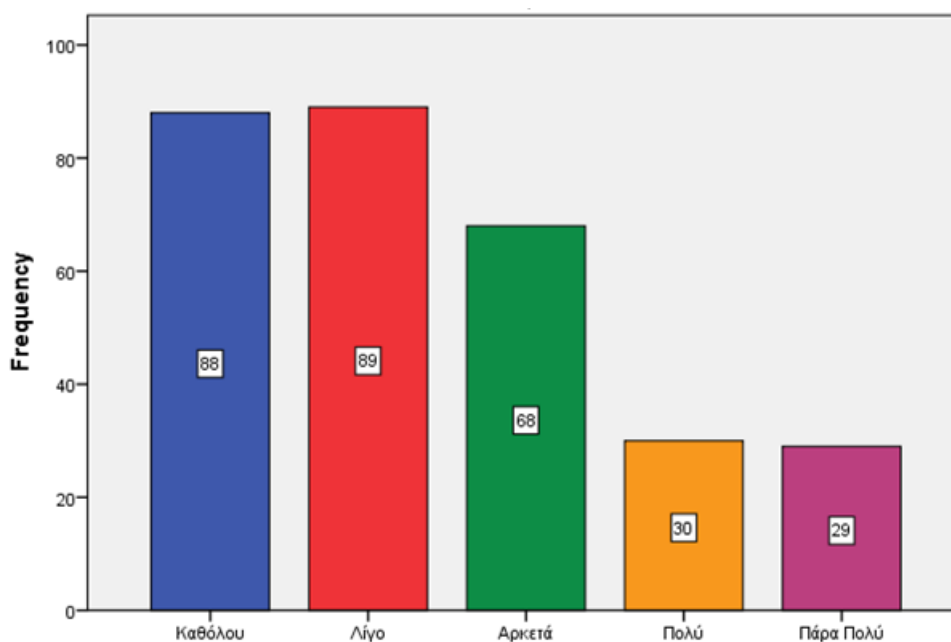
Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο αν «Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 58,2%, δηλαδή 177 άτομα,

υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, το 22,4% δηλαδή 68 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλει Αρκετά στη μείωση των ανισοτήτων και τέλος το 19,4%, δηλαδή 59 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.8

Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη μείωση των ανισοτήτων

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	88	28,9	28,9	28,9
Λίγο	89	29,3	29,3	58,2
Αρκετά	68	22,4	22,4	80,6
Πολύ	30	9,9	9,9	90,5
Πάρα Πολύ	29	9,5	9,5	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.8

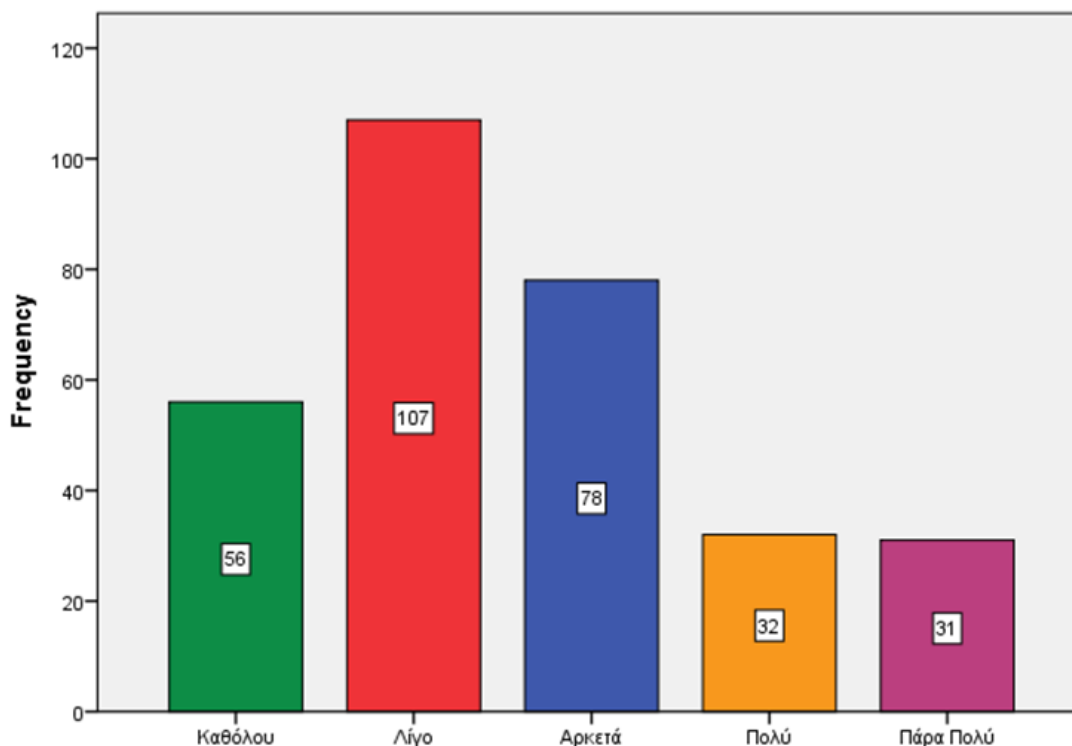
Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στη μείωση των ανισοτήτων

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι αν «Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 53,6%, δηλαδή 163 άτομα,

υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, το 25,7% δηλαδή 78 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλει Αρκετά και τέλος το 20,7%, δηλαδή 63 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.9
Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	56	18,4	18,4	18,4
Λίγο	107	35,2	35,2	53,6
Αρκετά	78	25,7	25,7	79,3
Πολύ	32	10,5	10,5	89,8
Πάρα Πολύ	31	10,2	10,2	100,0
Total	304	100,0	100,0	

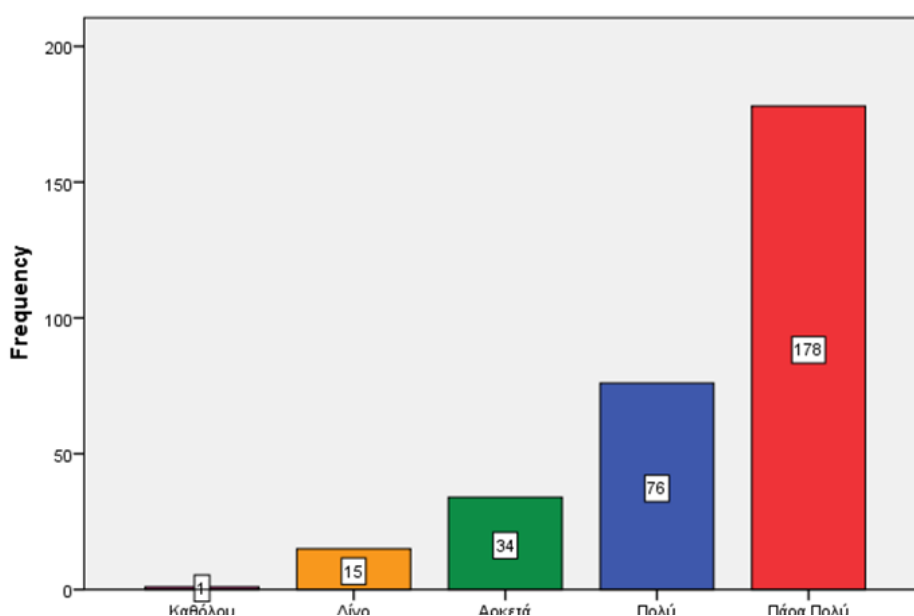
Γράφημα 4.9
Η συμβολή του ισχύοντος φορολογικού συστήματος στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο αν «Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 5,2%, δηλαδή 16 άτομα, υποστηρίζουν η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, το 11,2% δηλαδή 34 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλει Αρκετά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και τέλος το 83,6%, δηλαδή 254 άτομα, υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.10

Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	1	,3	,3	,3
Λίγο	15	4,9	4,9	5,3
Αρκετά	34	11,2	11,2	16,4
Πολύ	76	25,0	25,0	41,4
Πάρα Πολύ	178	58,6	58,6	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.10

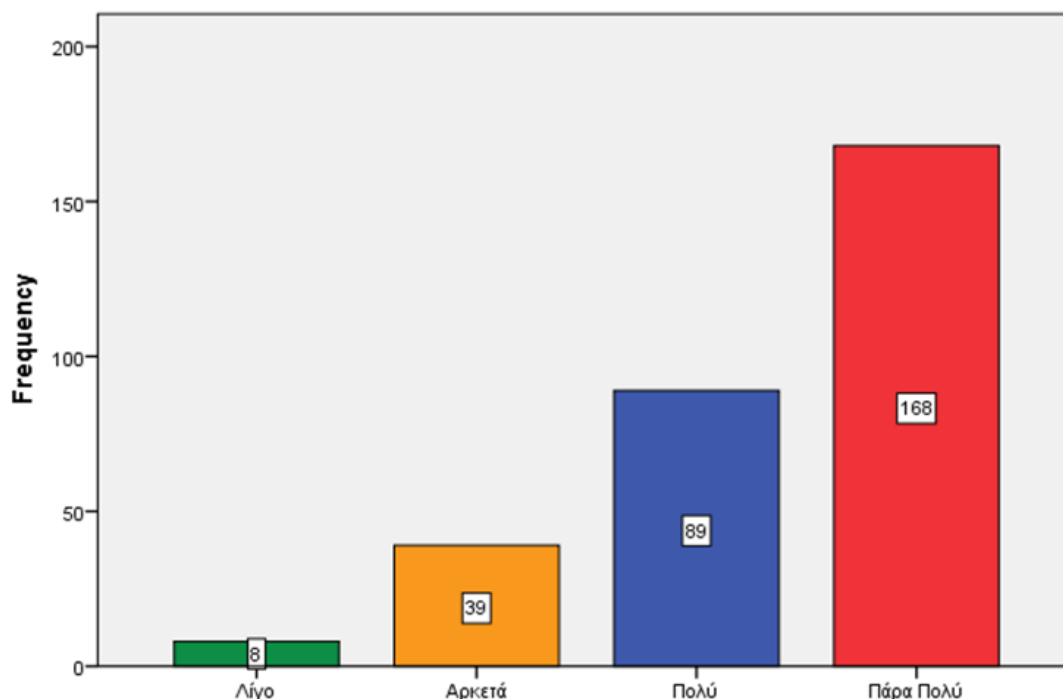
Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι αν «Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 2,6%, δηλαδή 8 άτομα, υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Λίγο στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, το 12,8% δηλαδή 39 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλει Αρκετά στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, και τέλος το 84,6%, δηλαδή 257 άτομα, υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.11

Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Λίγο	8	2,6	2,6	2,6
Αρκετά	39	12,8	12,8	15,5
Valid Πολύ	89	29,3	29,3	44,7
Πάρα Πολύ	168	55,3	55,3	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.11

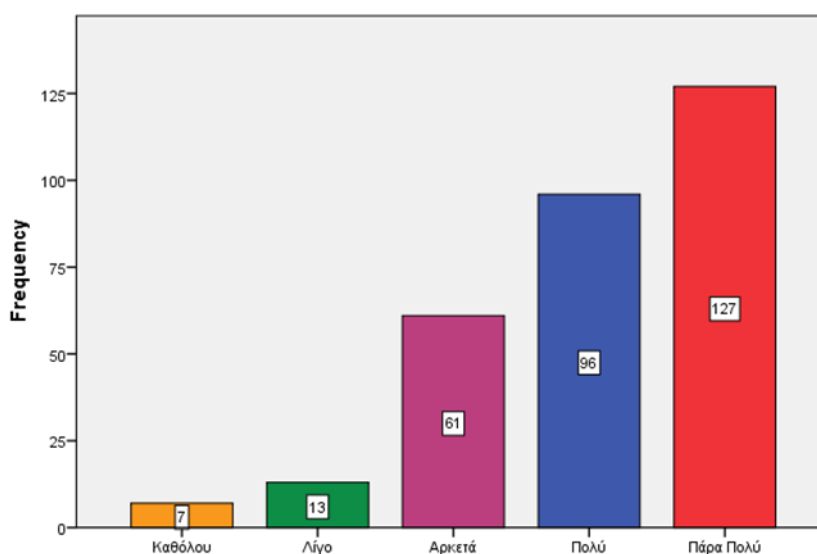
Η συμβολή του φορολογικού συστήματος στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο αν «Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 6,6%, δηλαδή 20 άτομα, υποστηρίζουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δεν δύναται να ενισχύσει ή δύναται να ενισχύσει Λίγο την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, το 20,1% δηλαδή 61 άτομα, υποστηρίζουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει Αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής και, τέλος το 73,4%, δηλαδή 223 άτομα, υποστηρίζουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει Πολύ ή Πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.12

Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	7	2,3	2,3	2,3
Λίγο	13	4,3	4,3	6,6
Αρκετά	61	20,1	20,1	26,6
Πολύ	96	31,6	31,6	58,2
Πάρα Πολύ	127	41,8	41,8	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.12

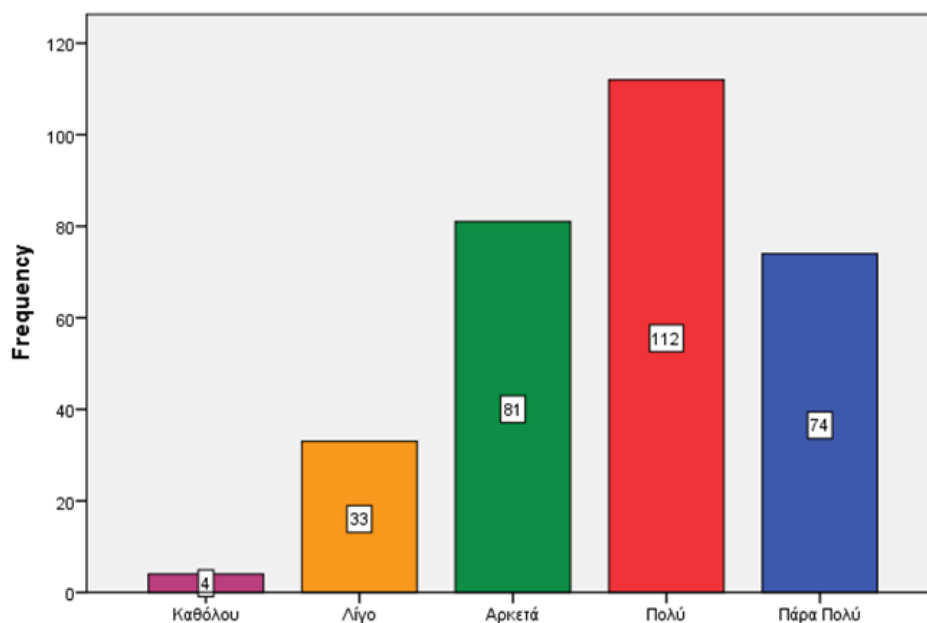
Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι αν «Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής (είσπραξη κρατικών εσόδων, δαπάνες), ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 12,2%, δηλαδή 37 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα δεν αποτελεί ή αποτελεί Λίγο εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, το 26,6% δηλαδή 81 άτομα, υποστηρίζουν ότι αποτελεί Αρκετά ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής και τέλος το 61,2%, δηλαδή 186 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί Πολύ ή Πάρα πολύ εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.13

Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	4	1,3	1,3	1,3
Λίγο	33	10,9	10,9	12,2
Αρκετά	81	26,6	26,6	38,8
Πολύ	112	36,8	36,8	75,7
Πάρα Πολύ	74	24,4	24,4	100,0
Total	304	100,0	100,0	

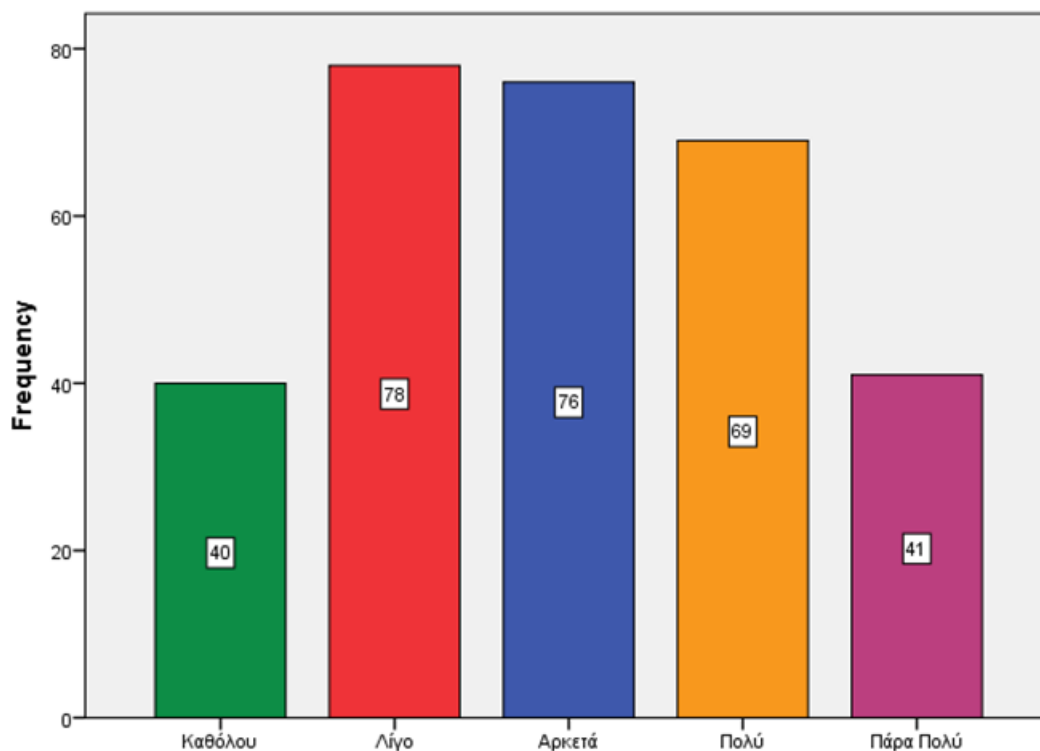
Γράφημα 4.13

Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο αν «Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς μέρους του εισοδήματος της οικονομίας από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις (αναδιανεμητική πολιτική), ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 38,8%, δηλαδή 118 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα δεν αποτελεί ή αποτελεί Λίγο ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις, το 25%, δηλαδή 76 άτομα, υποστηρίζουν ότι αποτελεί Αρκετά ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις και, τέλος το 36,2%, δηλαδή 110 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί Πολύ ή Πάρα πολύ ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.14
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	40	13,2	13,2	13,2
Λίγο	78	25,7	25,7	38,8
Αρκετά	76	25,0	25,0	63,8
Πολύ	69	22,7	22,7	86,5
Πάρα Πολύ	41	13,5	13,5	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.14

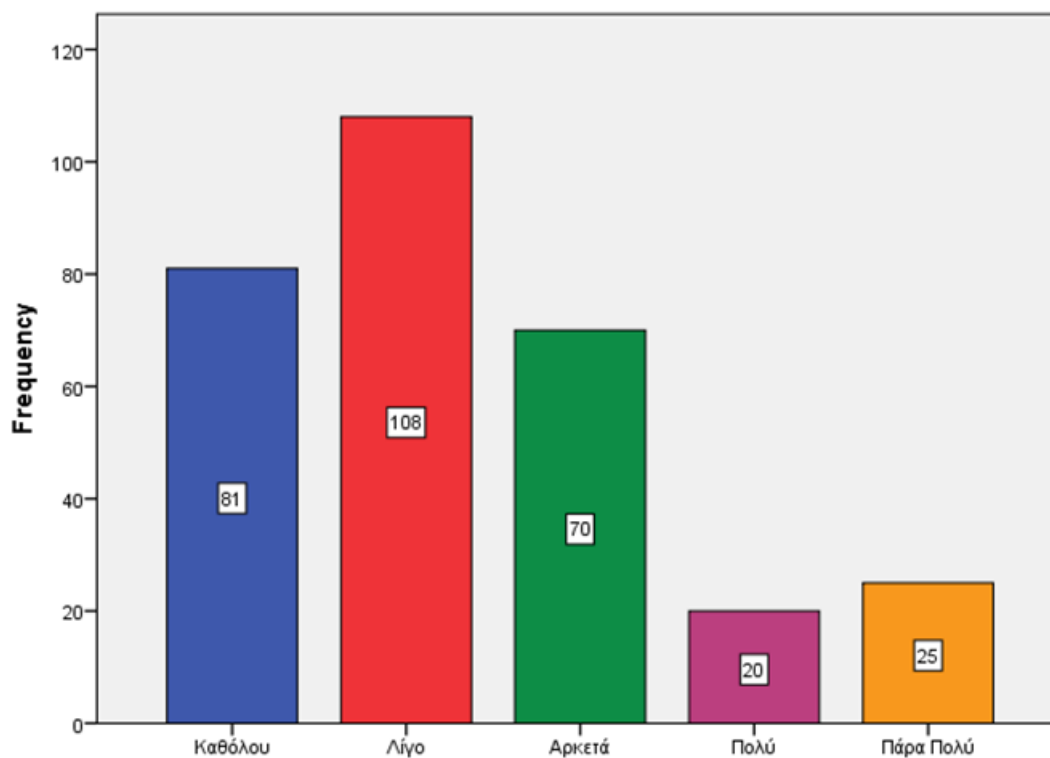
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι αν «Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 62,2%, δηλαδή 189 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα δεν ευνοεί ή ευνοεί Λίγο τους οικονομικά ασθενέστερους, το 23% δηλαδή 70 άτομα, υποστηρίζουν ότι τους ευνοεί Αρκετά και τέλος το 14,8%, δηλαδή 45 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί Πολύ ή Πάρα πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.15

Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	81	26,7	26,7	26,7
Λίγο	108	35,5	35,5	62,2
Αρκετά	70	23,0	23,0	85,2
Πολύ	20	6,6	6,6	91,8
Πάρα Πολύ	25	8,2	8,2	100,0
Total	304	100,0	100,0	

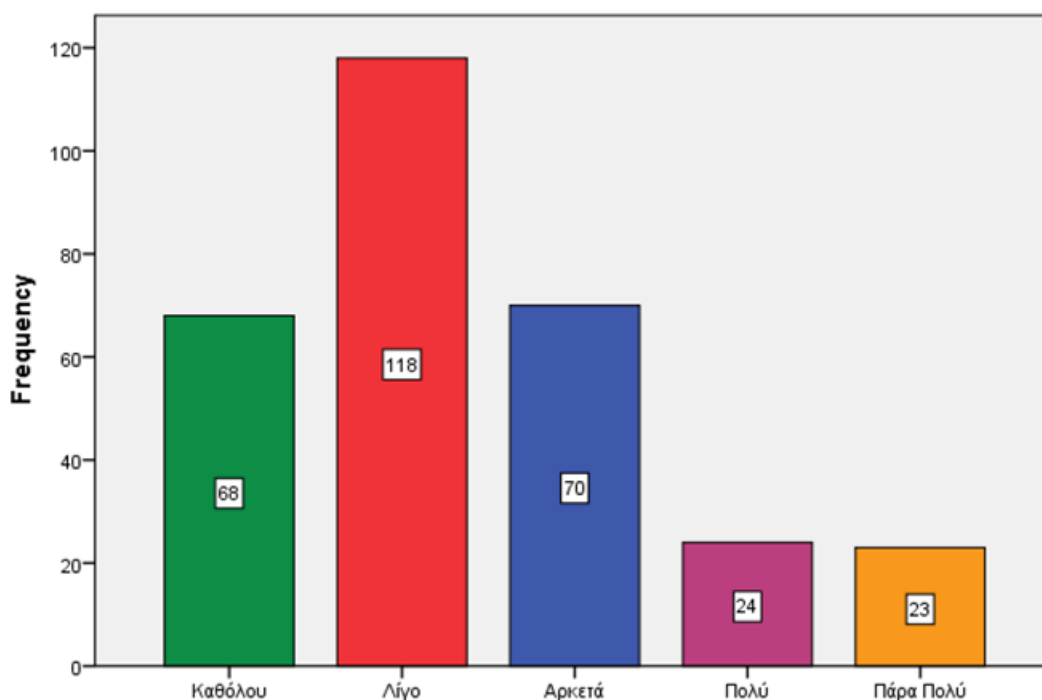
Γράφημα 4.15

Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους

Στην επόμενη ερώτηση οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να απαντήσουν στο αν «Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 61,2%, δηλαδή 186 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, το 23%, δηλαδή 70 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλει Αρκετά και, τέλος το 15,5%, δηλαδή 47 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.16
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	68	22,4	22,4	22,4
Λίγο	118	38,8	38,9	61,4
Valid Αρκετά	70	23,0	23,1	84,5
Πολύ	24	7,9	7,9	92,4
Πάρα Πολύ	23	7,6	7,6	100,0
Total	303	99,7	100,0	
Missing System	1	,3		
Total	304	100,0		

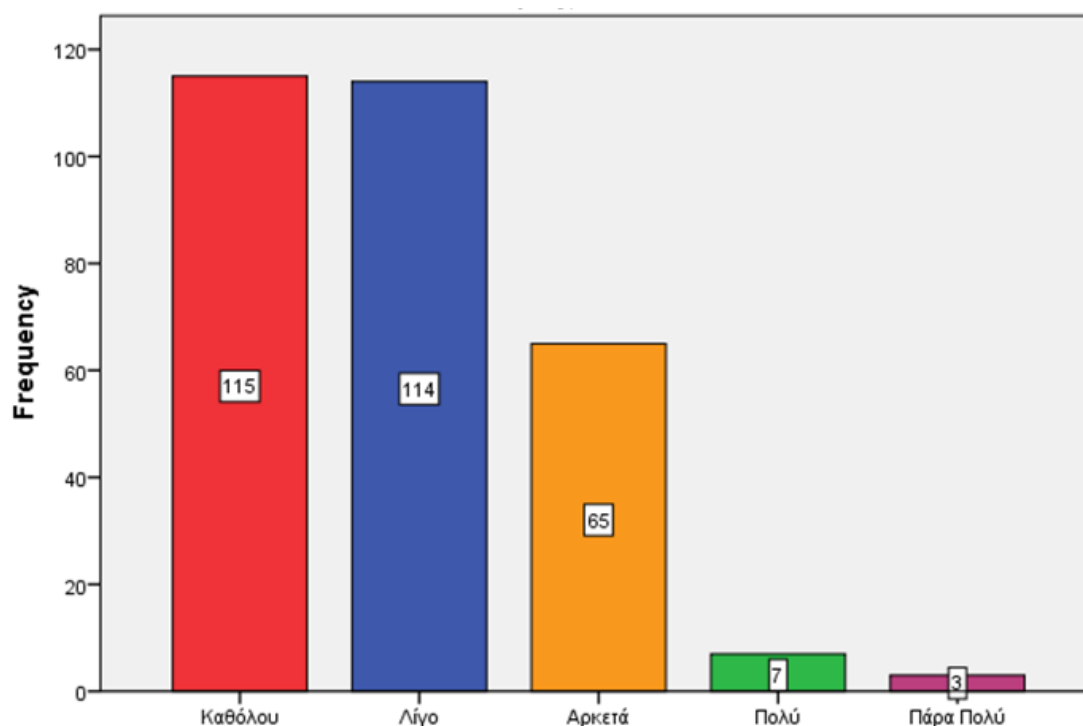
Γράφημα 4.16
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των ασθενέστερων πολιτών

Η επόμενη ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι είναι το «Πόσο ικανοποιημένοι είναι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 75,3%, δηλαδή 229 άτομα, υποστηρίζουν ότι δεν είναι Καθόλου ή είναι Λίγο ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας, το 21,4% δηλαδή 65 άτομα, υποστηρίζουν ότι είναι Αρκετά ικανοποιημένοι και, τέλος το 3,3%, δηλαδή 10 άτομα, υποστηρίζουν ότι είναι

Πολύ ή Πάρα ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.17
Ικανοποίηση από το φορολογικό σύστημα

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	115	37,8	37,8	37,8
Λίγο	114	37,5	37,5	75,3
Αρκετά	65	21,4	21,4	96,7
Πολύ	7	2,3	2,3	99,0
Πάρα Πολύ	3	1,0	1,0	100,0
Total	304	100,0	100,0	

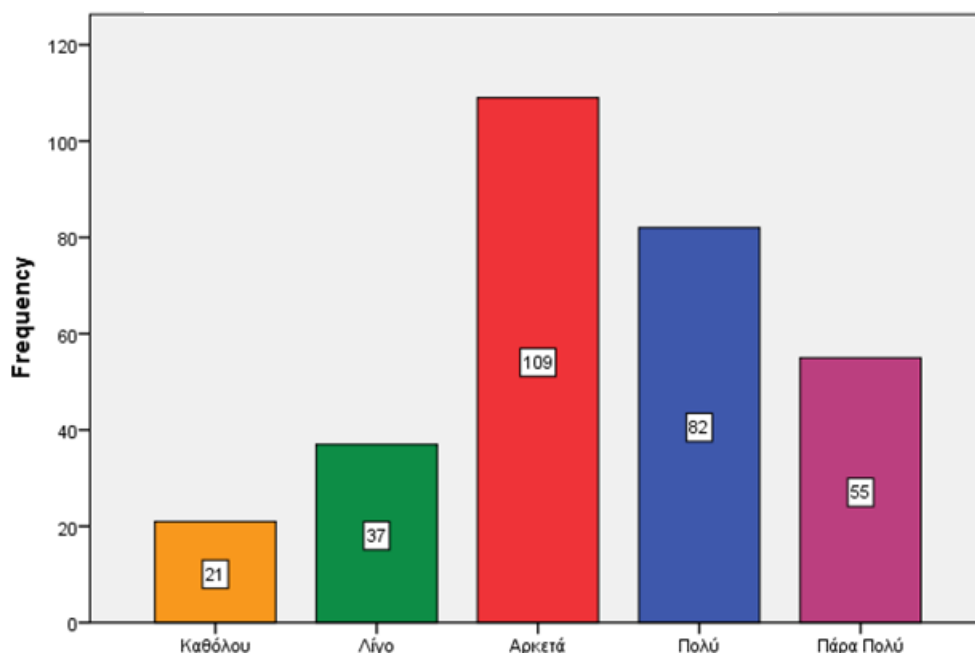
Γράφημα 4.17
Ικανοποίηση από το φορολογικό σύστημα

Η προτελευταία ερώτηση την οποία κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι αφορούσε το αν «Οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους (όπως για παράδειγμα μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές, μείωση ή αναβολή της φορολογίας), συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής;» Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 19%, δηλαδή 58 άτομα, υποστηρίζουν ότι οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους δεν συμβάλλουν Καθόλου ή συμβάλλουν Λίγο

στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, το 35,9% δηλαδή 109 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλουν Αρκετά και, τέλος το 45,1%, δηλαδή 137 άτομα, υποστηρίζουν ότι οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν Πολύ ή Πάρα πολύ στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.18
Η συμβολή των φορολογικών δαπανών στην κοινωνική πολιτική

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	21	6,8	6,8	6,8
Λίγο	37	12,2	12,2	19,1
Αρκετά	109	35,9	35,9	54,9
Πολύ	82	27,0	27,0	81,9
Πάρα Πολύ	55	18,1	18,1	100,0
Total	304	100,0	100,0	

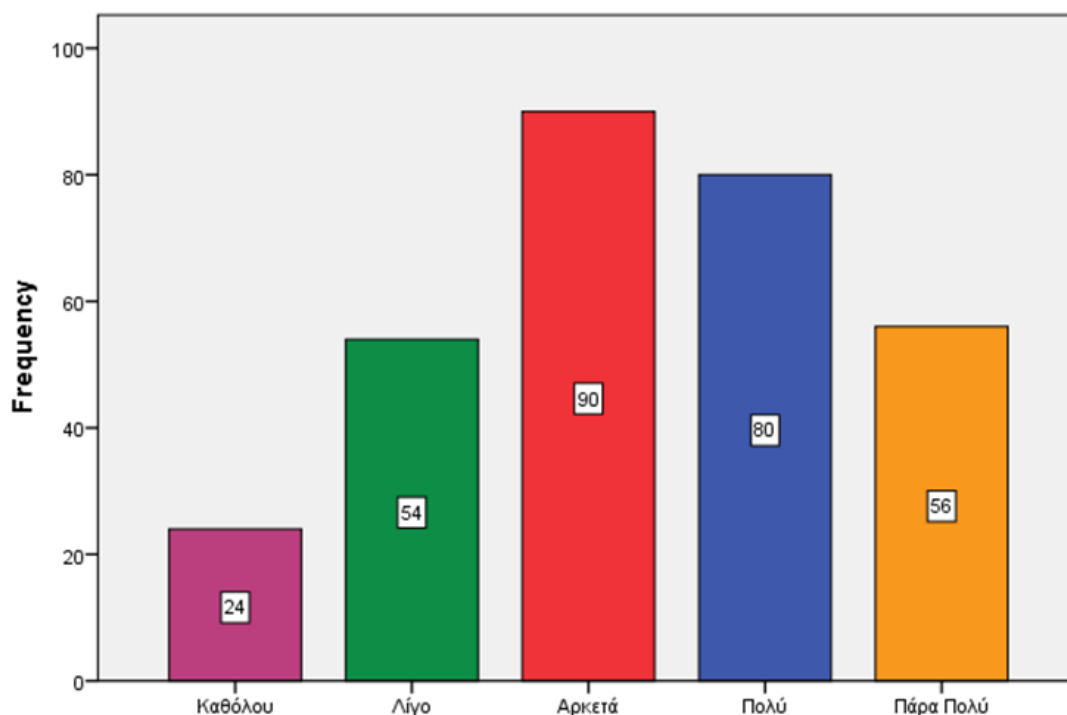
Γράφημα 4.18
Η συμβολή των φορολογικών δαπανών στην κοινωνική πολιτική

Η τελευταία ερώτηση στην οποία κλήθηκαν να απαντήσουν οι ερωτώμενοι αφορούσε το αν «Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους (όπως για παράδειγμα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας), συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής;». Όπως προκύπτει από τον παρακάτω πίνακα το 25,7%, δηλαδή 78 άτομα, υποστηρίζουν ότι οι άμεσες δαπάνες του Κράτους δεν συμβάλλουν αποτελεσματικά ή

συμβάλλουν Λίγο στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, το 29,6% δηλαδή 90 άτομα, υποστηρίζουν ότι συμβάλλουν Αρκετά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής και, τέλος το 44,7%, δηλαδή 136 άτομα, υποστηρίζουν ότι οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν Πολύ ή Πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας και το σχετικό γράφημα.

Πίνακας 4.19
Η συμβολή των άμεσων δαπανών στην κοινωνική πολιτική

	Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Καθόλου	24	7,9	7,9	7,9
Λίγο	54	17,8	17,8	25,7
Αρκετά	90	29,6	29,6	55,3
Πολύ	80	26,3	26,3	81,6
Πάρα Πολύ	56	18,4	18,4	100,0
Total	304	100,0	100,0	

Γράφημα 4.19
Η συμβολή των άμεσων δαπανών στην κοινωνική πολιτική

4.2 Επαγωγική Στατιστική

Στη συνέχεια της ανάλυσης θα γίνει μία προσπάθεια εντοπισμού συσχετίσεων μεταξύ των ερωτήσεων του ερωτηματολογίου, με σκοπό την καλύτερη κατανόηση του κατά πόσο το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας μέσα από την επίτευξη του οικονομικού σκοπού του, επιτυγχάνει και τον κοινωνικό του σκοπό.

Αρχικά θα εξεταστεί το φύλο των ερωτηθέντων σε σχέση με το αν θεωρούν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Τα αποτελέσματα αυτής της συσχέτισης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4.20
Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; * Φύλο Crosstabulation

		Φύλο		Total
		Άνδρας	Γυναίκα	
Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής;	Καθόλου	4,3%	0,6%	2,3%
	Λίγο	2,8%	5,5%	4,3%
	Αρκετά	17,0%	22,7%	20,1%
	Πολύ	25,5%	36,8%	31,6%
	Πάρα Πολύ	50,4%	34,4%	41,8%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.20 και σε ότι αφορά τους άνδρες που συμμετείχαν στην έρευνα, 1 στους 2 εξ αυτών, ποσοστό 50,4% πιστεύουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25,5% θεωρεί πως κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Επιπλέον το 17% των ανδρών θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ μόλις το 7,1% θεωρεί πως κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει καθόλου ή συμβαίνει λίγο. Σε ότι αφορά τώρα τις γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα, μόλις 1 στις 3, ποσοστό 34,4% θεωρεί ότι η

μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ η πλειονότητα των γυναικών, ποσοστό 36,8% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Μόλις το 22,7% των γυναικών θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 6,1% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει καθόλου ή συμβαίνει λίγο. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.21
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	-,117	,054	-2,190	,029
	Spearman Correlation	-,126	,057	-2,201	,029 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	-,081	,059	-1,407	,161 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι -0,117 που δηλώνει αρνητική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,029 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή αρνητική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.22
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,521 ^a	4	,006
Likelihood Ratio	14,974	4	,005
Linear-by-Linear Association	1,972	1	,160
N of Valid Cases		304	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 14,521$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,006 < 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Ο επόμενος πίνακας αφορά το κατά πόσο το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, και πως αυτό κατανέμεται με βάση το φύλο των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.23
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος * Φύλο
Crosstabulation

		Φύλο		Total
		Άνδρας	Γυναίκα	
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος	Καθόλου	18,4%	8,6%	13,2%
	Λίγο	26,2%	25,2%	25,7%
	Αρκετά	25,5%	24,5%	25,0%
	Πολύ	20,6%	24,5%	22,7%
	Πάρα Πολύ	9,2%	17,2%	13,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Από τον πίνακα 4.23 προκύπτει ότι για τους άνδρες, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 26,2% θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί λίγο ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25,5% θεωρεί πως κάτι τέτοιο συμβαίνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Επίσης μόλις 1 στους 5, ποσοστό 20,6% θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί σε πολύ μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, ενώ σχεδόν 1 στους 10, ποσοστό 9,2% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Στον αντίποδα βρίσκεται το 18,4% των ανδρών που θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα δεν αποτελεί καθόλου ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος. Σε ότι αφορά τις γυναίκες, τα ποσοστά εμφανίζονται λίγο διαφορετικά, με 1 στις 4, ποσοστό 25,2% να θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί σε μικρό βαθμό ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, 1 στις 4, ποσοστό 24,5% να θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό και με το ίδιο ποσοστό να

εμφανίζονται και όσες θεωρούν ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Τέλος το 17,2% θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, ενώ στον αντίποδα βρίσκεται μόλις το 8,6% που θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει καθόλου. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.24
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,143	,050	2,830	,005
	Spearman Correlation	,159	,056	2,796	,006 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,163	,056	2,871	,004 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,143 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,005 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.25
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	9,716 ^a	4	,045
Likelihood Ratio	9,857	4	,043
Linear-by-Linear Association	8,050	1	,005
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 9,716$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,045 < 0,05$, επομένως το λάθος

που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στη συνέχεια της ανάλυση συσχετίζεται το κατά πόσο οι άμεσες δαπάνες του κράτους, συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, και το φύλο των συμμετεχόντων στην παρούσα έρευνα.

Πίνακας 4.26
Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής; * Φύλο Crosstabulation

		Φύλο		Total
		Ανδρας	Γυναίκα	
Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής;	Καθόλου	11,3%	4,9%	7,9%
	Λίγο	20,6%	15,3%	17,8%
	Αρκετά	30,5%	28,8%	29,6%
	Πολύ	25,5%	27,0%	26,3%
	Πάρα Πολύ	12,1%	23,9%	18,4%
Total		100,0%	100,0%	100,0%

Από τον πίνακα 4.26 προκύπτει ότι σε ότι αφορά τους άνδρες συμμετέχοντες, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 30,5% θεωρεί ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αρκετά αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25,5% πιστεύει ότι συμβάλλουν πολύ αποτελεσματικά. Επίσης 1 στους 5 άνδρες συμμετέχοντες, ποσοστό 20,6% πιστεύει ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν λίγο στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 10, ποσοστό 11,3% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει καθόλου. Στον αντίποδα μόλις το 12,1% των ανδρών θεωρεί ότι συμβάλλουν πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Σε ότι αφορά τις γυναίκες που συμμετείχαν στην έρευνα, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 28,8% θεωρεί ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αρκετά αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στις 4, ποσοστό 27% πιστεύει ότι συμβάλλουν πολύ. Επίσης σχεδόν 1 στις 4 γυναίκες, ποσοστό 23,9% πιστεύει ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν πάρα πολύ

αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 15,3% πιστεύει ότι συμβάλλουν λίγο. Τέλος μόλις το 4,9% των γυναικών θεωρεί ότι δεν συμβάλλουν καθόλου αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.27
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,160	,050	3,180	,001
	Spearman Correlation	,177	,056	3,132	,002 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,182	,055	3,220	,001 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,160 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,001 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.28
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	11,049 ^a	4	,026
Likelihood Ratio	11,281	4	,024
Linear-by-Linear Association	10,055	1	,002
N of Valid Cases		304	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 11,049$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,026 < 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική

υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Οι επόμενες συσχετίσεις αφορούν το βαθμό ικανοποίησης των συμμετεχόντων από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας σε σχέση με την ηλικιακή κατηγορία των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.29
Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας; * Ηλικία Crosstabulation

		Ηλικία					Total
		18-30	31-40	41-50	51-60	61+	
Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας;	Καθόλου	23,5%	24,7%	40,0%	48,6%	45,0%	37,8%
	Λίγο	29,4%	53,4%	31,7%	36,5%	25,0%	37,5%
	Αρκετά	35,3%	20,5%	25,0%	12,2%	25,0%	21,4%
	Πολύ	5,9%		3,3%	2,7%		2,3%
	Πάρα Πολύ	5,9%	1,4%			5,0%	1,0%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι για τις ηλικίας από 18 μέχρι και 30 ετών, η πλειονότητα των συμμετεχόντων, ποσοστό 35,3% είναι αρκετά ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό, ενώ 3 στους 10, ποσοστό 29,4% δηλώνουν λίγο ικανοποιημένοι. Επιπλέον μόλις 1 στους 10 συμμετέχοντες ηλικίας μέχρι 30 ετών, ποσοστό 11,8% δηλώνει πολύ ή πάρα πολύ ικανοποιημένος, την ίδια στιγμή που το 23,5% δηλώνει πως δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο. Σε ότι αφορά τώρα τους συμμετέχοντες ηλικίας από 31 μέχρι και 40 ετών, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 53,4% δηλώνει λίγο ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα, ενώ μόλις 1 στους 5, ποσοστό 20,5% δηλώνει αρκετά ικανοποιημένος. Επίσης 1 στα 4 άτομα ηλικίας από 31 μέχρι και 40 ετών, ποσοστό 24,7% δηλώνει ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένος. Για τους συμμετέχοντες ηλικίας από 41 μέχρι και 50 ετών, 2 στους 5, ποσοστό 40% δηλώνουν ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα, ενώ 3 στους 10, ποσοστό 31,7% δηλώνουν ότι είναι λίγο ικανοποιημένοι. Επιπρόσθετα, μόλις 1 στους 4 δηλώνει ότι είναι λίγο ικανοποιημένος από το σημερινό φορολογικό σύστημα. Σε ότι αφορά τώρα τους

συμμετέχοντες ηλικίας από 51 μέχρι και 60 ετών, τα ποσοστά αυξάνονται αρνητικά ακόμα περισσότερο, με σχεδόν 1 στους 2 συμμετέχοντες να δηλώνει πως δεν είναι καθόλου ικανοποιημένος από το σημερινό φορολογικό σύστημα, ενώ μόλις το 36,5% να είναι λίγο ικανοποιημένο. Επίσης μόλις το 12,2% των ατόμων από 51 μέχρι και 60 ετών δηλώνει ότι είναι αρκετά ικανοποιημένο. Τέλος για τους συμμετέχοντες άνω των 61 ετών, το 45% αυτών δηλώνει πως δεν είναι καθόλου ικανοποιημένο από το σημερινό φορολογικό σύστημα, ενώ μόλις 1 στους 4, ποσοστό 25% δηλώνει λίγο ικανοποιημένος. Με το ίδιο ποσοστό του 25% εμφανίζονται και όσοι άνω των 61 ετών είναι αρκετά ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα. Γίνεται εμφανές ότι όσο αυξάνει η ηλικία, τόσο αυξάνει και η δυσαρέσκεια των πολιτών για το σημερινό φορολογικό σύστημα. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.30
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	-,140	,048	-2,886	,004
	Spearman Correlation	-,162	,056	-2,862	,005 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	-,147	,063	-2,575	,011 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι -0,140 που δηλώνει αρνητική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,001 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή αρνητική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.31
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	32,624 ^a	16	,008
Likelihood Ratio	32,738	16	,008
Linear-by-Linear Association	6,508	1	,011
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 32,624$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,008 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στον επόμενο πίνακα παρουσιάζονται οι συσχετίσεις μεταξύ της ηλικίας των συμμετεχόντων, και του κατά πόσο αυτοί πιστεύουν ότι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Πίνακας 4.32
Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής; * Ηλικία Crosstabulation

		Ηλικία					Total
		18-30	31-40	41-50	51-60	61+	
Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής;	Καθόλου	5,9%	5,5%	12,5%	4,1%	5,0%	7,9%
	Λίγο		21,9%	20,8%	14,9%	10,0%	17,8%
	Αρκετά	41,2%	26,0%	34,2%	21,6%	35,0%	29,6%
	Πολύ	29,4%	38,4%	22,5%	17,6%	35,0%	26,3%
	Πάρα Πολύ	23,5%	8,2%	10,0%	41,9%	15,0%	18,4%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον πίνακα 4,32 προκύπτει ότι για τους συμμετέχοντες ηλικίας από 18 μέχρι και 30 ετών, σχεδόν 2 στους 5, ποσοστό 41,2% δηλώνουν ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αρκετά αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής

πολιτικής, ενώ 3 στους 10, ποσοστό 29,4% δηλώνει ότι συμβάλουν πολύ. Επίσης σχεδόν 1 στους 4 πολίτες ηλικίας μέχρι 30 ετών, ποσοστό 23,5% πιστεύουν ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής. Σε ότι αφορά τώρα τους συμμετέχοντες ηλικίας από 31 μέχρι και 40 ετών, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 38,4% πιστεύει ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 26% πιστεύει ότι συμβάλλουν αρκετά. Μόλις το 8,2% θεωρεί ότι συμβάλλουν πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ στον αντίποδα, βρίσκεται το 26,4% που πιστεύει ότι συμβάλλουν λίγο ή δε συμβάλλουν καθόλου αποτελεσματικά. Για τους συμμετέχοντες τώρα ηλικίας από 41 μέχρι και 50 ετών, 1 στους 3, ποσοστό 34,2% πιστεύει ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αρκετά αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 22,5% πιστεύει ότι συμβάλλουν πολύ. Επίσης 1 στους 10 πολίτες ηλικίας από 31 μέχρι και 40 ετών θεωρεί ότι συμβάλλουν πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20,8% πιστεύει ότι συμβάλλουν λίγο. Μόλις το 12,5% θεωρεί ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους δεν συμβάλλουν καθόλου. Για τους συμμετέχοντες ηλικίας από 51 μέχρι και 60 ετών, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 41,9% πιστεύει ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 17,6% πιστεύει ότι συμβάλλουν πολύ. Επιπλέον 1 στους 5, ποσοστό 21,6% θεωρεί ότι συμβάλλουν αρκετά αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 19% θεωρεί ότι είτε συμβάλλουν λίγο είτε δε συμβάλλουν καθόλου. Τέλος για τους συμμετέχοντες άνω των 61 ετών, σχεδόν 1 στους 3, ποσοστό 35% θεωρεί ότι οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ με το ίδιο ποσοστό εμφανίζονται και όσοι πιστεύουν ότι συμβάλλουν αρκετά. Τέλος το 15% των ατόμων άνω των 61 ετών πιστεύει ότι συμβάλλουν πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ μόλις 1 στους 10, ποσοστό 10% πιστεύει ότι συμβάλλουν λίγο. Παρόλα αυτά δεν διακρίνεται κάποια ξεκάθαρη συσχέτιση μεταξύ των δύο ερωτήσεων. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.33
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,094	,047	2,006	,045
	Spearman Correlation	,120	,057	2,101	,037 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,101	,054	1,768	,078 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,094 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,045 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.34
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	53,271 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	52,160	16	,000
Linear-by-Linear Association	3,104	1	,078
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 53,271$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο πίνακας κατανομής των ποσοστών που αφορούν στο αν η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για άσκηση κοινωνικής πολιτικής, σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.35
Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην
επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής; *
Εκπαίδευση Crosstabulation

		Εκπαίδευση					Total
		Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	
Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής;	Καθόλου	18,8%	9,8%	6,9%	17,4%	25,0%	13,5%
	Λίγο	26,8%	34,1%	20,8%	13,0%		23,4%
	Αρκετά	32,1%	34,1%	39,6%	43,5%	25,0%	36,5%
	Πολύ	13,4%	17,1%	13,9%	17,4%	50,0%	15,1%
	Πάρα Πολύ	8,9%	4,9%	18,8%	8,7%		11,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Σε ότι αφορά τους συμμετέχοντες που είναι απόφοιτοι δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, από τον πίνακα 4.35 προκύπτει ότι η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 32,1% πιστεύουν ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί σε αρκετά επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 26,8% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει λίγο. Μόλις το 13,4% των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης θεωρεί ότι οδηγεί σε πολύ επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 8,9% δηλώνει ότι η συγκέντρωση αυτή των εσόδων είναι πάρα πολύ επαρκής, την ίδια στιγμή που το 18,% θεωρεί πως δεν είναι καθόλου επαρκής. Για τους αποφοίτους ΤΕΙ, τα ποσοστά εμφανίζονται παρόμοια, με το 34,1% να δηλώνει ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί σε αρκετά επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ με το ίδιο ποσοστό εμφανίζονται και όσοι θεωρούν ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει αλλά λίγο. Μόλις το 17,1% θεωρεί ότι είναι πολύ επαρκής, ενώ το 4,9% πιστεύει ότι είναι πάρα πολύ επαρκής. Καθόλου επαρκής συγκέντρωση εσόδων για άσκηση κοινωνικής πολιτικής θεωρεί ότι είναι 1 στους 10 συμμετέχοντες, ποσοστό 9,8%. Σε ότι αφορά τώρα τους απόφοιτους ΑΕΙ, 2 στους 5 εξ αυτών, ποσοστό 39,6% θεωρεί ότι η

αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί σε αρκετά επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20,8% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Μόλις το 6,9% πιστεύει ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος δεν οδηγεί καθόλου σε επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 18,8% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου τα ποσοστά εμφανίζονται ελαφρώς διαφοροποιημένα, με το 43,5% να δηλώνει ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί σε αρκετά επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 17,4% να δηλώνει ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Αντίθετα το ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος δεν οδηγεί καθόλου σε επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, εμφανίζεται επίσης το 17,4%, ενώ μόλις το 8,7% πιστεύει ότι η συγκέντρωση αυτή είναι πάρα πολύ επαρκής. Τέλος για τους συμμετέχοντες που είναι κάτοχοι διδακτορικού, 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί σε αρκετά επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ επίσης 1 στους 4 πιστεύει ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει καθόλου. Αντίθετα 1 στους 2, ποσοστό 50% πιστεύει πως η συγκέντρωση αυτή των εσόδων είναι πολύ επαρκής. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.36
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,117	,048	2,428	,015
	Spearman Correlation	,138	,058	2,430	,016 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,130	,058	2,277	,024 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,177 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων.

Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,015 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.37
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	25,917 ^a	16	,055
Likelihood Ratio	26,360	16	,049
Linear-by-Linear Association	5,112	1	,024
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 25,917$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,055 > 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μεγάλο, άρα η μηδενική υπόθεση γίνεται δεκτή.. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι ανεξάρτητες.

Στη συνέχεια εξετάζεται το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.38
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών; * Εκπαίδευση Crosstabulation

		Εκπαίδευση					Total
		Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών;	Καθόλου	38,4%	29,3%	17,8%	30,4%	25,0%	28,9%
	Λίγο	23,2%	34,1%	35,6%	28,3%		29,3%
	Αρκετά	21,4%	26,8%	25,7%	13,0%	25,0%	22,4%
	Πολύ	12,5%	2,4%	5,0%	17,4%	50,0%	9,9%
	Πάρα Πολύ	4,5%	7,3%	15,8%	10,9%		9,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει, σε ότι αφορά τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 38,4% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δε συμβάλλει καθόλου στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 23,2% πιστεύει ότι συμβάλλει λίγο. Επιπλέον μόλις 1 στους 5, ποσοστό 21,4% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ μόλις το 12,5% θεωρεί ότι αυτό συμβαίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Σε ότι αφορά τώρα τους αποφοίτους ΤΕΙ, το 34,1% αυτών πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 26,8% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά. Μόλις το 9,7% των αποφοίτων ΤΕΙ θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, την ίδια στιγμή που 3 στους 10, ποσοστό 29,3% πιστεύει ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Για τους αποφοίτους ΑΕΙ το 35,6% αυτών, θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25,7% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά. Μόλις το 20,8% των αποφοίτων ΑΕΙ θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ το 17,8% πιστεύει ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 30,4% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δε

συμβάλλει καθόλου στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ το 28,3% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά. Μόλις το 13% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ το 17,4% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Επιπλέον μόλις 1 στους 10 κατόχους μεταπτυχιακού, ποσοστό 10,9% δηλώνει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πάρα πολύ στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Τέλος για τους συμμετέχοντες που είναι κάτοχοι διδακτορικού, 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δε συμβάλλει καθόλου στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ επίσης 1 στους 4 πιστεύει ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει αρκετά. Αντίθετα 1 στους 2, ποσοστό 50% πιστεύει πως το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πολύ στην μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.39
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,109	,050	2,187	,029
	Spearman Correlation	,130	,059	2,286	,023 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,138	,057	2,425	,016 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,109 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,029 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.40
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	37,505 ^a	16	,002
Likelihood Ratio	37,522	16	,002
Linear-by-Linear Association	5,787	1	,016
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 37,505$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,002 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Ακολουθεί η συσχέτιση του κατά πόσο το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, και του επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων. Τα αποτελέσματα τις συσχέτισης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4.41
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος *
Εκπαίδευση Crosstabulation

		Εκπαίδευση					Total
		Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος	Καθόλου	17,0%	7,3%	8,9%	17,4%	25,0%	13,2%
	Λίγο	27,7%	39,0%	24,8%	13,0%		25,7%
	Αρκετά	25,0%	22,0%	27,7%	21,7%	25,0%	25,0%
	Πολύ	19,6%	24,4%	21,8%	28,3%	50,0%	22,7%
	Πάρα Πολύ	10,7%	7,3%	16,8%	19,6%		13,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει, σε ότι αφορά τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 27,7% πιστεύει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε μικρό βαθμό, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Επιπλέον μόλις 1 στους 5, ποσοστό 19,6% θεωρεί ότι αποτελεί κατά πολύ ένα εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, ενώ μόλις το 17% θεωρεί ότι αυτό δε συμβαίνει καθόλου. Επίσης 1 στους 10 δηλώνει ότι αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Σε ότι αφορά τώρα τους αποφοίτους ΤΕΙ, το 39% αυτών πιστεύει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε μικρό βαθμό, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 24,4% πιστεύει ότι συμβάλλει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Μόλις το 7,3% των αποφοίτων ΤΕΙ θεωρεί ότι αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό, την ίδια στιγμή που σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 22% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο συμβάλλει αρκετά. Για τους αποφοίτους ΑΕΙ το 27,7% αυτών, θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε αρκετά μεγάλο βαθμό, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 24,8% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε μικρό βαθμό. Μόλις το 21,8% των αποφοίτων ΑΕΙ θεωρεί ότι αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε πολύ μεγάλο βαθμό, ενώ το 16,8% πιστεύει ότι αυτό συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 28,3% πιστεύει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε πολύ μεγάλο βαθμό, ενώ το 19,6% πιστεύει ότι αυτό ισχύει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Μόλις το 13% θεωρεί ότι αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε μικρό βαθμό, ενώ το 17,4% θεωρεί δεν αποτελεί καθόλου. Επιπλέον μόλις 1 στους 5 κατόχους μεταπτυχιακού, ποσοστό 19,6% δηλώνει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Τέλος για τους συμμετέχοντες που είναι κάτοχοι διδακτορικού, 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε αρκετά μεγάλο βαθμό, ενώ επίσης 1 στους 4 πιστεύει ότι κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει καθόλου. Αντίθετα 1 στους 2, ποσοστό 50% πιστεύει πως αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος σε πολύ μεγάλο βαθμό. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.42
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,112	,049	2,271	,023
	Spearman Correlation	,132	,058	2,322	,021 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,129	,059	2,254	,025 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,112 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,023 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.43
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,249 ^a	16	,256
Likelihood Ratio	20,887	16	,183
Linear-by-Linear Association	5,014	1	,025
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 19,249$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,256 > 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μεγάλο, άρα η μηδενική υπόθεση γίνεται δεκτή.. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι ανεξάρτητες.

Στη συνέχεια της ανάλυσης εξετάζεται η πιθανή σχέση ανάμεσα στο αν οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους και στο επίπεδο εκπαίδευσης τους.

Πίνακας 4.44
Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους; *
Εκπαίδευση Crosstabulation

		Εκπαίδευση					Total
		Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	
Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους;	Καθόλου	33,0%	34,1%	18,8%	21,7%	25,0%	26,6%
	Λίγο	34,8%	41,5%	40,6%	23,9%		35,5%
	Αρκετά	20,5%	14,6%	22,8%	32,6%	75,0%	23,0%
	Πολύ	6,3%	7,3%	2,0%	17,4%		6,6%
	Πάρα Πολύ	5,4%	2,4%	15,8%	4,3%		8,2%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει, σε ότι αφορά τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 1 στους 3, ποσοστό 33% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν ευνοεί καθόλου τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ επίσης 1 στους 3, ποσοστό 34,8% πιστεύει ότι τους ευνοεί λίγο. Επιπλέον μόλις 1 στους 5, ποσοστό 20,5% θεωρεί ότι ευνοεί αρκετά τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ μόλις το 11,7% θεωρεί ότι αυτό συμβαίνει πολύ ή πάρα πολύ. Σε ότι αφορά τώρα τους αποφοίτους ΤΕΙ, το 41% αυτών πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί λίγο τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ σχεδόν 1 στους 3, ποσοστό 34,1% πιστεύει ότι δεν τους ευνοεί καθόλου. Μόλις το 7,3% των αποφοίτων ΤΕΙ θεωρεί ότι ευνοεί πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους, την ίδια στιγμή που το 14,6% πιστεύει ότι τους ευνοεί αρκετά. Για τους αποφοίτους ΑΕΙ, 2 στους 5, ποσοστό 40,6%, θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί λίγο τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 22,8% θεωρεί ότι τους ευνοεί αρκετά. Μόλις το 17,8% των αποφοίτων ΑΕΙ θεωρεί ότι ευνοεί πολύ ή πάρα πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ το 18,8% πιστεύει ότι δεν τους ευνοεί καθόλου. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου, 1 στους 3, ποσοστό 32,6% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί αρκετά τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 23,9% πιστεύει ότι τους ευνοεί λίγο. Μόλις το 21,7% θεωρεί ότι ευνοεί πολύ ή πάρα πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους, την ίδια στιγμή που επίσης

το 21,7% θεωρεί ότι δεν τους ευνοεί καθόλου. Τέλος για τους συμμετέχοντες που είναι κάτοχοι διδακτορικού, 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν ευνοεί καθόλου τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ 3 στους 4, ποσοστό 75% πιστεύει ότι τους ευνοεί αρκετά. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.45
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,145	,048	3,023	,003
	Spearman Correlation	,171	,057	3,020	,003 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,160	,054	2,826	,005 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,145 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,003 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.46
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	40,554 ^a	16	,001
Likelihood Ratio	39,183	16	,001
Linear-by-Linear Association	7,804	1	,005
N of Valid Cases		304	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 40,554$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,001 < 0,05$, επομένως το λάθος

που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στη συνέχεια της ανάλυσης εξετάζεται η συσχέτιση μεταξύ του αν το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών και του επιπέδου εκπαίδευσης των συμμετεχόντων. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στον πίνακα 4.47 που ακολουθεί.

Πίνακας 4.47
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών; * Εκπαίδευση Crosstabulation

		Εκπαίδευση					Total
		Δευτεροβάθμια εκπαίδευση	ΤΕΙ	ΑΕΙ	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών;	Καθόλου	33,3%	17,1%	13,9%	19,6%	25,0%	22,4%
	Λίγο	29,7%	56,1%	46,5%	32,6%		38,9%
	Αρκετά	22,5%	19,5%	19,8%	30,4%	75,0%	23,1%
	Πολύ	9,9%	4,9%	5,0%	13,0%		7,9%
	Πάρα Πολύ	4,5%	2,4%	14,9%	4,3%		7,6%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει, σε ότι αφορά τους αποφοίτους δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 1 στους 3, ποσοστό 33% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, ενώ επίσης 3 στους 10, ποσοστό 29,7% πιστεύει ότι συμβάλλει λίγο. Επιπλέον σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 22,5% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ μόλις 1 στους 10, ποσοστό 9,9% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Σε ότι αφορά τώρα τους αποφοίτους ΤΕΙ, σχεδόν 1 στους 2, ποσοστό 56,1% αυτών πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 19,5% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά. Μόλις το 7,3% των αποφοίτων ΤΕΙ θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, την ίδια στιγμή που το 17,1% πιστεύει ότι δε

συμβάλλει καθόλου. Για τους αποφοίτους ΑΕΙ, η πλειονότητα αυτών ποσοστό 46,5%, θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, ενώ σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 19,8% θεωρεί ότι συμβάλλει λίγο. Μόλις 1 στους 5, ποσοστό 19,9% των αποφοίτων ΑΕΙ θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, ενώ το 13,9% πιστεύει ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Για τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου, 1 στους 3, ποσοστό 32,6% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, ενώ 3 στους 10, ποσοστό 30,4% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά. Μόλις το 17,3% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ, την ίδια στιγμή που το 19,6% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Τέλος για τους συμμετέχοντες που είναι κάτοχοι διδακτορικού, 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, ενώ 3 στους 4, ποσοστό 75% πιστεύει πως συμβάλλει αρκετά. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.48
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,118	,050	2,361	,018
	Spearman Correlation	,138	,058	2,414	,016 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,128	,056	2,242	,026 ^c
N of Valid Cases		303			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,118 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,018 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.49
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	40,169 ^a	16	,001
Likelihood Ratio	39,422	16	,001
Linear-by-Linear Association	4,962	1	,026
N of Valid Cases	303		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 40,169$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,001 < 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει την κατανομή των ποσοστών του κατά πόσο η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, με βάση την οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.50
Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; * Οικογενειακή κατάσταση Crosstabulation

		Οικογενειακή κατάσταση				Total
		Έγγαμος/η	Άγαμος/η	Διαζευγμένος/η	Χήρος/α	
Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής;	Καθόλου	1,0%	5,5%	4,8%		2,3%
	Λίγο	4,5%	4,1%	4,8%		4,3%
	Αρκετά	19,4%	19,2%	14,3%	55,6%	20,1%
	Πολύ	28,4%	41,1%	33,3%	22,2%	31,6%
	Πάρα Πολύ	46,8%	30,1%	42,9%	22,2%	41,8%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι για τους έγγαμους συμμετέχοντες, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 46,8% θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται

να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 28,4% θεωρεί ότι αυτό συμβαίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης σχεδόν 1 στους 5 έγγαμους συμμετέχοντες, ποσοστό 19,4% θεωρεί ότι δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 5,5% πιστεύει ότι είτε δεν την ενισχύει καθόλου ή την ενισχύει λίγο. Σε ότι αφορά τώρα τους άγαμους συμμετέχοντες, τα ποσοστά είναι παρόμοια με αυτά των έγγαμων, έτσι το 71,2% πιστεύει ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ ή πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 19,2% θεωρεί ότι η ενίσχυση αυτή είναι απλά αρκετή. Επιπλέον μόλις 1 στους 10 άγαμους συμμετέχοντες, ποσοστό 9,6% πιστεύει ότι δε δύναται να ενισχύσει καθόλου την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Σε ότι αφορά τώρα τους διαζευγμένους συμμετέχοντες, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 42,9%, θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 3, ποσοστό 33,3% πιστεύει πως αυτό συμβάλλει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης μόλις το 14,3% πιστεύει ότι δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 10, ποσοστό 9,6% δηλώνει ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δε δύναται να την ενισχύσει καθόλου ή την ενισχύει λίγο. Τέλος για τους χήρους/ες που συμμετείχαν στην έρευνα, 1 στους 2, δηλώνει ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 44,4% δηλώνει ότι η ενίσχυση αυτή είναι πολύ ή πάρα πολύ αποτελεσματική.

Πίνακας 4.51
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	-,111	,051	-2,169	,030
	Spearman Correlation	-,124	,057	-2,165	,031 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	-,114	,055	-1,988	,048 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι -0,111 που δηλώνει αρνητική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,030 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή αρνητική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.52
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,362 ^a	12	,080
Likelihood Ratio	17,766	12	,123
Linear-by-Linear Association	3,915	1	,048
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 19,362$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,080 > 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μεγάλο, άρα η μηδενική υπόθεση δεν απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι ανεξάρτητες.

Ο πίνακας που ακολουθεί παρουσιάζει τη σχέση μεταξύ του αν οι συμμετέχοντες πιστεύουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος και της επαγγελματικής κατάστασης των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.53
Επαγγελματική κατάσταση * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην
δίκαιη κατανομή του εισοδήματος; Crosstabulation

	Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος;					Total
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Άνεργος	38,5%	30,8%	30,8%			100,0%
Φοιτητής		20,0%	60,0%	20,0%		100,0%
Ελεύθερος Επαγγελματίας	24,7%	37,0%	20,5%	9,6%	8,2%	100,0%
Επαγγελματική κατάσταση						
Ιδιωτικός υπάλληλος	14,9%	35,8%	29,9%	13,4%	6,0%	100,0%
Δημόσιος υπάλληλος	12,8%	39,4%	36,7%	10,1%	0,9%	100,0%
Εισοδηματίας	75,0%			25,0%		100,0%
Αγρότης		100,0%				100,0%
Συνταξιούχος	15,8%	10,5%			73,7%	100,0%
Total	19,1%	34,9%	28,3%	9,5%	8,2%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.53 σε ότι αφορά τους άνεργους, σχεδόν 2 στους 5, ποσοστό 38,5% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ 3 στους 10, ποσοστό 30,8% θεωρούν ότι συμβάλλει λίγο. Με το ίδιο ποσοστό εμφανίζονται και όσοι πιστεύουν ότι συμβάλλει αρκετά. Σε ότι αφορά τους φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 60% πιστεύουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20% πιστεύει ότι συμβάλλει πολύ. Με το ίδιο ποσοστό 20% εμφανίζονται και όσοι θεωρούν ότι συμβάλλει λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος. Για τους ελεύθερους επαγγελματίες, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 37% θεωρεί ότι το φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 24,7% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επίσης μόλις 1 στους 5, ποσοστό 20,5% πιστεύει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά, ενώ μόλις το 17,8% πιστεύει ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ. Και για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους τα ποσοστά είναι παρόμοια με αυτά των ελεύθερων επαγγελματιών, έτσι

το 35,8% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ το 14,9% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπλέον 3 στους 10, ποσοστό 29,9% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά ενώ μόλις το 19,4% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Ούτε για τους δημοσίους υπαλλήλους όμως εμφανίζονται μεγάλες αλλαγές, με 2 στους 5, ποσοστό 39,4% να θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ μόλις το 12,8% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπρόσθετα, το 36,7% των δημοσίων υπαλλήλων πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ μόλις το 11% πιστεύει ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ. Σε ότι αφορά τους εισοδηματίες, 3 στους 4, ποσοστό 75% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Οι αγρότες από την άλλη μεριά στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος. Τέλος οι συνταξιούχοι που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, δηλώνουν σε ποσοστό 73,7% ότι συμβάλλει πάρα πολύ στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.54
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,144	,052	2,756	,006
	Spearman Correlation	,173	,061	3,049	,003 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,278	,067	5,034	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,144 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,006 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.55
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	153,463 ^a	28	,000
Likelihood Ratio	108,191	28	,000
Linear-by-Linear Association	23,459	1	,000
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 153,463$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στη συνέχεια ακολουθεί ο πίνακας 4.56 όπου παρουσιάζεται η κατανομή των ποσοστών του κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, με βάση και πάλι την επαγγελματική ιδιότητα των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.56
Επαγγελματική κατάσταση * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών; Crosstabulation

	Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών;					Total	
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ		
Άνεργος	69,2%	3,8%	19,2%	7,7%		100,0%	
Φοιτητής			80,0%		20,0%	100,0%	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	30,1%	34,2%	16,4%	13,7%	5,5%	100,0%	
Επαγγελματική κατάσταση	Ιδιωτικός υπάλληλος	23,9%	31,3%	22,4%	10,4%	11,9%	100,0%
	Δημόσιος υπάλληλος	23,9%	35,8%	28,4%	10,1%	1,8%	100,0%
Εισοδηματίας	75,0%	25,0%				100,0%	
Αγρότης			100,0%			100,0%	
Συνταξιούχος	15,8%	10,5%			73,7%	100,0%	
Total	28,9%	29,3%	22,4%	9,9%	9,5%	100,0%	

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα σε ότι αφορά τους άνεργους, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 69,2% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ μόλις 1 στους 5, ποσοστό 19,2% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά. Σε ότι αφορά τους φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 80% πιστεύουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20% πιστεύει ότι συμβάλλει πάρα πολύ. Για του ελευθέρους επαγγελματίες, σχεδόν 1 στους 3, ποσοστό 34,2% θεωρεί ότι συμβάλλει λίγο, ενώ 3 στους 10, ποσοστό 30,1% θεωρούν ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επίσης μόλις το 16,4% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ το 19,2% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ. Για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους τώρα τα ποσοστά διαφέρουν σε σχέση με αυτά των ελεύθερων επαγγελματιών, έτσι μόλις 3 στους 10, ποσοστό 31,3% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ το 23,9% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπλέον σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 22,4% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ μόλις το 22,3% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Οι δημόσιοι υπάλληλοι όμως εμφανίζουν παρόμοια ποσοστά με αυτά των ιδιωτικών υπαλλήλων, έτσι το 35,8% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ το 23,9% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπρόσθετα, το 28,4% των δημοσίων υπαλλήλων πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ μόλις το 11,8% πιστεύει ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ. Σε ότι αφορά τους εισοδηματίες, 3 στους 4, ποσοστό 75% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι συμβάλλει λίγο. Οι αγρότες από την άλλη μεριά στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Τέλος οι συνταξιούχοι που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα, δηλώνουν σε ποσοστό 73,7% ότι συμβάλλει πάρα πολύ στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.57
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,135	,052	2,582	,010
	Spearman Correlation	,163	,061	2,878	,004 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,268	,066	4,826	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,135 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,010 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.58
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	150,433 ^a	28	,000
Likelihood Ratio	114,242	28	,000
Linear-by-Linear Association	21,694	1	,000
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 150,433$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Η επόμενη συσχέτιση που εξετάζεται αφορά το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, σε σχέση με την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων.

Πίνακας 4.59
Επαγγελματική κατάσταση * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην
προαγωγή της κοινωνικής συνοχής; Crosstabulation

	Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής;					Total
	Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Άνεργος	19,2%	53,8%	11,5%	15,4%		100,0%
Φοιτητής			80,0%	20,0%		100,0%
Ελεύθερος Επαγγελματίας	24,7%	34,2%	19,2%	12,3%	9,6%	100,0%
Επαγγελματική κατάσταση Ιδιωτικός υπάλληλος	19,4%	34,3%	28,4%	10,4%	7,5%	100,0%
Δημόσιος υπάλληλος	17,4%	36,7%	32,1%	10,1%	3,7%	100,0%
Εισοδηματίας	25,0%		50,0%		25,0%	100,0%
Αγρότης			100,0%			100,0%
Συνταξιούχος		26,3%			73,7%	100,0%
Total	18,4%	35,2%	25,7%	10,5%	10,2%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα σε ότι αφορά τους άνεργους, σχεδόν 1 στους 2, ποσοστό 53,8% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ μόλις 1 στους 5, ποσοστό 19,2% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επίσης μόλις το 11,5% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ το 15,4% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Σε ότι αφορά τους φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 80% πιστεύουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20% πιστεύει ότι συμβάλλει πολύ. Για του ελεύθερους επαγγελματίες, σχεδόν 1 στους 3, ποσοστό 34,2% θεωρεί ότι συμβάλλει λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 24,7% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επίσης μόλις το 19,2% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ το 21,9% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ. Σε ότι αφορά τώρα τους ιδιωτικούς υπαλλήλους, σχεδόν 1 στους 3, ποσοστό 34,3% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ το 19,4% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπλέον το 28,4%

πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά, ενώ μόλις το 17,9% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ ή πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Οι δημόσιοι υπάλληλοι όμως εμφανίζουν παρόμοια ποσοστά με αυτά των ιδιωτικών υπαλλήλων, έτσι το 36,7% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ το 17,4% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπρόσθετα σχεδόν 1 στους 3 δημοσίους υπαλλήλους, ποσοστό 32,1% πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ μόλις το 13,8% πιστεύει ότι συμβάλλει πολύ ή πάρα πολύ. Σε ότι αφορά τους εισοδηματίες, 1 στους 2, ποσοστό 50% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Με το ίδιο ποσοστό του 25% εμφανίζονται και όσοι εισοδηματίες πιστεύουν ότι συμβάλλει πάρα πολύ. Οι αγρότες από την άλλη μεριά στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Τέλος για τους συνταξιούχους, σε ποσοστό 73,7% δηλώνουν ότι συμβάλλει πάρα πολύ στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.60
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,126	,049	2,554	,011
	Spearman Correlation	,153	,059	2,687	,008 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,249	,063	4,469	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,126 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,011 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.61
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	119,916 ^a	28	,000
Likelihood Ratio	92,792	28	,000
Linear-by-Linear Association	18,795	1	,000
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 119,916$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Η τελευταία συσχέτιση μεταξύ ερώτησης του ερωτηματολογίου και δημογραφικών στοιχείων των συμμετεχόντων αφορά το κατά πόσο η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής σε σχέση με την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων. Τα αποτελέσματα αυτής της συσχέτισης παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες.

Πίνακας 4.62
Επαγγελματική κατάσταση * Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει
την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; Crosstabulation

		Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Επαγγελματική κατάσταση	Άνεργος	3,8%	7,7%	15,4%	50,0%	23,1%	100,0%
	Φοιτητής			40,0%	40,0%	20,0%	100,0%
	Ελεύθερος Επαγγελματίας	5,5%	5,5%	21,9%	26,0%	41,1%	100,0%
	Ιδιωτικός υπάλληλος		4,5%	19,4%	38,8%	37,3%	100,0%
	Δημόσιος υπάλληλος	1,8%	3,7%	15,6%	33,0%	45,9%	100,0%
	Εισοδηματίας			75,0%		25,0%	100,0%
	Αγρότης			100,0%			100,0%
	Συνταξιούχος			26,3%		73,7%	100,0%
Total		2,3%	4,3%	20,1%	31,6%	41,8%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.62 σε ότι αφορά τους άνεργους, σχεδόν 1 στους 2, ποσοστό 50% θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 23,1% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης μόλις το 15,4% πιστεύει ότι δύναται να ενισχύσει αρκετά, ενώ το 11,5% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δε συμβαίνει καθόλου ή συμβαίνει λίγο. Σε ότι αφορά τους φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα, 2 στους 5, ποσοστό 40% πιστεύουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20% πιστεύει ότι αυτό συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης 1 στους 5 φοιτητές, ποσοστό 20%, θεωρεί ότι δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Για του ελεύθερους επαγγελματίες, σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 26% θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 21,9% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Επίσης η πλειονότητα των ελεύθερων

επαγγελματιών, ποσοστό 41,1% πιστεύει ότι δύναται να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ μόλις το 11% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δεν ισχύει καθόλου ή ισχύει λίγο. Σε ότι αφορά τώρα τους ιδιωτικούς υπαλλήλους, σχεδόν 3 στους 4, ποσοστό 76,1% θεωρούν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ ή πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ μόλις το 23,9% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό ή συμβαίνει λίγο. Οι δημόσιοι υπάλληλοι από την άλλη στην πλειονότητά τους, ποσοστό 45,9% θεωρούν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 3, ποσοστό 33% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Επιπλέον μόλις το 15,6% πιστεύει ότι δύναται να ενισχύσει αρκετά, ενώ το 5,5% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε μικρό βαθμό ή δε συμβαίνει καθόλου. Σε ότι αφορά τους εισοδηματίες, 3 στους 4, ποσοστό 75% θεωρούν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 25% θεωρεί ότι αυτό συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Οι αγρότες στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Τέλος για τους συνταξιούχους, σε ποσοστό 73,7% δηλώνουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.63
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,115	,049	2,344	,019
	Spearman Correlation	,136	,058	2,389	,018 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,144	,055	2,521	,012 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,115 που δηλώνει θετική ασθενή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων.

Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0,019 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.64
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	41,353 ^a	28	,050
Likelihood Ratio	46,767	28	,014
Linear-by-Linear Association	6,247	1	,012
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 41,353$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι ακριβώς $0,05$ επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι αν και οριακά μεγάλο, άρα θα πρέπει η μηδενική υπόθεση να μην απορριφθεί. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι ανεξάρτητες.

Στη συνέχεια της ανάλυσης εξετάζεται το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, σε σχέση με το αν και κατά πόσο το ίδιο φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος. Τα αποτελέσματα της συσχέτισης παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί.

Πίνακας 4.65

Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών; * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος; Crosstabulation

		Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών;	Καθόλου	84,5%	24,5%	14,0%	3,4%		28,9%
	Λίγο	8,6%	57,5%	19,8%	20,7%		29,3%
	Αρκετά	3,4%	16,0%	52,3%	13,8%		22,4%
	Πολύ		0,9%	12,8%	55,2%	8,0%	9,9%
	Πάρα Πολύ	3,4%	0,9%	1,2%	6,9%	92,0%	9,5%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.65 όσοι από τους συμμετέχοντες δήλωσαν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δε συμβάλλει καθόλου στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, ποσοστό 84,5% δήλωσαν ότι δεν συμβάλλει ούτε και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Σε ότι αφορά τώρα τους πολίτες που θεωρούν ότι συμβάλλει λίγο στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, σχεδόν 3 στους 5, ποσοστό 57,5% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 24,5% πιστεύει ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπλέον υπάρχει και ένα 16% που θεωρεί ότι η μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών συμβαίνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Σε ότι αφορά τώρα τους συμμετέχοντες που πιστεύουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, σχεδόν 1 στους 2, ποσοστό 52,3% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 19,8% θεωρεί ότι συμβάλλει λίγο. Επιπρόσθετα υπάρχει και ένα σχετικά μικρό ποσοστό της τάξης του 14% που θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου, ενώ ένα 12,8% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ προς αυτή την κατεύθυνση. Για τους πολίτες τώρα που δήλωσαν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πολύ στη δίκαιη κατανομή του

εισοδήματος, το 55,2% αυτών θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20,7% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει αλλά σε μικρό βαθμό. Επίσης το 13,8% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Τέλος για τους συμμετέχοντες που θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πάρα πολύ στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, ποσοστό 92% θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πάρα πολύ και στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.66
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,654	,037	16,244	,000
	Spearman Correlation	,712	,038	17,640	,000 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,757	,037	20,103	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,654 που δηλώνει θετική ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$ και έτσι η ισχυρή αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.67
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	453,899 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	326,408	16	,000
Linear-by-Linear Association	173,415	1	,000
N of Valid Cases		304	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 453,899$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Ο επόμενος πίνακας αφορά το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, σε σχέση με το αν και κατά πόσο το ίδιο φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος.

Πίνακας 4.68

Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής; * Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος; Crosstabulation

		Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής;	Καθόλου	56,9%	15,1%	7,0%	3,4%		18,4%
	Λίγο	27,6%	66,0%	22,1%	6,9%		35,2%
	Αρκετά	12,1%	17,0%	57,0%	13,8%		25,7%
	Πολύ		0,9%	14,0%	65,5%		10,5%
	Πάρα Πολύ	3,4%	0,9%		10,3%	100,0%	10,2%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα όσοι από τους συμμετέχοντες δήλωσαν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δε συμβάλλει καθόλου στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, σχεδόν 1 στους 2 εξ αυτών, ποσοστό 56,9% δηλώνει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει καθόλου στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ αντίθετα το 27,6% θεωρεί ότι συμβάλλει έστω και λίγο. Σε ότι αφορά τώρα τους πολίτες που θεωρούν ότι συμβάλλει λίγο στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, 2 στους 3, ποσοστό 66% θεωρούν ότι συμβάλλει λίγο και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ το 15,1% πιστεύει ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Επιπλέον υπάρχει και ένα μικρό σχετικά ποσοστό της τάξης του 17% που θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Σε ότι αφορά τώρα τους συμμετέχοντες που πιστεύουν ότι το

ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 57% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 22,1% θεωρεί ότι συμβάλλει λίγο. Επιπρόσθετα υπάρχει και ένα σχετικά μικρό ποσοστό της τάξης του 14% που θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ ένα 7% θεωρεί ότι δεν συμβάλλει καθόλου. Για τους πολίτες τώρα που δήλωσαν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πολύ στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, το 65,5% αυτών θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ 1 στους 10, ποσοστό 10,3% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης το 13,8% θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, ενώ μόλις το 10,3% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει καθόλου ή συμβαίνει λίγο. Τέλος για τους συμμετέχοντες που θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει πάρα πολύ στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι συμβάλλει πάρα πολύ στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.69
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,649	,039	15,226	,000
	Spearman Correlation	,704	,040	17,232	,000 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,760	,037	20,331	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,649 που δηλώνει θετική ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$ και έτσι η ισχυρή αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.70
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	479,085 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	333,498	16	,000
Linear-by-Linear Association	175,086	1	,000
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 479,085$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως το λάθος που θα προκύψει αν απορριφθεί η μηδενική υπόθεση είναι μικρό, άρα η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η κατανομή των συχνοτήτων του κατά πόσο η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, σε σχέση με το αν το ίδιο αυτό φορολογικό σύστημα συμβάλλει και στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Πίνακας 4.71

Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας; * Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας; Crosstabulation

		Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας;	Λίγο		40,0%	5,9%			2,6%
	Αρκετά	100,0%	13,3%	70,6%	9,2%	2,8%	12,8%
	Πολύ		46,7%	17,6%	76,3%	10,1%	29,3%
	Πάρα Πολύ			5,9%	14,5%	87,1%	55,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 4.71 σε ότι αφορά τους συμμετέχοντες που δήλωσαν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος δεν συμβάλλει καθόλου στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι το ίδιο αυτό φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Σε ότι αφορά τους συμμετέχοντες που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει λίγο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, 2 στους 5 εξ αυτών, ποσοστό 40%, θεωρούν ότι το ίδιο αυτό φορολογικό σύστημα συμβάλλει λίγο στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, ενώ η πλειονότητα, ποσοστό 46,7% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Επιπλέον υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 13,3% που πιστεύει ότι συμβάλλει αρκετά στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Για τους πολίτες τώρα που δήλωσαν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει αρκετά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, η πλειοψηφία αυτών, ποσοστό 70% θεωρεί ότι το ίδιο αυτό φορολογικό σύστημα συμβάλλει αρκετά και στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, ενώ μόλις το 17,6% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Σε ότι αφορά τώρα τους συμμετέχοντες που πιστεύουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει πολύ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στη μεγάλη τους πλειοψηφία, ποσοστό 76,3% θεωρούν ότι το ίδιο αυτό φορολογικό σύστημα συμβάλλει πολύ και στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, ενώ το 14,5% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης υπάρχει και ένα μικρό ποσοστό της τάξης του 9,2% που θεωρεί ότι συμβάλλει αρκετά στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας. Τέλος σε ότι αφορά τους συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα που δηλώνουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει πάρα πολύ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στη συντριπτική τους πλειοψηφία, ποσοστό 87,1% θεωρούν ότι το ίδιο αυτό φορολογικό σύστημα συμβάλλει πάρα πολύ και στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, ενώ μόλις 1 στους 10, ποσοστό 10,1% θεωρεί ότι συμβάλλει πολύ. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.72
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,742	,033	17,433	,000
	Spearman Correlation	,781	,033	21,706	,000 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,761	,034	20,417	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,742 που δηλώνει θετική ισχυρή συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$ και έτσι η ισχυρή αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.73
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	359,231 ^a	12	,000
Likelihood Ratio	278,001	12	,000
Linear-by-Linear Association	175,702	1	,000
N of Valid Cases		304	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 359,231$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Στη συνέχεια της έρευνας εξετάζεται η σχέση μεταξύ του αν οι πολίτες που θεωρούν ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο, θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

Πίνακας 4.74

Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο; * Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας; Crosstabulation

		Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο;	Καθόλου			2,9%		1,7%	1,3%
	Λίγο	100,0%	26,7%	26,5%	9,2%	6,7%	10,9%
	Αρκετά		53,3%	52,9%	32,9%	16,9%	26,6%
	Πολύ		20,0%	11,8%	48,7%	38,2%	36,8%
	Πάρα Πολύ			5,9%	9,2%	36,5%	24,3%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι για τους συμμετέχοντες που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος δεν συμβάλλει καθόλου στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στο σύνολό τους, ποσοστό 100% θεωρούν ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί σε μικρό βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο. Σε ότι αφορά τώρα τους πολίτες που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει λίγο στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, 1 στους 2, ποσοστό 53,3% θεωρεί ότι αποτελεί αρκετά ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ μόλις 1 στους 5 πιστεύει ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 26,7% θεωρεί ότι αποτελεί σε μικρό βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής. Για τους συμμετέχοντες τώρα που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει αρκετά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, 1 στους 2 εξ αυτών, ποσοστό 52,9% θεωρεί ότι αποτελεί αρκετά ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ σχεδόν 1 στους 4, ποσοστό 26,5% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε μικρό βαθμό. Επιπλέον 1 στους 10, ποσοστό

11,8% θεωρεί ότι αποτελεί σε πολύ μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής. Για του συμμετέχοντες τώρα που πιστεύουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει πολύ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, στην πλειονότητά τους, ποσοστό 48,7% θεωρούν ότι αποτελεί σε πολύ μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ 1 στους 3, ποσοστό 32,9% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε αρκετά μεγάλο βαθμό. Μόλις 1 στους 10, ποσοστό 9,2% πιστεύει ότι αποτελεί σε μικρό βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, την ίδια στιγμή που επίσης το 9,2% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Τέλος για τους συμμετέχοντες που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει πάρα πολύ στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, μόλις το 36,5% πιστεύει ότι αποτελεί σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ το 38,2% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο συμβαίνει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Επιπρόσθετα, μόλις το 16,9% πιστεύει ότι αποτελεί σε αρκετά μεγάλο βαθμό ένα εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, ενώ το 8,4% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο είτε δεν ισχύει καθόλου είτε ισχύει λίγο. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.75
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,372	,044	8,091	,000
	Spearman Correlation	,415	,049	7,937	,000 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,403	,049	7,647	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,372 που δηλώνει θετική μέτρια συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$ και έτσι η μέτρια αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.76
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	81,024 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	82,108	16	,000
Linear-by-Linear Association	49,148	1	,000
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 81,024$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Ο επόμενος πίνακας αφορά τη συσχέτιση μεταξύ του αν η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, σε σχέση με το αν η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Πίνακας 4.77

Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής; * Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας;

Crosstabulation

		Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας;				Total
		Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής;	Καθόλου	12,5%	2,6%		3,0%	2,3%
	Λίγο	12,5%	2,6%	9,0%	1,8%	4,3%
	Αρκετά		48,7%	27,0%	10,7%	20,1%
	Πολύ	75,0%	35,9%	39,3%	24,4%	31,6%
	Πάρα Πολύ		10,3%	24,7%	60,1%	41,8%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι για τους συμμετέχοντες που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει λίγο στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, 3 στους 4, ποσοστό 75% πιστεύουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ μόλις 1 στους 4, ποσοστό 25% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει καθόλου ή συμβαίνει λίγο. Σε ότι αφορά τώρα τους συμμετέχοντες που πιστεύουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει αρκετά στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, σχεδόν 1 στους 2, ποσοστό 48,7% θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 10, ποσοστό 10,3% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Επιπλέον, το 35,9% θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ μόλις το 5,2% πιστεύει ότι αυτό είτε δεν συμβαίνει καθόλου, είτε συμβαίνει λίγο. Για τους συμμετέχοντες τώρα που δηλώνουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει πολύ στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 39,3% δηλώνει ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 24,7% δηλώνει ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πάρα πολύ μεγάλο βαθμό. Επίσης υπάρχει και ένα σχετικά μεγάλο ποσοστό της τάξης του 27% που θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ σχεδόν 1 στους 10, ποσοστό 9% θεωρεί ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε μικρό βαθμό. Τέλος για τους πολίτες που θεωρούν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει πάρα πολύ στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, 3 στους 5, ποσοστό 60,1% πιστεύουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ 1 στους 4, ποσοστό 24,4% πιστεύει ότι κάτι τέτοιο ισχύει σε πολύ μεγάλο βαθμό. Μόλις 1 στους 10, ποσοστό 10,7% θεωρεί ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει αρκετά την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, ενώ το 4,8% θεωρεί ότι δεν την ενισχύει καθόλου ή την ενισχύει λίγο. Ακολουθούν το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.78
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,367	,044	8,277	,000
Ordinal by Ordinal	Spearman Correlation	,415	,049	7,928	,000 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,348	,055	6,458	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,367 που δηλώνει θετική μέτρια συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$ και έτσι η μέτρια αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.79
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	83,373 ^a	12	,000
Likelihood Ratio	86,637	12	,000
Linear-by-Linear Association	36,766	1	,000
N of Valid Cases	304		

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 83,373$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

Τέλος εξετάζεται η σχέση μεταξύ του αν οι πολίτες που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα είναι ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας και του αν θεωρούν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους. Τα αποτελέσματα αυτής της συσχέτισης παρουσιάζονται στους επόμενους πίνακες.

Πίνακας 4.80

Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους; * Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας;
Crosstabulation

		Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας;					Total
		Καθόλου	Λίγο	Αρκετά	Πολύ	Πάρα Πολύ	
Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους;	Καθόλου	47,8%	17,5%	9,2%			26,6%
	Λίγο	22,6%	55,3%	29,2%			35,5%
	Αρκετά	9,6%	20,2%	50,8%	42,9%		23,0%
	Πολύ	6,1%	6,1%	4,6%	14,3%	66,7%	6,6%
	Πάρα Πολύ	13,9%	0,9%	6,2%	42,9%	33,3%	8,2%
Total		100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι για τους πολίτες που δήλωσαν ότι δεν είναι καθόλου ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας, η πλειονότητα αυτών, ποσοστό 47,8% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν ευνοεί καθόλου τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ σχεδόν 1 στους 5, ποσοστό 22,6% θεωρεί ότι τους ευνοεί λίγο. Επιπλέον μόλις το 13,9% πιστεύει ότι ευνοεί πάρα πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ 1 στους 10, ποσοστό 9,6% πιστεύει ότι τους ευνοεί αρκετά. Σε ότι αφορά τώρα τους πολίτες που δήλωσαν ότι είναι λίγο ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας, 1 στους 2, ποσοστό 55,3% δηλώνει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί λίγο τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ 1 στους 5, ποσοστό 20,2% δηλώνει ότι τους ευνοεί αρκετά. Επιπλέον μόλις το 7% θεωρεί ότι τους ευνοεί πολύ ή πάρα πολύ, ενώ το 17% θεωρεί ότι δεν τους ευνοεί καθόλου. Για τους συμμετέχοντες τώρα που πιστεύουν ότι είναι αρκετά ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας, 1 στους 2, ποσοστό 50,8% θεωρεί ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί αρκετά τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ μόλις 1 στους 10, ποσοστό 10,8% θεωρεί ότι τους ευνοεί πολύ ή πάρα πολύ. Επίσης 3 στους 10, ποσοστό 29,2% πιστεύει ότι τους ευνοεί λίγο, ενώ 1 στους 10, ποσοστό 9,2% πιστεύει ότι δεν τους ευνοεί καθόλου. Για τους συμμετέχοντες τώρα που δηλώνουν ότι είναι πολύ ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας, το 42,9% αυτών πιστεύει ότι το

ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί πάρα πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ με το ίδιο ποσοστό εμφανίζονται και όσοι πιστεύουν ότι τους ευνοεί αρκετά. Μόλις το 14,3% πιστεύει ότι ευνοεί πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους. Τέλος για τους πολίτες που δήλωσαν ότι είναι πάρα πολύ ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας, 1 στους 3, ποσοστό 33,3% δηλώνει ότι ευνοεί πάρα πολύ τους οικονομικά ασθενέστερους, ενώ 2 στους 3, ποσοστό 66,7% θεωρεί ότι τους ευνοεί πολύ. Ακολουθεί το τεστ συσχέτισης και το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.81
Symmetric Measures

		Value	Asymp. Std. Error ^a	Approx. T ^b	Approx. Sig.
Ordinal by Ordinal	Kendall's tau-b	,289	,054	5,366	,000
	Spearman Correlation	,313	,060	5,720	,000 ^c
Interval by Interval	Pearson's R	,273	,065	4,923	,000 ^c
N of Valid Cases		304			

Από τον πίνακα προκύπτει ότι ο συντελεστής συσχέτισης Kendall's tau-b είναι 0,289 που δηλώνει θετική ασθενής συσχέτιση μεταξύ των υπό εξέταση ερωτήσεων. Επίσης η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$ και έτσι η ασθενής αυτή θετική συσχέτιση είναι στατιστικά σημαντική. Ακολουθεί το τεστ ανεξαρτησίας.

Πίνακας 4.82
Chi-Square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-Square	130,623 ^a	16	,000
Likelihood Ratio	119,541	16	,000
Linear-by-Linear Association	22,511	1	,000
N of Valid Cases		304	

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ο συντελεστής συσχέτισης του Pearson είναι $\rho = 130,623$ και η σημαντικότητα του τεστ είναι $0 < 0,05$, επομένως η μηδενική υπόθεση απορρίπτεται. Επομένως οι δύο ερωτήσεις είναι εξαρτημένες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Σύνθεση Συμπερασμάτων

5.1 Συμπεράσματα έρευνας

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν συνολικά 304 άτομα, εκ των οποίων τα Δημογραφικά στοιχεία τους είχαν ως εξής:

- το 46,4%, δηλαδή 141 άτομα, ήταν Άνδρες και το 53,6%, δηλαδή 163 άτομα, ήταν Γυναίκες.
- Από αυτούς το μεγαλύτερο ποσοστό 39,5% (120 άτομα), είχαν ηλικία μεταξύ 41-50,
- το 46,7% (142 άτομα) έχουν φοιτήσει στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση (Α.Ε.Ι./Τ.Ε.Ι.),
- το 66,1% (201 άτομα) είναι Έγγαμοι,
- ενώ τέλος, σε ότι αφορά την επαγγελματική τους κατάσταση το 35,9% (109 άτομα) είναι Δημόσιοι υπάλληλοι.

Στη συνέχεια, σε ότι αφορά τις απόψεις των ερωτώμενων για την αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος της Ελλάδας ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής, η Περιγραφική στατιστική κατέδειξε τα εξής:

- το 36,9%, δηλαδή 112 άτομα, υποστηρίζουν ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος δεν οδηγεί ή οδηγεί Λίγο, στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής,
- το 53,9%, δηλαδή 164 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος,
- το 58,2%, δηλαδή 177 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών,
- το 53,6%, δηλαδή 163 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής,
- το 83,6%, δηλαδή 254 άτομα, υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας,

- το 84,6%, δηλαδή 257 άτομα, υποστηρίζουν ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας,
- το 73,4%, δηλαδή 223 άτομα, υποστηρίζουν ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει Πολύ ή Πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής,
- το 61,2%, δηλαδή 186 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί Πολύ ή Πάρα πολύ εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο,
- το 61,2%, δηλαδή 186 άτομα, υποστηρίζουν ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί αρκετά έως πάρα πολύ εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο,
- το 62,2%, δηλαδή 189 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν ευνοεί ή ευνοεί Λίγο τους οικονομικά ασθενέστερους,
- το 61,2%, δηλαδή 186 άτομα, υποστηρίζουν ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει ή συμβάλλει Λίγο στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών,
- το 75,3%, δηλαδή 229 άτομα, υποστηρίζουν ότι δεν είναι Καθόλου ή είναι Λίγο ικανοποιημένοι από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας,
- το 45,1%, δηλαδή 137 άτομα, υποστηρίζουν ότι οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν Πολύ ή Πάρα πολύ στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής,
- τέλος, το 44,7%, δηλαδή 137 άτομα, υποστηρίζουν ότι οι άμεσες δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν Πολύ ή Πάρα πολύ αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Από τις ανωτέρω απαντήσεις απαντώνται οι 6 από τις 7 ερευνητικές υποθέσεις που είχαν τεθεί αρχικά. Πιο συγκεκριμένα, σε ότι αφορά το πρώτο ερευνητικό ερώτημα (η οικονομική αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής) το 36,9% του δείγματος υποστηρίζει ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος δεν οδηγεί καθόλου ή οδηγεί Λίγο, στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, ενώ αξιόλογο είναι και το 36,5% που

υποστηρίζει ότι η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί Αρκετά, στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων.

Εν συνεχεία, σε ότι αφορά το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα (το φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, στη μείωση των ανισοτήτων και στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής) από τις απαντήσεις των ερωτήσεων 7, 8, και 9 προκύπτει ότι: α) περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους, ποσοστό 53.9%, υποστηρίζει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει Καθόλου ή συμβάλλει Λίγο στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, β) περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους, ποσοστό 58.2%, υποστηρίζει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει Καθόλου ή συμβάλλει Λίγο στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών και γ) επίσης, περισσότεροι από τους μισούς ερωτώμενους, ποσοστό 53.6%, υποστηρίζει ότι το ισχύον φορολογικό σύστημα δεν συμβάλλει Καθόλου ή συμβάλλει Λίγο στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής.

Ακολούθως, σε ότι αφορά το τρίτο ερευνητικό ερώτημα (η απλότητα, η αξιοπιστία και η διαφάνεια του φορολογικού συστήματος, συμβάλλουν στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας) από τις απαντήσεις των ερωτήσεων 10, και 11 προκύπτει ότι: α) το μεγαλύτερο μέρος τους δείγματος, ποσοστό 83,6%, υποστηρίζει ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και β) το μεγαλύτερο μέρος τους δείγματος, ποσοστό 84,6%, υποστηρίζει ότι η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος συμβάλλει Πολύ ή Πάρα πολύ, στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Στη συνέχεια, σε ότι αφορά το τέταρτο ερευνητικό ερώτημα (η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής) όπως προκύπτει από τις απαντήσεις της ερώτησης 12, το μεγαλύτερο μέρος τους δείγματος, ποσοστό 73,4%, υποστηρίζει ότι η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει Πολύ ή Πάρα πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής.

Περαιτέρω, σε ότι αφορά το πέμπτο ερευνητικό ερώτημα (το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής και αναδιανεμητικής πολιτικής, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο) από τις απαντήσεις των ερωτήσεων 13 και 14 προκύπτει ότι: α) το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος, ποσοστό 61,2%, υποστηρίζει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί Πολύ ή

άρα πολύ εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο και β) το μεγαλύτερο μέρος τους δείγματος, ποσοστό 38,8% ότι το φορολογικό σύστημα δεν αποτελεί ή αποτελεί Λίγο εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο, ενώ αξιόλογο είναι και το μέρος του δείγματος, ποσοστό 36,2%, το οποίο υποστηρίζει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί Πολύ ή Πάρα Πολύ εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος.

Τέλος, σε ότι αφορά το έκτο ερευνητικό ερώτημα (οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής) όπως προκύπτει από τις απαντήσεις της ερώτησης 18, λίγο κάτω από τους μίσους ερωτηθέντες, ποσοστό 45,1%, υποστηρίζουν ότι οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους συμβάλλουν Πολύ ή Πάρα πολύ στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Από τις παραπάνω απαντήσεις, γίνεται κατανοητό ότι οι ερωτώμενοι δεν είναι ικανοποιημένοι από το φορολογικό σύστημα της χώρας, καθώς πιστεύουν ότι δεν συγκεντρώνει επαρκή έσοδα προκειμένου να ασκήσει τον κοινωνικό του ρόλο, δεν συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος αλλά ούτε και στη μείωση των ανισοτήτων. Η φοροδιαφυγή φαίνεται να έχει σημαντικό ρόλο στην μη αποτελεσματικότητα του φορολογικού συστήματος, καθώς οι ερωτώμενοι πιστεύουν ότι η μείωση της θα ενισχύσει πολύ την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής. Τα ευρήματα αυτά είναι αναμενόμενα, καθώς η βιβλιογραφική ανασκόπηση που προηγήθηκε φανέρωσε ότι τα χρόνια προβλήματα του ελληνικού φορολογικού συστήματος είναι γεγονός ότι στερούν έσοδα από το Δημόσιο Τομέα, προκαλούν αναποτελεσματικότητες στην κατανομή των πόρων, μεγεθύνουν τα κοινωνικά προβλήματα -γιατί το κράτος δεν μπορεί να βοηθήσει τις ασθενέστερες οικονομικές μονάδες- και εν τελεί δεν του επιτρέπουν να ενισχύσει την ανάπτυξη της οικονομίας και να ασκήσει κοινωνική πολιτική.

Ωστόσο, οι ερωτώμενοι πιστεύουν στον αναδιανεμητικό ρόλο του φορολογικού συστήματος αφού το μεγαλύτερο μέρος πιστεύει ότι το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής και μεταφοράς εισοδήματος από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο. Η διαπίστωση αυτή σε συνδυασμό με τα παραπάνω ευρήματα, φανερώνουν ότι οι άνθρωποι πιστεύουν ότι το φορολογικό

σύστημα δύναται να επιτελέσει τον κοινωνικό σκοπό του, όταν όμως αυτό ενεργεί και πράττει με τρόπο που ξεπερνάει τις αναποτελεσματικότητες και τα δομικά προβλήματα.

Στη συνέχεια, οι συσχετίσεις που πραγματοποιήθηκαν στο δεύτερο μέρος της ανάλυσης έδειξαν ότι:

- Το κατά πόσο η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής εξαρτάται από το φύλο του ερωτώμενου,
- Το κατά πόσο το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, εξαρτάται από το φύλο του ερωτώμενου,
- Το κατά πόσο οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, εξαρτάται από το φύλο του ερωτώμενου,
- Το πόσο ικανοποιημένοι είναι οι συμμετέχοντες από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας, εξαρτάται από την ηλικία τους,
- Το κατά πόσο οι άμεσες δαπάνες του κράτους συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής, εξαρτάται από την ηλικία των συμμετεχόντων,
- Το αν η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, είναι ανεξάρτητο από το επίπεδο της εκπαίδευσης των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, εξαρτάται από το επίπεδο της εκπαίδευσης των συμμετεχόντων,
- Το αν το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς εισοδήματος, είναι ανεξάρτητο από το επίπεδο εκπαίδευσης των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους, εξαρτάται από το επίπεδο της εκπαίδευσης των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών, εξαρτάται από το επίπεδο της εκπαίδευσης των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, είναι ανεξάρτητο από την οικογενειακή κατάσταση των συμμετεχόντων,

- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος, εξαρτάται από την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, εξαρτάται από την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, εξαρτάται από την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, εξαρτάται από την επαγγελματική κατάσταση των συμμετεχόντων,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών, εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο το φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος,
- Το κατά πόσο το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής, εξαρτάται από το βαθμό στον οποίο το φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή του εισοδήματος,
- Το αν η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας, εξαρτάται από το αν η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας,
- Το αν το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής, ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο, εξαρτάται από το αν η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας,
- Το αν η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής, εξαρτάται από το αν η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας,
- Το αν το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους, εξαρτάται από το πόσο ικανοποιημένοι είναι οι πολίτες από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας.

Από τις ανωτέρω απαντήσεις απαντάται το έβδομο ερευνητικό ερώτημα, που εξετάζει ποιοι επιμέρους δημογραφικοί παράγοντες (φύλο, ηλικία, επάγγελμα, εκπαιδευτικό επίπεδο κλπ) σχετίζονται με τις φορολογικές απόψεις των ερωτώμενων.

Συνοψίζοντας τα ευρήματα της έρευνας σε συνδυασμό με την βιβλιογραφική ανασκόπηση, προκύπτει ότι, δυστυχώς, οι ερωτώμενοι δεν είναι ικανοποιημένοι από το ισχύον φορολογικό σύστημα, το οποίο εξαιτίας, χρόνιων προβλημάτων δεν μπορεί να επιτελέσει, στο μέγιστο βαθμό, τον κοινωνικό του ρόλο.

5.2 Προτάσεις βελτίωσης

Όπως αναφέρθηκε στη βιβλιογραφία, ένα φορολογικό σύστημα πρέπει να ικανοποιεί τρεις στόχους: α) τη μεγιστοποίηση των δημοσίων εσόδων, β) τη διοικητική απλότητα για αποφυγή άσκοπων γραφειοκρατικών διαδικασιών και γ) την κοινωνική δικαιοσύνη ανάμεσα στις εισοδηματικές τάξεις. Από την άλλη πλευρά, η κοινωνική πολιτική επιδιώκει την παροχή βοήθειας στις ασθενέστερες εισοδηματικές ομάδες και την ενσωμάτωση των ομάδων αυτών, τόσο στην αγορά εργασίας όσο και στην κοινωνία.

Το φορολογικό σύστημα για να μπορέσει να ανταποκριθεί και στους τρεις αυτούς ρόλους αλλά και να βοηθήσει στη ορθολογική άσκηση κοινωνικής πολιτικής, θα πρέπει να ξεπεράσει δομικά προβλήματα που συνδέονται με τον μεγάλο αριθμό των φόρων που βαρύνουν το κοινωνικό σύνολο, καθώς και τις συχνές αλλαγές τους – με αποτέλεσμα να το καθιστούν εξαιρετικά πολύπλοκο και ως εκ τούτου δύσκολο στην εφαρμογή του - την αναποτελεσματικότητα των μηχανισμών επίλυσης φορολογικών διαφορών, τις αδυναμίες της φορολογικής διοίκησης και βεβαίως το μεγάλο πρόβλημα της Ελλάδας που σχετίζεται με την εκτεταμένη φοροδιαφυγή.

Σε ότι αφορά τις συχνές αλλαγές και την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας το πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό, αν αναλογιστεί κανείς ότι, μόνο στο διάστημα 2001-2015 στη χώρα μας ψηφίστηκαν 36 αμιγώς φορολογικοί νόμοι, δηλαδή πάνω από δύο φορολογικά νομοσχέδια τον χρόνο. Τα προβλήματα που δημιουργεί ένα πολυδαίδαλο φορολογικό σύστημα δεν είναι μόνο η ανασφάλεια δικαίου, η μειωμένη απόδοση του, το γεγονός ότι πολίτες, επιχειρήσεις και αρμόδιοι φορείς δεν γνωρίζουν τι ισχύει, αλλά ενέχει και ένα διοικητικό βάρος για τις επιχειρήσεις. Έτσι, το έμμεσο κόστος

συμμόρφωσης για τις επιχειρήσεις αυξάνεται, καθώς δαπανούν χρήματα για να είναι φορολογικά τυπικές. Τα χρήματα αυτά δεν τα καρπώνεται το κράτος, αλλά χάνονται στις γραφειοκρατικές διαδικασίες και τη σπατάλη ανθρώπινου δυναμικού και χρόνου. Συνεπώς, τα προβλήματα δεν θα τελειώσουν στο σχεδιασμό του φορολογικού συστήματος καθ'αυτού, εάν αυτό το φορολογικό σύστημα δεν παγιωθεί σε βάθος χρόνου.

Επομένως, η απλότητα του φορολογικού συστήματος, πρέπει να γίνει πρωταρχικός στόχος κάθε κυβερνητικής πολιτικής, έτσι ώστε να επιτευχθεί η εύκολη εφαρμογή και κατανόησή του και κατ' επέκταση αποδοτικότητα στο σύστημα εισπράξεων.

Ο εξορθολογισμός του φορολογικού συστήματος, ωστόσο, πρέπει να συνοδεύεται από τη βούληση για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής αλλά και τη λήψη δράσεων για την επίτευξη του στόχου αυτού. Η χρήση της τεχνολογίας φαίνεται να αποτελεί σήμερα ίσως το μεγαλύτερο όπλο για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, μέσω της «ψηφιοποίησης» και της «ανάλυσης δεδομένων». Τα ήδη υπάρχοντα μέτρα, όπως για παράδειγμα η υποχρεωτική πληρωμή μισθών και ασφαλιστικών εισφορών με τραπεζικά μέσα ή η υποχρέωση χρήσης τερματικών συσκευών POS από τις επιχειρήσεις, ενισχύουν την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, ωστόσο ο εμπλουτισμός τους (περαιτέρω διάδοση του πλαστικού χρήματος, ηλεκτρονική τιμολόγηση κ.α.), καθώς και παροχή κινήτρων για την χρήση πλαστικού χρήματος, θα συμβάλλει στην πάταξη του φαινομένου. Κατά συνέπεια η πάταξη της φοροδιαφυγής θα βελτιώσει την οικονομική κατάσταση του Κράτους και συνεπώς και τα περιθώρια άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Ακολούθως, η μείωση των φορολογικών συντελεστών στην άμεση φορολογία, τόσο στα φυσικά όσο και στα νομικά πρόσωπα, καθώς και η μείωσή τους στην έμμεση φορολογία, δύναται να αποτελέσει ένα σημαντικό μέτρο που ενδεχόμενα θα οδηγήσει στην ενίσχυση κινήτρων για εργασία, αύξηση της καταναλωτικής δύναμης στα φυσικά πρόσωπα, συνέχιση της λειτουργίας των ενεργών επιχειρήσεων καθώς και δημιουργία κινήτρων για τη σύσταση νέων, ξένες επενδύσεις, καθώς και περιορισμό της φοροδιαφυγής, της φοροαποφυγής και της συσσώρευσης ληξιπρόθεσμων οφειλών. Στο ίδιο πλαίσιο, ο περιορισμός του αριθμού των συντελεστών καθώς και η μείωσή τους, θα καθιστούσε το σύστημα απλούστερο, θα

είχε σαν αντίκτυπο την μείωση της ανεργίας και θα περιόριζε τα κίνητρα για φορολογική μετατόπιση και φοροαποφυγή.

Επιπρόσθετα, η επαναφορά ορισμένων φορολογικών απαλλαγών, εκπτώσεων ή μειώσεων από το εισόδημα ή από το φόρο που καταργήθηκαν, θα παρείχε μια πιο προνομιακή μεταχείριση των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων και θα επέφερε μείωση των μεγάλων εισοδηματικών ανισοτήτων και κατ' επέκταση καταπολέμηση της φτώχειας.

Η φορολογική συνείδηση των πολιτών πρέπει να ενισχυθεί, προκειμένου να δημιουργηθεί μια σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ των φορολογουμένων και του Κράτους. Η σχέση αυτή αποτελεί βασικό πυλώνα για ένα δίκαιο και αξιόπιστο φορολογικό σύστημα. Αυτό θα επιτευχθεί μεταξύ άλλων, με τη δίκαιη κατανομή των φορολογικών βαρών, δηλαδή το φορολογικό βάρος θα πρέπει να κατανέμεται στους πολίτες με βάση τη φοροδοτική τους ικανότητα, η οποία εξαρτάται από την οικονομική τους κατάσταση και την τιμωρία των φαινομένων διαφθοράς. Κατά αυτό τον τρόπο, θα δημιουργηθεί κλίμα εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας προς το Κράτος και αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα οι πολίτες να συμμορφώνονται στις φορολογικές τους υποχρεώσεις. Επιπρόσθετα, η επίτευξη της εμπιστοσύνης αυτής προς το Κράτος καθώς και η δικαιότερη κατανομή των φόρων, θα οδηγήσει στη ευνοϊκότερη μεταχείριση των οικονομικά ασθενέστερων στρωμάτων.

Τέλος, η διοικητική αναδιοργάνωση των φορολογικών αρχών με την ενίσχυση του αριθμού των εργαζομένων στον φορολογικό έλεγχο, αλλά και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός της φορολογικής διοίκησης σε συνδυασμό με τη δημιουργία ηλεκτρονικής φορολογικής διοίκησης, είναι πολιτικές οι οποίες θα βοηθήσουν να σχεδιαστεί ένα απλούστερο, πιο αποτελεσματικό και πιο δίκαιο φορολογικό σύστημα στο μέλλον, κάτι το οποίο με τη σειρά του θα δημιουργήσει ένα κλίμα εμπιστοσύνης και δικαιοσύνης στους πολίτες. Επιπλέον, η οργάνωση και ο εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών είναι επιτακτικός, αφού θα έχει σαν αποτέλεσμα τον περιορισμό των φαινομένων φοροδιαφυγής, που αποτελεί το μεγαλύτερο αγκάθι του φορολογικού συστήματος της Ελλάδας. Επομένως ένα δίκαιο φορολογικό σύστημα, συνεπάγεται αύξηση των φορολογικών εσόδων και κατ' επέκταση αύξηση των κοινωνικών παροχών.

Τα αποτελέσματα από τις ενέργειες αυτές θα βοηθήσουν έμμεσα την άσκηση κοινωνικής πολιτικής, καθώς θα οδηγήσουν σε μεγαλύτερη συσσώρευση εσόδων

προκειμένου το Κράτος να χρηματοδοτήσει τις κοινωνικές δαπάνες, δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων άρα και καλύτερη άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, για να υλοποιήσει η φορολογική πολιτική την ορθολογική άσκηση κοινωνικής πολιτικής του κράτους μπορεί να επέμβει άμεσα, με τους εξής τρόπους:

α) αύξηση του αφορολόγητου ορίου, αν όχι σε όλους τους πολίτες τουλάχιστον σε ορισμένες κατηγορίες αυτών. Το ύψος του αφορολόγητου ορίου θα μπορεί να μειώνεται αναλογικά με την αύξηση του εισοδήματος του φορολογουμένου.

β) επαναφορά ορισμένων από τις φοροαπαλλαγές που καταργήθηκαν (όπως για παράδειγμα έκπτωση φόρου 10% επί των ιατρικών δαπανών, έκπτωση φόρου 1,5% στην παρακράτηση φόρου εισοδήματος μισθωτών).

γ) μείωση ή κατάργηση ορισμένων επιβαρύνσεων από άλλου είδους φόρους ή τέλη (όπως για παράδειγμα τέλος επιτηδεύματος, ασφαλιστικές εισφορές, τέλη ακινήτων κλπ).

Σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν ανωτέρω, το Κράτος για την άσκηση της κοινωνικής πολιτικής, χρησιμοποιεί τόσο τις άμεσες δημόσιες δαπάνες, επιβάλλει δηλαδή φόρους προκειμένου να χρηματοδοτήσει τις κοινωνικές δαπάνες, όσο και τις φορολογικές δαπάνες (μέσω του φορολογικού συστήματος), οι οποίες συνεπάγονται απώλεια φορολογικών εσόδων για το Κράτος, με στόχο την ενίσχυση των οικονομικά ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων. Επομένως, το φορολογικό σύστημα της Ελλάδας πρέπει να προβεί σε ριζικές αλλαγές έτσι ώστε να γίνει ένα εργαλείο δημοσιονομικής και αναδιανεμητικής πολιτικής, και να ενισχυθεί με αυτό τον τρόπο ο κοινωνικός του ρόλος.

Ολοκληρώνοντας, είναι γεγονός ότι οι πολίτες έχουν ανάγκη από ένα κράτος δίκαιο που θα τους κάνει να νιώθουν ασφαλείς και που θα είναι σε θέση να τους παρέχει οικονομική βοήθεια όταν την έχουν ανάγκη, πρόσβαση στην παιδεία, στην ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, ενσωμάτωση των ασθενέστερων εισοδηματικών ομάδων στην αγορά εργασίας και γενικότερα μείωση των οικονομικών ανισοτήτων. Παρόλο που τα περιθώρια του Κράτους για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής είναι εξαιρετικά περιορισμένα, το Κράτος θα πρέπει να αυξήσει τις κοινωνικές παροχές προς τις κατηγορίες ή ομάδες ατόμων που τις έχουν πραγματικά ανάγκη, όπως στήριξη της οικογένειας, των φτωχών, των πολυτέκνων, μείωση της ανεργίας, μέσα

από την αποτελεσματικότερη διαχείριση των πόρων και την ορθότερη εκτίμηση των αναγκών της κοινωνίας. Πρέπει το φορολογικό σύστημα, για να υποβοηθήσει την ορθολογική άσκηση κοινωνικής πολιτικής, να επιτελεί το σκοπό του, δηλαδή να δημιουργεί επαρκή έσοδα με ελάχιστες στρεβλώσεις για να είναι σε θέση να μεγιστοποιεί την κοινωνική του ευημερία.

5.3 Περιορισμοί έρευνας

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο της Μεθοδολογίας η διαδικασία της έρευνας, εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων (Covid 19), διεξήχθη online και τα στοιχεία του δείγματος επιλέχθηκαν με κριτήριο την ευκολία. Συνεπώς, ένας σημαντικός περιορισμός είναι το γεγονός ότι το δείγμα δεν επιλέχτηκε με τυχαίο τρόπο, ώστε να είναι περισσότερο αντιπροσωπευτικό.

5.4 Μελλοντικές προτάσεις περαιτέρω έρευνας

Με δεδομένο ότι η διεξαγωγή έρευνας μέσω διαδικτύου κερδίζει συνεχώς έδαφος και δύναται να αποτελέσει ένα σημαντικό αρωγό της συμβατικής έρευνας, η παρούσα έρευνα μπορεί να αποτελέσει τη βάση για μια πρόσθετη ερευνητική προσπάθεια με την επιλογή ενός τυχαίου και μεγαλύτερου δείγματος, το οποίο θα καλείται να απαντήσει και σε ερωτήσεις ανοιχτού τύπου που θα αφορούν προτάσεις βελτίωσης του υπάρχοντος φορολογικού συστήματος.

Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο

Η έρευνα αυτή διεξάγεται στα πλαίσια εκπόνησης διπλωματικής εργασίας για την απόκτηση μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη «Δημόσια Οικονομική και Πολιτική» του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής.

Σκοπός της παρούσας διπλωματικής εργασίας είναι να διερευνηθεί αν το **ισχύον φορολογικό σύστημα της Ελλάδας**, μέσα από την επίτευξη του οικονομικού σκοπού του, επιτυγχάνει και τον κοινωνικό του σκοπό.

Η έρευνα διεξάγεται ακολουθώντας τους κανόνες ερευνητικής δεοντολογίας και πλήρους εχεμύθειας. Η προστασία των προσωπικών στοιχείων των συμμετεχόντων είναι απόλυτα διασφαλισμένη και τα αποτελέσματα της έρευνας θα χρησιμοποιηθούν αυστηρά και μόνο στα πλαίσια της στατιστικής ανάλυσης της έρευνας, για την εξαγωγή χρήσιμων συμπερασμάτων και μόνο για τις ανάγκες της παρούσας εργασίας, και θα παρουσιαστούν με τη μορφή ποσοστών.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την πολύτιμη συμμετοχή σας και για τον χρόνο που διαθέσατε.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

A. Δημογραφικά στοιχεία

1. Φύλο

Άνδρας Γυναίκα

2. Ηλικία

18-30 31-40 41-50 51-60 61+

3. Εκπαίδευση

Δευτεροβάθμια εκπαίδευση ΤΕΙ ΑΕΙ Μεταπτυχιακό Διδακτορικό

4. Οικογενειακή κατάσταση

Έγγαμος/η Άγαμος/η Διαζευγμένος/η Χήρος/α

5. Επαγγελματική κατάσταση

Άνεργος Φοιτητής Ελεύθερος Επαγγελματίας Ιδιωτικός υπάλληλος
 Δημόσιος υπάλληλος Εισοδηματίας Αγρότης Συνταξιούχος Άλλο:

B. Απόψεις των ερωτώμενων για την αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος της Ελλάδας ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής

6. Η αποτελεσματικότητα του ισχύοντος φορολογικού συστήματος οδηγεί στην επαρκή συγκέντρωση εσόδων για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

7. Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην δίκαιη κατανομή (παροχή δημοσίων αγαθών και αγαθών κοινωνικής ωφέλειας) του εισοδήματος;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

8. Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στη μείωση των ανισοτήτων μεταξύ των πολιτών;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

9. Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην προαγωγή της κοινωνικής συνοχής;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

10. Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

11. Η εφαρμογή ενός απλού, δίκαιου και αξιόπιστου φορολογικού συστήματος, συμβάλλει στην κοινωνική ανάπτυξη της χώρας;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

12. Η μείωση της φοροδιαφυγής δύναται να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της κοινωνικής πολιτικής;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

13. Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο δημοσιονομικής πολιτικής (είσπραξη κρατικών εσόδων, δαπάνες), ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

14. Το φορολογικό σύστημα αποτελεί εργαλείο μεταφοράς μέρους του εισοδήματος της οικονομίας από τις υψηλότερες στις χαμηλότερες εισοδηματικές τάξεις (αναδιανεμητική πολιτική), ενισχύοντας με αυτό τον τρόπο τον αναπτυξιακό και κοινωνικό του ρόλο;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

15. Το ισχύον φορολογικό σύστημα ευνοεί τους οικονομικά ασθενέστερους;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

16. Το ισχύον φορολογικό σύστημα συμβάλλει στην αύξηση του βιοτικού επιπέδου των οικονομικά ασθενέστερων πολιτών;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

17. Πόσο ικανοποιημένοι είστε από το σημερινό φορολογικό σύστημα της χώρας μας;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

18. Οι φορολογικές δαπάνες του Κράτους (όπως για παράδειγμα μειωμένοι φορολογικοί συντελεστές, μείωση ή αναβολή της φορολογίας), συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

19. Οι άμεσες δαπάνες του Κράτους (όπως για παράδειγμα επιδόματα κοινωνικής πρόνοιας), συμβάλλουν αποτελεσματικά στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής;

Καθόλου 1 2 3 4 5 Πάρα Πολύ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Α. Ελληνόγλωσση

- Βενιέρης, Δ. & Παπαθεωδώρου, Χ. (2009). *Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Γεωργακόπουλος, Θ. & Πατσουράτης, Β. (1994). *Δημόσια Οικονομική*. Αθήνα: Το Οικονομικό.
- Γκίνογλου, Δ. (2004). *Φορολογική Λογιστική*. Θεσσαλονίκη: Ανικούλα
- Καραγιάννη, Σ. (2008). *Οικονομική Ανάλυση και Πολιτική*. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Καραγιάννης, Δ.Ιωαν., Καραγιάννη, Δ.Αικ. & Καραγιάννης Ι.Δ. (2017). *Φορολογικά, Φοροτεχνικά, Υπολογισμός του φόρου εισοδήματος, Φορολογικές δηλώσεις. Παραδείγματα και Εφαρμογές*. Θεσσαλονίκη.
- Κοψίδας, Ο. (2019). Φορολογική Παιδεία: Ισορροπία μεταξύ άμεσης και έμμεσης φορολογίας. Σύσταση του ΟΟΣΑ και εξέταση της εφαρμογής της στους φορολογικούς συντελεστές της χώρας μας. 5^ο Διεθνές Συνέδριο για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, Λάρισα.
- Κόφφας, Σ. (2009). Διαστάσεις της κοινωνικής πολιτικής. Μια εννοιολογική, συγκριτική προσέγγιση της χρησιμοποιούμενης ορολογίας μεταξύ Ελλάδας και Γερμανίας. *Journal of Social Work*, 93, 27-52.
- Μπάρμπας, Ν. & Φινοκαλιώτης, Κ. (2011). *Δημόσια Οικονομικά*. Αθήνα: Σάκκουλα
- Παπαδημητρίου Γ. (2001). *Περιγραφική Στατιστική*. Θεσσαλονίκη: Παρατηρητής
- Παπαηλίας, Θ. (2018). *Παραδόσεις πολιτικής οικονομίας*. Αθήνα: Κριτική
- Ραπάνος, Θ. Β. & Καπλάνογλου,, Γ. (2014). Φορολογία και οικονομική ανάπτυξη. Η περίπτωση της Ελλάδας
- Σακελαρόπουλος, Θ. (2011). Αναζητώντας το Νέο Κοινωνικό Κράτος. Ζητήματα Κοινωνική Πολιτικής, 2^η έκδοση, 25-74.
- Στασινοπούλου, Ό. (2006). Κοινωνική πολιτική. Βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη, φορείς και πρότυπα. Σημειώσεις.
- Φινοκαλιώτης, Δ.Κ. (2014). *Φορολογικό Δίκαιο*. Θεσσαλονίκη: Σάκκουλα.
- Χατζηδήμα, Σ. (2020). Η φορολογία ως μέσο άσκησης κοινωνικής πολιτικής. Σημειώσεις Πανεπιστημίου Πειραιώς.
- Gall, D.M., Borg R.W. & Gall, P.J. (2014). *Εκπαιδευτική έρευνα. Βασικές αρχές*. Nicosia: Πασχαλίδης.

Mitrakos, T. (2018). Οικονομικές ανισότητες, φτώχεια και κοινωνικός αποκλεισμός: Η διεθνής εμπειρία και η περίπτωση της Ελλάδας κατά την περίοδο της πρόσφατης κρίσης. Κοινωνική Πολιτική, 9, 7-24

B. Ξενόγλωσση

Aravacik, D.E. (2018). Social Policy and the Welfare State.

Flevotomou, M., Haliassos, M. & Kotsogiannis, C. (2016). Tax and Welfare Reform in Greece, 1-50.

Gemmell, N. (1988). Tax systems, tax revenue and growth in LDCs: A review of empirical evidence. Verlag Weltarchiv, Hamburg, 23, 2, 84-90

Hakim, A.T. (2020). Direct Versus Indirect Taxes: Impact on Economic Growth and Total Tax Revenue. International Journal of Financial Research, 11, 2, 143-153.

Heij, G. (2001). The Definition of Tax. ASIA-Pacific Tax Bulletin, 74-79.

Prasad, N. (2008). Policies for redistribution: The use of taxes and social transfers. International Institute for Labour Studies Geneva

Vargas-Hernández, G.J., Noruzi, R.M. & Irani, N.F. (2011). What is Policy, Social Policy and Social Policy Changing. International Journal of Business and Social Science, 2, 10, 287-291.

Γ Διαδικτυακές Πηγές.

Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων, (2019). Έκθεση για την εξέλιξη και τη διακύμανση των εσόδων από φόρους. Ανακτήθηκε 02 Ιουνίου 2020 από https://www.aade.gr/sites/default/files/2020-03/apologistiko_deltio_esodwn_2019.pdf

Γραβάλου, Α. (2003). Στο Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας στην Ελλάδα σήμερα, ως μέρος του ευρύτερου συστήματος Κοινωνικής Προστασίας: Προκλήσεις και Προοπτικές. Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης. Ανακτήθηκε 06 Ιουνίου 2020 από https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/14/12/632.pdf

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2019). Δελτίο Τύπου: Κίνδυνος Φτώχειας. Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών: Έτος 2018. Ανακτήθηκε 06 Ιουνίου 2020 από <https://www.statistics.gr/documents/20181/f532929a-3cd7-57c2-43a5-5307f601d66f>

Ελληνική Στατιστική Αρχή (2019). Δελτίο Τύπου: Οικονομική Ανισότητα. Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών: Έτος 2018. Ανακτήθηκε 06 Ιουνίου 2020 από <https://www.statistics.gr/documents/20181/4097e78d-15f6-e7ee-c88a-f6d83607b19c>

IOBE & ΔιαΝΕΟσις, (2018). Η φορολογία Εισοδήματος στην Ελλάδα. Ανακτήθηκε 01 Ιουνίου 2020 από http://iobe.gr/docs/research/RES_29042018_REP_GR.pdf

Κατσίκας, Δ. (2014). Κοινωνικές Επιπτώσεις της Κρίσης: Δεδομένα, Προκλήσεις και Αντιμετώπιση. Ανακτήθηκε 04 Ιουνίου 2020 από <http://crisisobs.gr/wp-content/uploads/2015/03/%CE%A5%CE%A0%CE%9F%CE%9C%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%91-%CE%A0%CE%B1%CF%81%CE%B1%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B7%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%AF%CE%BF%CF%85-%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%82-%CE%92%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%AE-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%95%CE%BB%CE%BB%CE%AE%CE%BD%CF%89%CE%BD-%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AD%CF%82-%CE%95%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%9A%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%A0%CF%81%CE%BF%CE%BA%CE%BB%CE%AE%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%91%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BC%CE%B5%CF%84%CF%8E%CF%80%CE%B9%CF%83%CE%B7.pdf>

Κορρές, Κ. (2011). Σημειώσεις μαθήματος «Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας». Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., Ε.Π.ΠΑΙ.Κ. Ανακτήθηκε 15 Ιουνίου, 2020 από http://www.kkorres.mysch.gr/htmllinks/research_methods.htm

Κορρές, Κ. (2011). Σημειώσεις μαθήματος «Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας». Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε., Ε.Π.ΠΑΙ.Κ. Ανακτήθηκε 20 Οκτωβρίου 2020 από http://www.kkorres.mysch.gr/htmllinks/research_methods.htm

Κορρές, Κ. (2013). Ποσοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις. Ανακτήθηκε 15 Ιουνίου, 2020 από [http://www.kkorres.mysch.gr/Project/Korres%20\(2013\),%20Quantitative%20Approaches.pdf](http://www.kkorres.mysch.gr/Project/Korres%20(2013),%20Quantitative%20Approaches.pdf)

Κορρές, Κ. (2013). Ποσοτικές ερευνητικές προσεγγίσεις. Ανακτήθηκε 20 Οκτωβρίου 2020 από

- [http://www.kkorres.mysch.gr/Project/Korres%20\(2013\),%20Quantitative%20Approaches.pdf](http://www.kkorres.mysch.gr/Project/Korres%20(2013),%20Quantitative%20Approaches.pdf)
- Λαγουμιντζής, Γ., Βλαχόπουλος, Γ., Κουτσογιάννης, Κ. (2015). *Μεθοδολογία της έρευνας στις επιστήμες υγείας*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε 06 Ιουνίου 2020 από <http://hdl.handle.net/11419/5357>
- Λαγουμιντζής, Γ., Βλαχόπουλος, Γ., Κουτσογιάννης, Κ., (2015). *Μεθοδολογία της έρευνας στις επιστήμες υγείας*. [ηλεκτρ. βιβλ.] Αθήνα: Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών. Ανακτήθηκε 15 Οκτωβρίου 2020 από <http://hdl.handle.net/11419/5356>
- Λινάρδης, Α., Παπαγιαννόπουλος, Κ. & Καλησπεράτη, Ε. (2011). Η Διαδικτυακή έρευνα. Πλεονεκτήματα, μειονεκτήματα και εργαλεία διεξαγωγής διαδικτυακών ερευνών. Ανακτήθηκε 15 Οκτωβρίου 2020 από https://www.ekke.gr/publication_files/i-diadiktiaki-ereuna-pleonektimata-mionektimata-kai-ergalia-diexagogis-diadiktiakon-ereunon
- Νομικού, Π. (2016). Γιατί επιλέγουν οι ερευνητές την ποιοτική έρευνα / με ποιο τρόπο την διεξάγουν. Ανακτήθηκε 10 Οκτωβρίου 2020, από <https://cears.edu.gr/%CE%BD%CE%AD%CE%B1/posotiki-vs-poirotiki/>
- Υπουργείο Οικονομικών (2018). Έκθεση Φορολογικών Δαπανών 2019. Ανακτήθηκε 15 Οκτωβρίου 2020 από <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/c8827c35-4399-4fbb-8ea6-aebdc768f4f7/10885538.pdf>
- Υπουργείο Οικονομικών (2019). Έκθεση Φορολογικών Δαπανών 2020. Ανακτήθηκε 01 Ιουνίου 2020 από <https://www.minfin.gr/documents/20182/12041501/21-11-2019+++%CE%95%CE%9A%CE%98%CE%95%CE%A3%CE%97+%CE%A6%CE%9F%CE%A1%CE%9F%CE%9B%CE%9F%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D++%CE%94%CE%91%CE%A0%CE%91%CE%9D%CE%A9%CE%9D.pdf/4371e3e5-7079-4bb4-9581-20034848e5c8>
- Χαλικιάς, Μ., Μανωλέσσου, Α. & Λάλου, Π. (2015). *Μεθοδολογία Έρευνας και Εισαγωγή στη Στατιστική Ανάλυση Δεδομένων με το IBM SPSS STATISTICS*. Ελληνικά Ακαδημαϊκά Ηλεκτρονικά Συγγράμματα και Βοηθήματα. Ανακτήθηκε 10 Ιουνίου 2020, από http://ntst-aegean.teipir.gr/sites/default/files/forum/spss_book.pdf
- Bumm, D. & Asen ,E. (2019). Δείκτης Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας 2019. Ανακτήθηκε 02 Ιουνίου 2020 από https://www.kefim.org/wp-content/uploads/2019/10/TaxFoundation_GR-Final.pdf
- Dean, A. (2009). Η κρίση έφερε στην Ελλάδα τα διαρθρωτικά προβλήματα στην επιφάνεια. Εφημερίδα Καθημερινή. Ανακτήθηκε 06 Ιουνίου 2020 από <https://www.kathimerini.gr/372674/article/oikonomia/ellhnikh-oikonomia/h-krish-efere-sthn-ellada-ta-diar8rwtika-provhlhmata-sthn-epifaneia>

European Commission, (2020). Tax Policies in the European Union: 2020 Survey. Brussels.
Retrieved June 05, 2020, from <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-5695-2020-INIT/en/pdf>

Karavitis, E.N. (2013). Flat Income Tax Rates: a fresh start?. IOBE. Retrieved June 05, 2020,
from http://iobe.gr/docs/research/RES_04_05112013_REP_ENG.pdf